

CUỒNG VỌNG ĐIỆN NGUYÊN TỬ

Tập 5

**Khối 8406 Tự do Dân chủ cho Việt Nam
06-2012**

MỤC LỤC

III- PHẢN ỨNG CỦA CÔNG LUẬN

- Xây một lúc 4 lò phản ứng là liều lĩnh. <i>Tiền Phong.</i>	Trang 06
- 12 điều kính gởi Bác Phùng Liên Đoàn. <i>Nguyễn Trung Ngôn.</i>	08
- Ước gì Chính phủ có nhiều Phùng Liên Đoàn...! <i>Hà Văn Thịnh.</i>	11
- Lạy Giời đừng xảy ra vụ "Chết!... Nó Bùm!". <i>Tô Hải.</i>	12
- Xô dân vào nơi khốn! Đẩy nước đến... <i>Bns Tự do Ngôn luận 88.</i>	15
- Kháng thư phản đối nhà cầm quyền CS tiến hành... <i>Khởi 8406</i>	19
- Một bài học thận trọng và khiêm tốn. <i>Bns Tổ Quốc số 89.</i>	24
- Từ thiên tai ở Nhật Bản, chợt nghĩ về Việt Nam. <i>Nguyễn Trung.</i>	25
- Bất chấp sự cố ở Nhật, VN vẫn tiếp tục dự án ĐHN. <i>Ben Bland</i>	27
- Biểu tình ở Thái phản đối xây nhà máy HN Ninh Thuận. <i>RFA</i>	29
- Biểu tình chống hạt nhân trước sứ quán VN tại Bangkok. <i>RFI</i>	30
- Lại một bức thư ngỏ, lần này gửi ra nước ngoài. <i>Phạm Duy Hiền</i>	31
- Các lò nguyên tử VN sẽ ra sao khi có sóng thần? <i>Ngô Văn.</i>	34
- Điện hạt nhân và lương tâm con người. <i>Ngô Văn</i>	36
- Tuyên cáo v/v đảng CSVN – Nhà cầm quyền Hà Nội cố tình lao vào tội ác chống lại Dân tộc... <i>Đảng Tự Do Dân Chủ Việt Nam</i>	39
- Hãy bảo vệ Việt Nam hôm nay cho mai sau. <i>Thục Quyên</i>	41
- Ninh Thuận nên dừng lại nếu vẫn còn kịp. <i>BBC.</i>	44
- Kiến nghị và cảnh báo: Sự kiện nhà cầm quyền CSVN đang tiến hành xây dựng nhà máy điện nguyên tử. <i>Trần Tinh Lê</i>	46
- Ý kiến trí thức VN về Nhà máy đhn ở Ninh Thuận. <i>Inrasara</i>	48
- 'Bất an về điện hạt nhân lan rộng'. <i>BBC</i>	58
- 14 Lò điện Nguyên tử ? <i>Vi Anh.</i>	61
- Đối thoại với độc giả Chăm quanh Dự án NM ĐHN. <i>Inrasara.</i>	63
- Chăm trong lò hạt nhân. <i>Trà Vigia.</i>	70
- Sơ kết phản ứng của đồng bào Chăm về Dự án... <i>Inrasara.</i>	76
- Từ một vụ nứt đập thủy điện. <i>Song Chi.</i>	80
- Hại... nhân dân! <i>VietTuSaiGon blog.</i>	84
- Điện hạt nhân và giấc mơ Phù Đổng. <i>Đồng Chuông Tử.</i>	87
- Thư Phản đối chính phủ Nhật và Nga viện trợ để xây nhà máy điện nguyên tử tại VN. <i>469 người Việt Nam.</i>	90
- Cựu thủ tướng Nhật khuyến cáo từ bỏ điện hạt nhân. <i>RFI</i>	96

LỜI GIỚI THIỆU

Kính thưa Quý vị, Các Bạn trẻ thân mến,

Với tập 5 này, chúng tôi xin nói đến các phản ứng của công luận người Việt trong và ngoài nước về chương trình điện hạt nhân của nhà cầm quyền CS mà vốn đã không thông qua bất cứ cuộc trưng cầu dân ý nào, kể cả trưng cầu ý kiến của người Chăm là cư dân tại Ninh Thuận

Trước hết có ý kiến của nhiều trí thức nhân sĩ như giáo sư Hà Văn Thịnh vốn ao ước chính phủ có nhiều chuyên gia tâm huyết và tài giỏi cỡ Ts Phùng Liên Đoàn; như nhạc sĩ Tô Hải vốn lo sợ một sự cố kiểu Chernobyl tại Việt Nam; như cựu đại sứ Nguyễn Trung vốn nhìn đến thiên tai sóng thần và nổ nhà máy điện tại Nhật Bản mà chạnh nghĩ về đất nước; như bà Thục Quyên, Việt kiều tại Đức, vốn kêu gào hãy bảo vệ quê hương hôm nay cho mai sau; như các nhà trí thức người Chăm (Inrasara và Trà Viglia) vốn trình bày ước vọng của dân mình là muốn được sống an lành trên đất của tổ tiên để được giữ văn hóa truyền thống đã thừa hưởng từ tiên tổ mà nay bị viễn ảnh nhà máy điện hạt nhân đe dọa tiêu diệt.

Tiếp đó là ý kiến của các cơ quan và tổ chức đấu tranh như bán nguyệt san Tổ Quốc, bns Tự Do Ngôn Luận vốn nhắc nhở nhà cầm quyền phải khiêm tốn và thận trọng trong vấn đề ĐNT kéo gây đại họa cho đồng bào; như Khối 8406 và đảng Tự do Dân Chủ vốn thẳng thừng tố cáo "CSVN đang đẩy đất nước vốn đã nghèo đói và trì trệ, vào một cuộc phiêu lưu nguy hiểm trên lãnh vực kinh tế, tài chính, pháp lý, môi trường và an ninh, cốt để giành danh tiếng hão "cường quốc điện nguyên tử" và như thế là "lao mình vào tội ác chống lại Dân tộc".

Ngoài ra, còn có những tập thể như nhiều người Thái và người Việt vốn đã kéo đến trước sứ quán Việt Nam ngày 26-04-2011 tại Bangkok để phản đối việc Hà Nội liều lĩnh lập dự án xây 8 nhà máy điện hạt nhân, đặt người dân Thái Lan trước hiểm họa bị nhiễm chất phóng xạ nguyên tử như dân chúng Nhật Bản sau sự cố Fukushima.

Thời sự hơn chính là Kháng thư của gần 500 người Việt (lẽ ra còn đông đảo hơn nếu thời gian lấy chữ ký kéo dài) gửi tới chính phủ Nhật và chính phủ Nga -là hai nước có xảy ra thảm họa nổ lò nguyên tử- để phản đối việc họ viện trợ tiền bạc và kỹ thuật để thực hiện công nghệ mà chính đất nước họ đang từ bỏ. Đây là thói vô trách nhiệm của những con buôn chỉ biết có tiền. Khốn thay, việc phản đối chính đáng này lại bị nhà cầm quyền VN đe dọa. Điều đó nhắc cho mọi con Hồng cháu Lạc nghĩa vụ tiếp tục lên tiếng đòi hủy dự án ĐNT để bảo vệ quê hương và giống nòi khỏi điều linh vì lòng tham của những kẻ chỉ biết nghĩ đến lợi ích kinh tế và lợi ích chính trị cho bản thân mình.

Khối Tự do Dân chủ cho Việt Nam 8406

III- PHẢN ỨNG CỦA CÔNG LUẬN

Xây một lúc bốn lò phản ứng là liều lĩnh

Tiền Phong 16-10-2008

<http://www.tienphong.vn/xa-hoi/140407/Xay-mot-luc-bon-lo-phan-ung-la-lieu-linh.html>

TP- Trong khi nhiều nước tiên tiến trên thế giới dè dặt từng bước khi xây dựng cơ sở điện hạt nhân đầu tiên trên đất nước mình thì Việt Nam đang dự định triển khai gần như cùng lúc bốn lò với công suất cực lớn.

Dự thảo kế hoạch này đang được Bộ Công Thương xây dựng để trình Quốc hội, gồm hai nhà máy điện hạt nhân (ĐHN) cạnh nhau với bốn lò phản ứng, mỗi lò 1.000 MW, để đưa vào vận hành từ năm 2020 đến 2024.

Lần đầu tiên, một nhóm các nhà khoa học hàng đầu trong nhiều lĩnh vực đã lên tiếng phản đối chủ trương này và khuyến nghị chỉ nên bắt đầu bằng một lò để có thể hoàn thiện.

Tiềm lực non kém

Là một trong những người phản đối mạnh mẽ nhất chủ trương xây cùng lúc bốn lò phản ứng hạt nhân tại Việt Nam, GS Phạm Duy Hiền – một trong những nhà khoa học hàng đầu Việt Nam về vật lý hạt nhân, nhận định, so với những nước hiện đang có ĐHN, tiềm lực hạt nhân của Việt Nam hiện chưa có gì đáng nói.

Số người am hiểu lĩnh vực này chỉ đếm trên đầu ngón tay, năng lực nghiên cứu chuyên ngành về ĐHN chưa hề có. Điều đáng sợ hơn là tính kỷ luật, tôn trọng quy chế, luật pháp của người dân và hệ thống quản lý còn yếu kém mà các vụ thất thoát nguồn phóng xạ ở một số cơ quan, nhà máy thời gian qua cũng là minh họa tiêu biểu.

“Mặc dù khoa vật lý hạt nhân đã được mở ở một số trường đại học, nhưng đào tạo của ta hiện nay chỉ là “thoát nạn mù chữ” về ĐHN, chứ làm sao gọi là đào tạo chuyên gia được - GS Hiền nói - Toàn bộ nội lực của nền công nghiệp chúng ta chỉ có hạn.

Chính vì chậm tiến độ và trục trặc kỹ thuật ở nhiều nhà máy nhiệt điện và thủy điện mà hiện nay Tổng Cty Điện lực Việt Nam (EVN) không cung cấp đủ điện, dân thường xuyên chịu cảnh cúp điện. Cho nên, xây

một lúc bốn lò phản ứng công suất 4.000 MW là quá sức và không khả thi. Thậm chí, không khéo sẽ tác hại đến toàn bộ quá trình đưa ĐHN vào Việt Nam”.

GS Hiền cho rằng cần phải có thời gian để học cách tổ chức quản lý, cách thực thi luật pháp thích ứng với một công nghệ có nhiều tiềm năng mất an toàn như ĐHN. “Theo tôi, trước tiên chỉ nên khởi động một lò và cố tận dụng trường học thực tiễn này để xây dựng đội ngũ, nhất là đội ngũ chuyên gia, cơ sở hạ tầng, học cách thực thi pháp luật hạt nhân, rồi trong quá trình đó sẽ tính tiếp. Thành công của dự án không chỉ là đưa một lò phản ứng vào hoạt động, mà chính là có được nền tảng bước đầu đủ sức nâng lên cho các bước tiếp theo” – GS Hiền nói.

GS Trần Đình Long, người từng có nhiều đóng góp quan trọng cho ngành điện Việt Nam, thì cho rằng quá trình đấu thầu hiện nay đang có vấn đề. Theo ông, quá trình lựa chọn thiết bị, công nghệ cho điện hạt nhân phải khác hẳn quá trình đấu thầu điện hiện nay. Ngoài ra, phải có thời gian đào tạo nguồn nhân lực ít 15 năm mới có thể chọn mặt gửi vàng để trao cho đội ngũ này đảm trách vấn đề an ninh quốc gia.

Việc xây một lò để “nghe ngóng”, tính toán và thay đổi phù hợp với biến đổi khí hậu cũng là khía cạnh cần được tính đến. “Kiến thức về biến đổi khí hậu ở Việt Nam hiện vẫn còn rất ít. Phải cẩn thận! Làm một lò để tăng kiến thức và có cơ hội sửa sai. Hi vọng Chính phủ sẽ nghe theo ý kiến các nhà khoa học. Từ không thành có mới khó, chứ từ ít đến nhiều thì dễ” - GS Phạm Sỹ Liêm, Phó Chủ tịch Tổng Hội Xây dựng Việt Nam, bày tỏ.

Chủ quan với an ninh quốc gia?

Theo giới khoa học Việt Nam, dường như các nhà quản lý bắt đầu chủ quan với vấn đề an toàn, an ninh của một lĩnh vực được coi là đặc biệt nguy hiểm: Hạt nhân. Việc chủ quan thể hiện ở chỗ, đang có nhiều luồng thông tin cho rằng ĐHN hiện nay là an toàn.

“Đành rằng với các lò tiên tiến thế hệ thứ ba hiện nay, rất khó xảy ra những thảm họa gieo rắc chất phóng xạ ra phạm vi hàng nghìn cây số do sai sót trong vận hành như sự cố Chernobyl, nhưng xác suất xảy ra sự cố sẽ càng cao khi chưa có kinh nghiệm quản lý đã xây cùng lúc bốn lò phản ứng, như phương án hiện nay của chúng ta” – GS Hiền cảnh báo.

Đồng tình với quan điểm này, giới khoa học cho rằng ĐHN an toàn đến mức nào không chỉ đơn thuần là vấn đề công nghệ, mà phụ thuộc rất nhiều vào khả năng quản lý tổ chức và trình độ nhân lực. ĐHN có thể khá an toàn ở Pháp, Đức, Phần Lan, nhưng lại rất không an toàn ở một nước có trình độ phát triển thấp như Việt Nam.

Một trong bốn lò phản ứng mà Việt Nam sẽ vận hành sau năm 2020 có công suất nhiệt gấp 6.000 lần lò phản ứng Đà Lạt, lượng chất phóng xạ chứa trong lò cũng nhiều hơn hàng nghìn lần. Nghĩa là nội lực của ta phải nhân lên gấp bội mới đáp ứng được yêu cầu bảo đảm an toàn cho các nhà máy ĐHN trong tương lai.

Theo GS Chu Hảo, trước sau gì Việt Nam cũng phải dùng ĐHN, nhưng cần nghiên cứu xem nếu không quá cấp bách về mặt năng lượng thì đẩy thời gian vận hành nhà máy ĐHN càng xa càng tốt để hoàn thiện hơn về nhân lực, tiềm lực công nghệ, quản lý, v.v... “Công nghệ vận hành như bây giờ vẫn có nguy cơ tiềm ẩn. Có thể sau này sẽ có công nghệ tiên tiến hơn. Việc xử lý chất thải hạt nhân hiện nay cũng chưa thực sự an toàn” – GS Hảo lo ngại.

Các nhà khoa học cũng đưa ra dẫn chứng về phát triển ĐHN ở các nước tiên tiến. Theo đó, trong lịch sử phát triển ĐHN trên thế giới, chưa có nước nào vào cuộc một lúc với 4.000 MW và 15% tổng sản lượng điện như kịch bản của ta! “Hùng hậu nhất, lại rất khát điện như Trung Quốc cũng không dám” – GS Hiền cho biết - Trung Quốc bắt đầu có nhà máy ĐHN đầu tiên năm 1991 với công suất khiêm tốn 300 MW. Sau ba năm nhà máy này mới đi vào vận hành thương mại và một năm sau mới được cấp chứng chỉ. Sau 17 năm, tại cụm ĐHN này chỉ có thêm 2.800 MW”.

Mỹ Hằng

12 điều kính gởi Bác Phùng Liên Đoàn

Nguyễn Trung Ngôn, 20-11-2009

<http://bauxitevietnam.info/c/18424.html>

Thưa Bác Phùng Liên Đoàn, đọc bài viết ĐỪNG SỢ NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN NGUY HIỂM, HÃY LO CON CHÁU TA MẮC NỢ DÀI DÀI của bác, cháu đồng ý với bác hoàn toàn. Chỉ nhưng, chỉ nhưng Ta không như Tây bác ạ. Do đó, cháu lại càng lo hơn nếu Quốc hội phê chuẩn dự án ĐHN.

Thứ nhất. Tây có các ý kiến trái chiều. Do đó, sẽ dễ dàng đúc kết các ưu khuyết từ mọi phía để rồi rút ra nhiều điều bổ ích. Còn ta thì sao? Ta có “các ý kiến đều đồng thuận”! Lại thêm, phản biện khoa học chỉ được mang danh nghĩa cá nhân và phải gởi cho các cơ quan có thẩm quyền để cất vào học tủ. Do đó, sẽ không biết đâu mà mò!

Thứ hai. Tây chỉ có Tiến sĩ. Còn chúng ta có “Tiến sĩ đột phá”!

Bằng Tiến sĩ đương nhiên là một minh chứng cho sự thành công trên đường học vấn của một cá nhân. Tuy nhiên, không có nghĩa có bằng Tiến sĩ là sẽ bảo đảm thành công trong công việc. Ở Mỹ, dù có bằng Tiến sĩ mà làm không xong việc thì vẫn bị đuổi việc như thường. Không phải như ta, miễn có bằng Tiến sĩ xong rồi thì cứ điềm nhiên tọa thị và đột phá.

Thứ ba. Trách nhiệm. Tây nó ràng buộc trách nhiệm rõ ràng. Còn ta thì lỗi là do “cậu đánh máy, cô thư ký”! Do đó, khi nhà máy ĐHN có bề gì thì chúng ta sẽ nghe “anh công nhân”!

Thứ tư. Các công ty đầu tư nhà máy ĐHN ở Mỹ là công ty tư nhân. Do đó, họ phải cân nhắc chuyện lời lãi kỹ lưỡng. Ngoài ra, các hiệp hội môi trường, cư dân có thể kiện đòi bồi thường nếu các nhà máy gây nguy hiểm đến sức khỏe người dân. Còn chúng ta thì ĐHN là con cưng của ông Quốc doanh. Lời thì mấy ông biết. Lỡ đã có dân lo trả nợ. Đến như trên 40% công ty quốc doanh lỗ trắng mắt nhưng các ông Bộ trưởng vẫn trả lời tỉnh queo “Nhiệm vụ chính trị... Tuy lỗ, nhưng nhìn chung là tốt”!

Thứ năm. Người Mỹ ưu tiên người Da đỏ trong thuê mướn má khi làm ăn hay học hành. Nhưng khi nói đến công việc khoa học kỹ thuật cao hay ĐHN thì không có chuyện “Ưu tiên con em địa phương”! Còn ta thì khác. Ưu tiên con em... là chính sách nhân đạo của Đảng và Nhà nước. Đến khi vỡ chuyện thì “Do năng lực trình độ có hạn...”. ĐHN mà giao cho người kém trí thì khác nào tự sát! Đó là chưa kể đến những chỗ nào thơm ngon thì đã dành cho các cô chiêu cậu ấm. Dù năng lực của các “cô chiêu, cậu ấm” chỉ thường thường bậc trung hoặc còn dưới thường thường bậc trung rất xa!

Thứ sáu. Chúng ta có truyền thống “mang dép lỏp vào vũ trụ” nên thay vì mời các nhà khoa học, chuyên gia đi tham quan nghiên cứu, thì chúng ta mời “NÔNG DÂN” đi tham quan cho sáng mắt! Vàng, trả nợ nhiều quá nên mắt sáng tung bừng... vì nhắm lại cũng còn thấy nợ!

Thứ bảy. Khi muốn làm dự án gì, các bộ ngành của ta không ngại “TÔ HỒNG” bản báo cáo để dễ dàng làm hoa mắt hồng lừa các Đại biểu QH! Lại thêm QH của ta là một QH ôm đồm. Theo lời ông Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Đức Kiên là “Cổng em phải thôi xay lúa” [A]! Vừa làm Chủ tịch tỉnh vừa làm Ông Nghị. Chỉ làm một việc mà các vị ấy còn làm chưa tốt. Cứ xem lâm tặc, tham nhũng hoành hành khắp nơi thì biết... Vậy thời gian đâu các vị ấy làm việc của ông Nghị? Thôi thì, Nghị gật cho lẹ! Điềm độc đáo là, tuy các vị ấy bận hai ba việc và việc nào chẳng ra việc nào, nhưng khả năng làm “KINH TẾ” riêng tư thì các vị ấy rất giỏi, hoặc nói đúng hơn siêu giỏi! Dù các vị ấy không tốt nghiệp khoa Kinh tế!

Thứ tám. Mỹ chỉ có Ma cà rồng. Ai bị nó hút máu là chết ngay. Còn chúng ta thì có “Ma lai rút ruột”! Người bị nó rút không chết ngay. Nhìn vẫn bình thường nhưng phải sống lây lất! Chắc Bác không lạ với những câu này trên báo chí: Rút ruột nhưng không ảnh hưởng đến công trình!

Cháu nghĩ hoài mà không thông được câu này. Nói vậy ai ngon đưa cháu “RÚT RUỘT” một cái thử xem? Có ảnh hưởng đến sức khỏe không thì biết!

Thứ chín. Chúng ta không phải là xứ sở hoa hồng. Nhưng “HOA HỒNG” của ta rất nổi tiếng! Những PCI, tiền Polymer... Lại thêm những cái “TÀI KHOẢN” nhay cảm ở các nhà băng nước ngoài... nữa! Lại thêm chúng ta có “NHÂN THÂN TỐT... ĐỪNG ĐỂ MẤT TẮT” và những điều “BÍ MẬT QUỐC GIA”! Do đó, báo chí không thể viết, người dân không thể biết, hay kiện!

Thứ mười. Tư duy của ta khác người. Khi Liên Xô (cũ) thành công phóng tàu vũ trụ thì người Mỹ cuống cuồng vào cuộc chạy đua. Và chỉ trong 10 năm, người Mỹ đã thành công đưa người của họ lên mặt trăng. Bởi vì người ta biết trọng dụng nhân tài và dùng người đúng nơi đúng chỗ. Còn chúng ta thì sao? Sau bao nhiêu năm “hiện đại hóa, công nghiệp hóa” để đưa Đất nước lên XHCN. Hôm nay nền công nghiệp, khoa học kỹ thuật cao của chúng ta đang ở đâu?

Gần đây, các dự án khai thác bauxite để đưa ngành công nghiệp khai thác bauxite thành một ngành công nghiệp lớn của đất nước. Vậy xin hỏi ngành này cần bao nhiêu Kỹ sư? Bao nhiêu Thạc sĩ, và bao nhiêu Tiến sĩ? Theo lời tác giả “tinh táo” Lã Thanh Tùng thì chỉ cần đào tạo 18 tháng các con em đã có thể làm chủ! Chúng ta có một lượng Tiến sĩ hùng hậu, một lượng Thạc sĩ đông đảo, và một nguồn Kỹ sư đáng nể mà Đất nước không khá. Huống chi chỉ đào tạo 18 tháng?

Thứ mười một. Khi Chính phủ muốn làm gì thì những gì người dân nghe cũng rất tốt. Chỉ kết quả là không tốt. Hàm Kim Liên chưa xài đã ngập. Hàm Thủ Thiêm chưa chịu lực, chưa dim đã nứt. Công trình vĩ đại Dung Quất chưa chạy 100% mà van đã hỏng! Đến nay đã qua gần hết tháng 11 mà van đã được sửa xong để ông Thủ tướng cắt băng “khánh thành” lần nữa hay chưa cũng không ai biết!

Đã vậy, tư duy người Việt chúng ta rất độc đáo, khác người! Là Đảng viên nhưng Hoàng Sa, Trường Sa chỉ là “bãi chim ỉa”! Chuyên gia ngành dầu khí thì “chờ 1 cái van nhà máy lọc dầu 60 tháng” là chuyện “bình thường”! Nhà máy lọc dầu thì thẩm béo gì với nhà máy ĐHN! Chắc đến cái van nhà máy ĐHN thì phải chờ đến 3 năm! Nếu cháu không nhầm thì khi dùng nhà máy ĐHN 1 ngày để bảo trì, công ty điện lực mất ít nhất 1 triệu đôla!

Thứ mười hai. Trái đất đang nóng lên. Rồi tai họa tsunami không ai có thể lường trước. Xây dựng nhà máy ĐHN gần ven biển có quá nguy hiểm khi 30 năm sau nước biển dâng cao do băng tan. Chỉ sợ, lúc đó, hậu duệ của ông Phó Thủ tướng Hoàng Trung Hải lại nói rằng: Sóng thần lịch sử! Đã tính toán cả rồi. Có nhà máy ĐHN nào mà không phê duyệt chứ! Phải xả lò thôi. Chứ không thì bể nguyên lò thì nguy hiểm gấp ngàn lần!

Nguyễn Trung Ngôn

Tham khảo:

<http://vietnamnet.vn/chinhtri/200910/Goi-kich-cau-chua-den-tam-co-de-Quoc-hoi-giam-sat-876103/>

Ước gì Chính phủ có nhiều Phùng Liên Đoàn...!

Hà Văn Thịnh, 22-11-2009

<http://bauxitevietnam.info/c/19277.html>

Đọc bài báo của bác Phùng Liên Đoàn, *Điện hạt nhân: Bài học từ 127 nhà máy...* (Bauxite Vietnam, 22-11-2009), mới chợt hiểu ra rằng cái nghề sử nhai lại, ăn theo của tôi, nói cả ngàn câu không bằng một điều bác nói. Tôi chỉ ước ao, giá như các dự án, chính sách của Chính phủ Việt Nam hiện nay cũng tính toán đủ lẽ, đủ mọi đường và nhiều cách như bác.

Cha mẹ giỏi thì đời con đỡ khổ. Lãnh đạo tài thì vận nước hưng vinh. Đó là quy luật của muôn đời. Mushuhito (Meiji) năm 1858, khi ông 19 tuổi, đã đem đến cho nước Nhật sự đổi thay vô tiền khoáng hậu: Một nước mà tài nguyên hầu như chỉ có bauxit và động đất, đứng 100 năm sau (1968) đã làm được như lời thề của ông – Học hỏi phương Tây, đuổi kịp phương Tây, vượt phương Tây sau 100 năm.

Bài học của Nhật Bản cũng như bài học từ vở bi kịch nổi tiếng của Sophocles (thế kỷ V tr. CN) – Eudipe làm vua (Eudipus The King), từ Hy Lạp, là bài học về trách nhiệm của nhà lãnh đạo. Nếu thật sự vì dân thì nhà lãnh đạo thời nay hay thời xưa đều phải lo đủ mọi đường, sao cho cuộc sống của người dân tốt nhất cho dù nhà lãnh đạo có bị nhiều mất mát. Cách tính và những gì mà Phùng Liên Đoàn đã đưa ra trước bàn dân thiên hạ là cách lo toan chính chu và nhân văn hết mực. Bác Phùng Liên Đoàn đã lo cho dân (việc làm), lo cho nước (những hậu họa và nợ

nần vô lý, trong khi có cách thức khác tốt hơn), lo cho cả ngày mai khỏi bất trắc, tai ương...

Tôi đọc mà cứ nghĩ rằng ước gì Chính phủ của ta hiện nay có một vài người (chỉ cần một vài thôi) tâm huyết, nhìn xa, hiểu rộng như Phùng Liên Đoàn trong cách nghĩ về điện hạt nhân. Chắc chắn khi đó vận nước sẽ thay đổi, vì cuộc đời chẳng khác gì một bàn cờ, chỉ tính sai một nước đi thôi, thực tế sẽ là sụp đổ và thảm họa. Nếu (xin lỗi nếu tôi hiểu sai) điện hạt nhân là cái bánh ngon và to nhất, chưa từng có bao giờ nên không thể không có, không thể không “ăn”, thì trước khi ăn cái bánh màu mỡ đến mức khó lường ấy, cũng nên tính cho kỹ, cho hết các hậu họa – ít nhất là cho đủ “một số đời”. Vì sao nước thì nghèo mà cái gì cũng muốn làm to, hoành tráng, ước vọng thật nhiều bằng gánh nặng nợ nần? Cứ hy sinh tương lai để thỏa mãn tham vọng của hiện tại là tư duy theo lối nào? Chẳng có người cha có lương tâm nào sau khi chết lại để một núi nợ và nguy hiểm cho con cái. Đó là nguyên tắc của sự trường tồn. Vẫn biết các nhà lãnh đạo thời nay coi người dân chẳng khác gì những con số, nhưng cứ hoài vọng rất mong manh rằng, ít nhất các vị, trong một thời điểm lắng lại nào đó, ở một nơi nào đó, bắt chợt nghĩ đến hậu vận nước nhà.

Đã có ai ở Việt Nam đi chui nhui hết nhà máy điện hạt nhân này đến nhà máy điện hạt nhân khác như Phùng Liên Đoàn hay chưa? Nếu chưa, tại sao không mời về để tham khảo, học hỏi kinh nghiệm? Tại sao lấy cái tư duy từ vai cày để đo cung cách chế tạo xe hơi? Chúng ta cứ bàn, cứ thảo luận về điều mà mình không hề biết rõ, đó là cung cách mà cha ông đã nói: Người mù sờ voi. Một Chính phủ điều hành vận mạng quốc gia mà không hiểu hết những bất trắc khó lường, những gánh nặng kinh tế của đất nước thì làm sao có thể đoán chắc được rằng đất nước sẽ mạnh giàu?

Huế, 22-11-2009

Hà Văn Thịnh, Đại học Khoa học Huế

HO Mạng Bauxite Việt Nam biên tập

Lạy Giời đừng xảy ra vụ "CHẾT !...NÓ BÙM!" Blog Tô Hải 29-11-2009

Kính thưa quý vị, hôm thứ tư 25 tháng 11 vừa qua, với sự tán

thành của 77 phần trăm đại biểu, Quốc hội CSVN đã biểu quyết thông qua chủ trương đầu tư dự án điện hạt nhân Ninh Thuận. Đây có lẽ là một chủ trương lớn khác của lãnh đạo đảng Cộng sản Việt Nam, tương tự như dự án khai thác bôxít tại Tây Nguyên. Xây dựng nhà máy điện hạt nhân là một vấn đề cực kỳ quan trọng, nhưng ai cũng biết, những người đưa ra chủ trương này là những kẻ vừa dốt vừa kiêu ngạo và hiển nhiên là họ đều mù tịt về lĩnh vực hạt nhân, còn những người thông qua ở Quốc hội cho có hình thức, thì đa số chẳng hiểu gì về chuyên môn rất phức tạp của việc này, và cũng chẳng thêm để ý đến những lời góp ý xây dựng chân tình của những nhà trí thức, khoa học có chuyên môn sâu rộng, kể cả trong chính lĩnh vực điện hạt nhân.

Kính thưa quý thánh giả, đây là một vấn đề còn khá mới mẻ, nên làng dân báo chưa có phản ứng gì nhiều. Tuy nhiên, vì sự quan trọng của nó, trong mục dạo một vòng blog hôm nay, chúng tôi xin trở lại với vị niên trưởng trong làng dân báo, đó là nhạc sĩ Tô Hải. Ông đã bỏ ra mấy ngày trời tìm hiểu vấn đề để viết ra những suy nghĩ của mình trong tuần ký số 28 bài viết tựa đề “LẠY GIỜ ĐỪNG XÂY RA VỤ ‘CHẾT !...NÓ BÙM’”. Mời quý vị cùng nghe sau đây:

Vậy là “Quốc hội, cơ quan quyền lực cao nhất nước” đã nhất tề bấm nút cái roẹt cho phép chính phủ... tiến hành một lúc xây dựng 2 nhà máy điện hạt nhân một cách rất... vô tư. Chính phủ cũng cho báo đài, tivi phổ biến tất cả những thuận lợi của chủ trương vĩ đại và “điếc không sợ súng” này. Chẳng có ai phản biện, phản biếc gì lỗi thời như vụ bô-xít! Có lẽ các vị đó đã được giải trình bởi các vị tiến sỹ, giáo sư có uy tín của Đảng nên tin hoặc không tin thì cũng tặc lưỡi : “Ồi dào! Tới năm 2025 mới hoàn thành cơ mà! Từ đây đến đó còn có bao nhiêu chuyện “vật đổi sao dời!”... nên đã tự đã thông được tư tưởng sợ... phóng xạ... nó phọt ra xa tới 1400 cây số nếu xảy ra vụ “Chết-nó-bùm” (tức vụ Tchernobyl) (đọc là Chec-nô-bôl)

Riêng tớ, một anh già lẩm cẩm, đại ngu về lý hóa từ lúc còn mài đũng quần ở ghế nhà trường, bỗng dựng lại đọc phải cái lá thư thống thiết của một nhà khoa học Việt kiều thứ thiệt, gửi các vị lãnh đạo Chính phủ và Quốc hội (Ông ta lại quên gửi Đảng!) để can ngăn thẳng thừng là “CHƯA NÊN, KHÔNG NÊN” với các lẽ phải củ cải cũng phải nghe... Thế là cái củ cải già này bỗng dựng nổi máu phiêu lưu thử đi tìm hiểu trên mạng. Cha mẹ ơi! Chỉ cái việc vừa đọc vừa ghi chép riêng các thành tích, văn bằng, học vị, quá trình làm việc, lẫn lộn với hơn 100 nhà máy điện hạt nhân trên thế giới, viết hàng trăm tài liệu về hạt nhân nguyên tử mà đọc hết thì chắc vài đốt xương sống còn lại cũng sẽ xẹp hết theo cái L1, L2, L5,... Cho nên tớ chỉ lướt, lướt. Vấp phải những công thức, những con số,... tớ đành... cho qua. Ấy thế mà cũng mất cả

ba ngày trời nằm lướt mạng, chẳng đọc gì ngoài những chuyện nguyên tử, hạt nhân... đã tác động đến đời sống xã hội những nước đã xung phong đi đầu có nó... Tớ mong chờ các vị lãnh đạo cao nhất (tức Quốc hội) cũng như... siêu cao (Đảng) đã nhận được là thư tâm huyết của vị Việt kiều có tên Phùng Liên Đoàn này mà nghe khôn ông dẫn đo, suy nghĩ lại. Nào ngờ, nhà bác học người Mỹ gốc Việt, từng làm cố vấn cho Bộ Năng lượng Hoa Kỳ, từng tốt nghiệp tiến sĩ tại MIT (Massachusetts Institute of Technology), từng đã nhiều lần về Việt Nam giảng dạy, và đặc biệt dùng tiền lương hưu và tiền riêng của mình để giúp đỡ người nghèo, xây nhà và được giải thưởng UN-HABITAT ở Việt Nam... rớt cuộc cũng bị phớt lờ, mặc dầu những phản biện của ông đã chấp hành đúng chỉ thị 97, gửi đúng nơi, đúng chỗ, chứ không như các ông IDS phản biện mà không gửi cho nơi phát ra cái cần phản biện!

Có lẽ từ khi “mất lập trường vô sản” đến giờ, tớ hết sức tin vào những gì mà các nhà khoa học, chuyên gia được đào tạo ở các nước “Tự Bán Giấy Chết” nói ra, luôn là đúng hơn các vị được đào tạo ở “phe ta” kể cả ở siêu cường Liên Xô trước đây! Còn các vị giáo sư-tiến sĩ tự túc, tự phong, tự đề bạt ở trong nước thì... xin lỗi,... cho tớ 50 năm nữa may ra mới có thể... tâm phục khẩu phục! Tuy nhiên, một kỹ sư bình thường như ông Lê Văn Cường nào đó thì tớ cũng phục sát đất vì ông không đi sâu vào những công thức, những tính toán bằng con số megawatt, dollars... như ông Đoàn, mà đi vào những vấn đề xã hội của vấn đề điện hạt nhân một cách thẳng thừng... Ông dùng những cụm từ mà tớ cho là nó bổ xung cho ông Phùng Liên Đoàn rất nhiều trong lá thư can ngăn Quốc hội và Chính phủ. Ông dùng những cụm từ để thuyết minh cho ông Đoàn khi phân tích về hoàn cảnh nước nghèo, thậm chí giàu có hơn ta gấp nhiều lần như Đan Mạch, Na Uy, Singapore, Malaixia... cũng chưa dám “chơi” cái trò điện hạt nhân, hình tượng hóa cảnh mang nợ, mắc vào kiện tụng quốc tế của một số nước đã sai lầm bằng những từ “học làm sang”, “đua đòi” và đặc biệt dựa vào trình độ phát minh khoa học Việt Nam (một trình độ sáng chế cái xe đạp hoàn chỉnh chưa xong) bằng cụm từ “con trâu tự mắc giầy thừng vào mõm” thì quả là tuyệt vời.

Nó tóm lược được cả những ý kiến cảnh báo về nguy cơ lệ thuộc nước ngoài, mang công mắc nợ tới 35 tỷ đôla cho con cháu sau này của ông Phùng Liên Đoàn, một người Việt sống ở nước ngoài từ năm 1958, mà tớ chẳng thấy được báo chí nhà nước đề cao hoặc nhắc tới bao giờ! Tớ càng giật bắn mình khi nghe một ông tiến sĩ tự phong trình bày trên Tivi cho một cô phóng viên về cái HAY, cái TỐT, cái AN TOÀN của kế hoạch triển khai ngay lập tức bước I với những tấm ảnh xanh đỏ, tím vàng... rằng thì là mình sẽ mua những thứ nhà máy hiện đại nhất,

an toàn nhất (cứ như vớt được đũa ở biển Đông lên)... rằng thì là cái “lô cốt” bọc kín lò hạt nhân sẽ được xây dựng bằng loại xi-măng đặc biệt không thể rò rỉ, nếu chẳng may có xảy ra (!?), rằng thì là nơi chọn để đặt nhà máy chỉ có 7000 dân, mình đã có kế hoạch di dân xong rồi, nhân dân rất đồng tình. Còn về phần nhân lực điều khiển nhà máy thì... do tính chất đặc biệt về an ninh, nhân sự được chọn lọc rất kỹ lưỡng. Tiêu chuẩn, lý lịch nhân thân phải thật... rõ ràng!? Úi chao ôi! Tớ mới nghe thấy điều khiển nhà máy điện hạt nhân phải có nhân thân tốt mà lo cho mấy ông có con em được cử đi Tây học cách làm sao đừng tăng gấp 3 giá điện khi có điện hạt nhân (như tính toán của ông Phùng Liên Đoàn) mà lo cho con, cháu tớ sau này... nhớ nó bụm một phát rồi xì xì thì cả cái đất Sài Gòn này cho tới cả ASEAN,... cũng chẳng thoát nổi bụi phóng xạ như Áo, Bê La Rút, Nga, thậm chí cả châu Âu khi xảy ra vụ “Chết nó Bùm” (tức là vụ Tchernobyl, đọc là Chec-nô-bôl), vì theo tư liệu tớ đọc được thì... cái “sự cố hạt nhân” này đã tống ra khắp Châu Âu số lượng phóng xạ nhiều gấp 400 lần quả bom Mỹ thả xuống Hiroshima cơ đấy!

Tuy nhiên lo thì lo vậy mà thôi chứ những người tuổi tớ, làm sao có thể sống đến ngày hai cái nhà máy điện hạt nhân đó ra đời để mà bị nhiễm phóng xạ, chết vì ung thư hoặc sinh con, đẻ cái không tay, thiếu chân, 4 mắt, không mồm!

Chả lẽ các ông nghị tuổi U60, U70 không lo sao? Vì đến năm 2025, các vị cũng mới bằng tuổi tớ bây giờ thôi đấy! Hay là các ông có ý “thâm thúy” như ông bạn chiến sỹ già tớ mới từ Hà Nội vào thăm tớ hôm qua, phát biểu một cách tin tưởng và lạc quan rằng : “Ồi dào! Lo con bò trắng răng! Chắc gì từ nay đến đó chẳng có một Quốc hội kiểu khác, phủ quyết những cái bấm nút bắt đắc dĩ của các vị đại biểu khóa này! Họ sẽ bác bỏ và thiếu gì nước láng giềng sẽ lên tiếng và ngăn chặn cuộc “chơi sang” có thể gây tai họa cho họ bất cứ lúc nào!

Nếu đó sẽ là hiện thực thì tớ xuống mồ cũng không còn lo xây lô cốt chống phóng xạ./.

<http://langdu126.multiply.com/journ...>

Xô dân vào nơi khốn!
Đẩy nước đến chồn nguy!!!
Xã luận bán nguyệt san Tự do Ngôn luận số 88
(01-12-2009)

Ngày 23-11-2009, bất chấp những phân tích hơn thiệt và sự phản đối kịch liệt của nhiều nhà trí thức trong lẫn ngoài nước, Quốc hội CSVN đã thông qua Luật về dân quân, tự vệ. Theo luật mới này, người dân “*phải tham gia dân quân tự vệ, các địa phương phải tổ chức lực lượng dân quân, các cơ quan phải tổ chức tự vệ để đóng góp cho nền quốc phòng toàn dân*”. Theo báo Nhân Dân, dự thảo Luật được thông qua với tỷ lệ hơn 89% số đại biểu tán thành và sẽ có hiệu lực thi hành kể từ ngày 1-7-2010. Áp dụng cho tranh chấp trên biển, mỗi đội tàu cá sẽ có một tổ vừa đánh cá, vừa thi hành nhiệm vụ của dân quân tự vệ, được gọi là “Dân quân tự vệ biển”. Lực lượng mới này sẽ được trang bị súng ống và sẽ phối hợp với biên phòng, cảnh sát biển lẫn hải quân để bảo vệ ngư dân và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ.

Hai ngày sau, 25-11-09, cũng bất chấp sự thiếu hiểu biết chuyên môn của mình và lời cảnh báo của nhiều nhà khoa học lẫn kinh tế học đầy tâm huyết, các thành viên Quốc hội CSVN lại thông qua (với 77% phiếu tán đồng) Nghị quyết về điện hạt nhân (ĐHN). Nghị quyết này nêu rõ: sẽ tiến hành Dự án điện hạt nhân tại tỉnh Ninh Thuận, gồm 2 nhà máy tạo ra năng lượng nguyên tử để cung cấp điện cho hệ thống điện quốc gia cùng góp phần phát triển kinh tế xã hội cả nước và toàn tỉnh. Nhà máy số 1 đặt tại xã Phước Dinh, huyện Thuận Nam, nhà máy số 2 đặt tại xã Vĩnh Hải, huyện Ninh Hải, tỉnh Ninh Thuận, với công suất trên 4.000 MW. Tổng mức đầu tư dự toán khởi thủy là 12 tỷ mỹ kim. Nhà máy số 1 sẽ bắt đầu được xây dựng năm 2014, để tổ máy đầu tiên được vận hành vào năm 2020.

Đây là hai sự kiện đã gây xôn xao dư luận, nếu không muốn nói là gây lo âu, ngỡ ngàng, thất vọng và phẫn nộ cho cộng đồng người Việt trong lẫn ngoài nước. Tại sao ?

1- Ngay từ khi còn là dự luật, “Dân quân tự vệ biển” đã bị rất nhiều người phản đối vì cho rằng đây là một đạo luật đẩy ngư dân vào chỗ khốn, buộc họ phải đối mặt với những nguy cơ chết người trên biển. Những đồng bào này, ngoài việc phải thường xuyên đối phó với sóng to gió lớn, thời tiết bất ngờ đổi thay, phải căng mắt vênh tai để dò ra các luồng cá di chuyển, còn phải dáo dác nhìn quanh để phát hiện sự xuất hiện của “các tàu lạ” (nói theo kiểu nhà nước và báo chí CS) hòng chạy trốn cho kịp. Nay lại buộc mang thêm cây súng với khả năng “tay ngang, không chuyên nghiệp”, làm sao họ chống trả được với những lực lượng nhỏ như cướp biển, nói gì đến những tàu chiến được trang bị tối tân của Trung Cộng đang tung hoành trên khắp Biển Đông? Không vũ khí thì còn hy vọng sống sót, chứ nếu bị phát hiện có súng ống khí tài, thì chắc chắn là họ sẽ bị tiêu diệt.

Một trong những người có ý kiến tiêu biểu về vấn đề này là tiến sĩ

luật Cù Huy Hà Vũ. Trong Kiến nghị khẩn cấp gửi Quốc hội ngày 19-11-2009, ông đã cho rằng lập Dân quân Tự vệ biển là một sai lầm chiến lược với những lý do như sau: 1- Bảo vệ tính mạng của nhân dân là nghĩa vụ của Nhà nước, nay trang bị vũ khí cho ngư dân để họ tự vệ trong trường hợp bị nước ngoài tấn công trên biển là Nhà nước thoái thác nghĩa vụ này. 2- Thành lập Dân quân Tự vệ nói chung, Dân quân Tự vệ biển nói riêng là vượt quá Hiến pháp điều 77 vốn quy định “công dân phải làm nghĩa vụ quân sự và tham gia xây dựng quốc phòng toàn dân” giữa thời bình trong tổ chức duy nhất là quân đội. 3- Khẳng định và bảo vệ chủ quyền quốc gia trên biển không phải là chức năng của ngư dân. Người dân đi biển là để mưu sinh còn khẳng định hay bảo vệ chủ quyền tổ quốc trên biển là chức năng của Nhà nước và quân đội. 4- Dân quân Tự vệ biển rất dễ trở thành “ngòi nổ” cho chiến tranh xâm lược lãnh thổ Việt Nam. Bồi lẽ với tư cách lực lượng vũ trang không chuyên, thiếu phương tiện và sự chỉ huy thống nhất như lực lượng vũ trang chính quy, họ có thể bắn nhầm dân thường nước ngoài hoặc nổ súng không cần thiết khi bị khiêu khích, và như vậy tạo cớ cho ngoại quốc xâm lược. 5- Dân quân Tự vệ không thể là lực lượng tác chiến trên biển. Cuộc chiến trên biển khác hẳn cuộc chiến trên đất liền. Chỉ các vũ khí tối tân như phi cơ, tàu chiến, tên lửa mới có khả năng bảo vệ hải phận. Giao cho dân binh nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền quốc gia trên biển không gì khác hơn là đẩy họ vào chỗ chết. 6- Lập Dân quân Tự vệ biển để bảo vệ sinh mạng của ngư dân, bảo vệ chủ quyền quốc gia trên biển là làm mất uy tín của quân đội, là cổ võ thường dân xông vào cửa tử thay cho binh lính.

Trên thực tế, điều này không phải không có cơ sở. Kể từ vụ ngư dân Thanh Hóa bị lính Trung Cộng bắn chết tháng 1-2005 đến vụ ngư dân Quảng Ngãi bị lính Trung Cộng cướp bóc tháng 9 mới rồi, đồng bào hành nghề trên biển luôn bị nhà cầm quyền, tàu cứu hộ và lực lượng hải quân CSVN bỏ mặc. Trong cuộc phỏng vấn của đài Á châu Tự do ngày 03-11-2009, hai ngư dân đã chua chát cho biết: *“Trong những trường hợp ‘tàu lạ’ đâm chìm tàu đánh cá, tàu hàng của mình (như hôm 19-05-2009), thì tàu hải quân Việt Nam lẫn tàu cảnh sát biển đều không có... Chúng tôi phải gọi ngư dân cùng quê làm ở gần đó tới cứu và sau đó chúng tôi phải thuê một cái ghe chở 26 lao động vào trong đất liền”*. Còn trong cơn bão số 1 năm 2008, *“anh em cũng chìm, cũng chết, nhưng tàu cứu nạn, cứu hộ chỉ chạy ra đứng chờ mình đi kiếm. Mấy ông tỉnh điện thoại, biểu mình cố gắng đi kiếm người rồi nhà nước cho dầu mỡ. Kiếm rồi hết bao nhiêu dầu mỡ thì về họ cho lại”*...

Thành ra, Dân quân tự vệ biển chỉ là một mưu đồ của Việt Cộng nhằm tránh đụng độ trực tiếp với đàn anh Trung Cộng trên biển. Ngoài

ra, còn phải thêm rằng việc buộc người dân “*phải tham gia dân quân tự vệ, các địa phương phải tổ chức lực lượng dân quân, các cơ quan phải tổ chức tự vệ để đóng góp cho nền quốc phòng toàn dân*” ngay giữa thời bình như thế này chỉ là cách đảng CS muốn có thêm một biện pháp để kiểm soát xã hội cho chặt chẽ hơn, trong tình thế nhân dân đang chực nổi loạn để lật đổ cái chế độ xấu xa, thối nát và tàn bạo này!

2- Dự án điện hạt nhân cũng là một vấn đề gây lo âu và công phẫn trong dư luận. Nhiều nhà khoa học, nhà kinh tế đã mạnh mẽ cảnh báo về chuyện này. Nổi bật nhất trong số đó là ông Phùng Liên Đoàn, một chuyên gia thương thặng người Việt về điện hạt nhân đang sống tại Mỹ. Ông cho biết: “*Điện rất cần thiết cho phát triển kinh tế, nhưng việc sản xuất điện mất rất nhiều tiền và thời gian. Vì thế, khảo sát và đề xuất cách cung cấp điện cho tương lai là việc quan trọng. Tuy nhiên, việc đệ trình lên Quốc hội một đề án Điện hạt nhân lớn 8000 MW, trong khi Quốc hội có rất ít thì giờ [lấn kiển thức! BBT] và người dân đủ mọi thành phần chưa có cơ hội hiểu biết và đóng góp, là một việc làm có rất nhiều rủi ro sai lầm dẫn đến phí phạm ngân sách quốc gia vốn đã rất eo hẹp. Mong muốn xây dựng nhà máy ĐHN để thành một “cường quốc” ĐHN là một việc duy ý chí không có cơ sở vững chắc. Tôi ở nước ngoài nghe nói vài năm trước ta có dự án lớn “điện toán hóa” các cơ quan giáo dục toàn quốc nhưng ngày nay tiền đã tiêu hết nhưng kết quả thì không như dự kiến. Chương trình có ĐHN to lớn để sánh vai với các nước giàu và công nghệ cao thì tốn kém hơn ngàn lần kinh nghiệm đó. Ta không thể tin ngay một số người đã có định kiến sẵn là ta “thừa sức làm” vì đó là duy ý chí. Quốc hội nên yêu cầu chính phủ nghiên cứu kỹ lưỡng hơn với điều kiện có sự phản biện của người dân, nhất là giới trí thức có am hiểu về khoa học, kinh tế, xã hội, và quốc phòng liên quan đến ĐHN và tương lai của đất nước”. Ông Đoàn cũng phân tích những rủi ro VN có thể gặp phải khi xây dựng loại nhà máy này: “*Rủi ro thì nhiều lắm! Tôi chỉ tóm tắt thành 7 rủi ro phóng xạ và kỹ nghệ, 6 rủi ro kinh tế, và 2 rủi ro quốc phòng. Trong trường hợp VN, tôi nghĩ rủi ro lớn nhất là ta sẽ mắc nợ triền miên mà người dân lại không có điện theo như dự kiến. Việc này có xác suất khá cao... Ví dụ, khả năng ta hiểu chưa kỹ các lời chào bán của người bán hàng ĐHN là cao; khả năng ta suy tính sai vì duy ý chí là cao; khả năng ta làm sai vì thiếu hiểu biết là cao; khả năng ta có nhiều kiện tụng, như Phần Lan hiện nay, với các công ty ngoại quốc khi nhà máy đang xây là cao” (Bài hỏi đáp “10 phương pháp không cần điện hạt nhân mà vẫn giúp Việt Nam tăng thêm nội lực” đăng trên <http://bauxitevietnam.info> ngày 19-11-2009).**

Quả thế, đang khi ngân sách dự trữ quốc gia chỉ có 22 tỷ đôla (theo lời đại biểu Nguyễn Minh Thuyết), thì dự án hạt nhân trong giai

đoạn đầu đã ngốn đến 12 tỷ, và có thể tăng lên gấp đôi chỉ sau vài năm (theo lời giáo sư Nguyễn Khắc Nhẫn tại Pháp). Rõ ràng đây là một nguy cơ kinh tế và một gánh nặng tài chính kinh khủng cho đất nước. Phải chăng trong dự án phiêu lưu liều lĩnh này, Việt cộng đang có lời hứa hẹn bảo trợ của Trung cộng? Nếu thế thì lại thêm một sợi xích tròng vào cổ Tổ quốc (sau sợi xích 50 tỷ đôla cứu vãn nền tài chính mới đây của VN). Ngoài ra, nguy cơ về sinh thái (rò rỉ phóng xạ nguyên tử) không phải là nhỏ. Với thói vô trách nhiệm thâm căn cố đế thường thấy trong các chế độ CS và nơi những con người CS, một Tchernobyl thứ hai tại Việt Nam là điều rất có thể xảy ra, một khi các nhà máy ĐHN tại Ninh Thuận đi vào hoạt động. Lúc ấy thì quả là một tai họa khôn lường cho nhân dân và đất nước!

Qua hai cuộc bỏ phiếu tán đồng nói trên (sau sự im lặng tán đồng việc Bộ Công thương lập “Ban Chỉ đạo thực hiện các dự án bôxít Tây Nguyên” hôm 30-10), Quốc hội lại một lần nữa tỏ ra là gia nô của đảng CSVN, bất chấp bao nguy cơ tiềm tàng cho Dân tộc. Mặt khác, hai sự kiện nói trên cũng cho thấy giữa Việt cộng và Trung cộng lại một lần thể hiện mối quan hệ chủ tớ, vốn đã bắt nguồn tự tư tưởng thần phục -khởi từ Hồ Chí Minh chuyển qua đồ đệ và đồng đảng- luôn coi Trung cộng là chỗ dựa vững chắc cho mình. Rõ ràng đảng CSVN đang đùa với vận mệnh dân tộc và tính mạng của nhân dân.

BAN BIÊN TẬP

Kháng thư số 29 Phản đối nhà cầm quyền CSVN thành lập Dân quân Tự vệ biển và tiến hành dự án Điện hạt nhân

Khối 8406

***Tuyên ngôn Tự do Dân chủ cho Việt Nam 2006
10-12-2009***

Kính gửi: Đồng bào Việt Nam trong và ngoài nước cùng cộng đồng thế giới dân chủ.

Ngày 23-11-2009, bất chấp những phân tích hơn thiệt và sự phản đối kịch liệt của nhiều nhà trí thức trong lẫn ngoài nước, Quốc hội nước

CHXHCN Việt Nam đã thông qua Luật về dân quân tự vệ. Theo luật mới này, người dân cả nam lẫn nữ “*phải tham gia dân quân tự vệ, các địa phương phải tổ chức lực lượng dân quân, các cơ quan phải tổ chức tự vệ để đóng góp cho nền quốc phòng toàn dân*”. Theo báo chí, dự thảo Luật đã được thông qua với 89% số đại biểu tán thành và sẽ có hiệu lực thi hành kể từ ngày 1-7-2010. Áp dụng trên lãnh hải, mỗi đội tàu cá sẽ có một tổ vừa đánh cá, vừa thi hành nhiệm vụ của dân quân tự vệ, được gọi là “Dân quân tự vệ biển”. Lực lượng mới này sẽ được trang bị súng ống và sẽ phối hợp với biên phòng, cảnh sát biển lẫn hải quân để gọi là bảo vệ ngư dân và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ.

Hai ngày sau, 25-11-09, mặc dầu đa số thành viên thiếu hiểu biết chuyên môn về nguyên tử học và bất chấp lời cảnh báo của nhiều nhà khoa học lẫn kinh tế học đầy tâm huyết, Quốc hội lại thông qua với 77% phiếu tán đồng một Nghị quyết về điện hạt nhân. Nghị quyết này nêu rõ: sẽ tiến hành Dự án điện hạt nhân tại tỉnh Ninh Thuận, gồm 2 nhà máy tạo ra năng lượng nguyên tử để bổ sung cho lưới điện quốc gia cùng góp phần phát triển kinh tế xã hội cả nước và toàn tỉnh. Nhà máy số 1 đặt tại xã Phước Dinh, huyện Thuận Nam, nhà máy số 2 đặt tại xã Vĩnh Hải, huyện Ninh Hải, tỉnh Ninh Thuận, với công suất trên 4.000 MW. Nhà máy số 1 sẽ bắt đầu được xây dựng năm 2014, để tổ máy đầu tiên được vận hành vào năm 2020. Dự toán khởi thủy là 12 tỷ mỹ kim.

Trước hai sự kiện gây xôn xao, lo lắng, thậm chí là thất vọng và phần nộ cho cộng đồng người Việt trong lẫn ngoài nước, Khối 8406 chúng tôi nhận định như sau:

I- Về Dân quân Tự vệ biển

1- Bảo vệ tính mạng của nhân dân, cũng như khẳng định và bảo vệ chủ quyền quốc gia trên biển là nghĩa vụ chính của nhà nước và quân đội, Hiến pháp đã quy định như vậy, chứ không phải là nghĩa vụ chính của ngư dân. Người dân đi biển **chủ yếu** là để mưu sinh chứ không phải để làm những công việc nguy hiểm này thay cho quân đội và nhà nước. Nay Quốc hội CSVN lại chủ trương trang bị vũ khí cho ngư dân để họ tự bảo vệ trong trường hợp bị nước ngoài, cụ thể là Trung Quốc, tấn công trên biển như trong mấy năm gần đây, điều đó có nghĩa là nhà nước lẫn quân đội trốn tránh nghĩa vụ quan trọng của mình, và lấy ngư dân làm bia đỡ đạn.

2- Thành lập Dân quân Tự vệ nói chung, Dân quân Tự vệ biển nói riêng, đồng thời ép buộc ngư dân phải tham gia vào đó để quân đội có thể bất động, không chu toàn trách nhiệm của mình, là vượt quá điều 77 Hiến pháp: “Công dân phải làm nghĩa vụ quân sự và tham gia xây dựng quốc phòng toàn dân”. Tinh thần của điều này là thường dân phải **phụ**

lực với quân đội trong thời chiến, chứ không phải **thay thế cho quân đội trong thời bình**. Ra một điều luật buộc ngư dân phải chung gánh nặng, thậm chí làm bia đỡ đạn cho quân đội như thế chính là nhục mạ quân đội, khiến mọi người có thể nghĩ rằng nhiệm vụ của quân đội chủ yếu là bảo vệ ách cai trị độc quyền của đảng CS hơn là bảo vệ chủ quyền đất nước và tính mạng nhân dân, theo khẩu hiệu “Trung với đảng (trước), hiếu với dân (sau)”!

3- Dân quân Tự vệ không thể là lực lượng tác chiến hữu hiệu trên biển. Cuộc chiến trên biển khác hẳn cuộc chiến trên đất liền. Chỉ các vũ khí tối tân và hạng nặng như phi cơ, chiến hạm, hỏa tiễn mới có khả năng bảo vệ lãnh hải. Giao cho ngư dân nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền quốc gia trên biển trong khi nhà nước và quân đội lại thụ động trước sự tấn công tàn bạo của ngoại bang -như vô số bằng chứng trong mấy năm qua- chính là khiến ngoại bang có cơ tàn sát ngư dân dễ dàng và chính là đẩy thường dân vào chỗ chết thay cho quân đội.

4- Dân quân Tự vệ biển rất dễ trở thành “ngồi nổ” cho chiến tranh xâm lược lãnh thổ Việt Nam. Bởi lẽ là lực lượng vũ trang không chuyên, chẳng được huấn luyện bài bản, thiếu phương tiện và sự chỉ huy thống nhất như lực lượng vũ trang chính quy, họ có thể bắn nhầm thường dân nước ngoài hoặc nổ súng không cần thiết khi bị khiêu khích, và như vậy dễ dàng tạo cơ cho ngoại bang đánh trả hay xâm lược.

II- Về điện hạt nhân

1- Điện cần thiết cho phát triển kinh tế, nhưng việc sản xuất điện mất nhiều tiền bạc và thời gian. Vì thế, việc khảo sát và đề xuất cách sản xuất điện là chuyện quan trọng. Chi phí đầu tư ban đầu cho điện hạt nhân lại rất đắt đỏ, gấp ba bốn lần các loại điện đang được làm ra tại Việt Nam. Thế mà đang khi ngân sách dự trữ quốc gia chỉ có 22 tỷ đôla (lời một đại biểu Quốc hội), thì dự án hạt nhân trong giai đoạn đầu đã ngốn đến 12 tỷ, và có thể tăng lên gấp đôi, gấp ba chỉ sau vài năm. Và rồi 10, 15 năm nữa chưa chắc đã có điện dùng (theo lời các chuyên gia).

2- Kỹ thuật điện hạt nhân lại rất tinh vi, đòi hỏi nhiều thiết bị đắt tiền, nhân sự có trình độ chuyên môn cao, thời gian đào tạo lâu dài; rủi ro về kiện cáo với các công ty ngoại quốc cung cấp 100% thiết bị lại rất lớn. Thế mà ở khởi điểm này, Việt Nam vẫn thiếu chuyên gia, và trong thời gian mười năm tới, lúc tổ máy đầu tiên vận hành, vẫn khó có thể đào tạo đầy đủ nhân sự. Lắm vào kiện cáo với các công ty (như đang thấy hiện nay tại Phần Lan, Hoa Kỳ...) thì buộc phải ra tòa án quốc tế và chi phí kiện tụng lại là một gánh nặng thêm cho ngân sách quốc gia vốn đã eo hẹp.

3- Ngoài ra, nguy cơ về sinh thái (rò rỉ phóng xạ và vương vãi chất thải nguyên tử) không phải là nhỏ. Với thói vô trách nhiệm thâm căn cố đế thường thấy trong các chế độ CS nói chung và tại Việt Nam nói riêng (bao nhiêu dòng sông lớn trong nước đang chết dần vì ô nhiễm do các nhà máy là một trong muôn vàn thí dụ), thì một Tchernobyl thứ hai tại Việt Nam là điều rất có thể xảy ra, một khi các nhà máy ĐHN tại Ninh Thuận đi vào hoạt động. Lúc ấy thì quả là một tai họa khôn lường cho nhân dân và đất nước!

Chính vì thế, Khối 8406 chúng tôi tuyên bố:

1- Tương quan lực lượng và diễn tiến xung đột khu vực Biển Đông hiện thời, cụ thể là với bá quyền Trung Cộng, cho thấy Việt Nam đang ở vào một thời điểm phải đầu tư thích đáng để xây dựng lực lượng hải quân chính quy, hiện đại chứ không phải là lực lượng dân quân tự vệ biển. Thế mà cho tới nay, lực lượng hải quân Việt Nam lại rất mỏng và rất thiếu sức chiến đấu.

2- Muốn tăng cường bảo vệ ngư dân, cách đúng đắn nhất là nhà cầm quyền CSVN nên điều tàu vũ trang của quân đội và cảnh sát biển tới ngay hiện trường; đồng thời phải lên tiếng phản đối hành động của các quốc gia gây hấn trong thời gian nhanh nhất qua con đường ngoại giao chính thức; kiện họ ra Tòa án quốc tế khi có đủ cơ sở pháp lý... Thế mà cho tới nay, ngư dân lâm nguy luôn bị bỏ mặc và phản ứng ngoại giao của Việt Nam là hết sức yếu ớt và chậm chạp. Vì vậy, nó không có tác dụng ngăn chặn tội ác mà ngược lại, khuyến khích cho tội ác liên tục hoành hành.

3- Từ bao năm nay, Nhà cầm quyền Việt Nam một mặt luôn giữ thái độ nể sợ, không dám đương đầu với Trung Cộng trong các vụ xung đột trên Biển Đông, không nhanh nhậy cứu giúp và bênh vực ngư dân bị cấm cản, hành hung, cướp bóc và tàn sát. Mặt khác, nhà cầm quyền lại luôn tìm cách lấp liếm che đậy những nhượng bộ cho lân bang về các quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa và về vịnh Bắc Bộ, tìm cách bịt miệng, trấn áp, cầm tù những công dân lên tiếng bảo vệ chủ quyền quốc gia trên Biển Đông.

4- Đưa ra luật về dân quân tự vệ, ngoài mục đích dùng ngư dân thế mạng và tránh đương đầu với Trung Quốc trên biển cả, nhà cầm quyền CSVN còn nhắm kiểm soát nhân dân trên đất liền chặt chẽ hơn bằng cách đoàn ngũ hóa họ với kiểu cách và luật lệ quân sự, hầu đề phòng một cuộc nổi dậy của toàn dân nhằm giải thể cái chế độ đầy thối nát, tham nhũng và bất công do đảng CS đang thực hiện và bảo vệ.

5- Bằng dự án điện hạt nhân Ninh Thuận, nhà cầm quyền CSVN - với những nhân vật lãnh đạo vừa mù tịt lãnh vực nguyên tử vừa kiêu

căng duy ý chí- đang đẩy đất nước vốn đã nghèo đói và trì trệ, vào một cuộc phiêu lưu nguy hiểm trên lãnh vực kinh tế, tài chánh, pháp lý, môi trường và an ninh, cốt để giành danh tiếng hão “cường quốc điện hạt nhân” hay để tạo thế liên hoàn “hạt nhân Ninh Thuận – bauxite Tây Nguyên” hầu phục vụ cho ý đồ xâm lăng của quan thầy Trung Cộng. Đang khi chuyện quan trọng hơn bây giờ là làm sao xóa đói giảm nghèo, cứu trợ nạn nhân thiên tai lũ lụt, xây nhà thương cho bệnh nhân, lập trường học cho các thế hệ trẻ... thì họ lại chỉ làm qua quýt cho xong, nhằm hóa giải sự phẫn nộ của nhân dân đang ngày càng dâng tràn và tiếp tục lừa bịp thế giới.

6- Quốc hội nước CHXHCNVN lại một lần nữa chứng tỏ mình là gia nô cho đảng CS thay vì là tiếng nói và công bộc cho nhân dân. Sau sự im lặng tán đồng việc Bộ Công thương lập “Ban Chỉ đạo thực hiện các dự án bauxite Tây Nguyên” hôm 30-10-2009, thì nay cơ quan này đã vội chấp nhận Dự luật Dân quân tự vệ nói chung và Dân quân tự vệ biển nói riêng mà không thấy được âm mưu khống chế nhân dân hơn nữa của đảng CS và không lường được những nguy hiểm chết người cho ngư dân. Ngoài ra, với hiểu biết non kém về kỹ thuật phức tạp của điện hạt nhân, với việc thảo luận và phản biện qua loa chiếu lệ, với thái độ phớt lờ những góp ý xây dựng chân tình của bao nhà trí thức, Quốc hội cũng đã vội vàng tuân lệnh đảng mà thông qua một dự án hết sức quan trọng và tiềm ẩn nhiều nguy cơ lẫn thách thức cho đất nước. Vì quyền lợi của dân tộc, vì tương lai của giống nòi, Khối 8406 chúng tôi cực lực phản đối cả hai Quyết định đầy nguy hiểm này!

7- Cung cách ra quyết định của cái gọi là “Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam” về việc thành lập lực lượng Dân quân tự vệ biển và tiến hành triển khai dự án Điện hạt nhân nói trên vẫn không gì khác hơn là cung cách ra quyết định thường thấy trong bất cứ chế độ độc tài toàn trị nào khắp thế giới. Hoàn toàn làm theo chiếc gậy chỉ huy tối cao của Bộ chính trị đảng CS, họ không xứng đáng là đại diện cho dân tộc Việt Nam! Thực tế của hơn 64 năm qua, kể từ ngày 2-9-1945 cho đến nay, chứng minh rõ ràng rằng mọi thế hệ lãnh đạo trong Đảng CSVN đã luôn vì đặc quyền đặc lợi của tập đoàn mình mà chà đạp một cách lạnh lùng và tàn bạo mọi quyền lợi của quốc gia dân tộc!

8- Con đường duy nhất đúng đắn để dân tộc Việt Nam hôm nay có thể thoát ra khỏi những bất công, đói nghèo, tụt hậu, khỏi nguy cơ mất nước một lần nữa, là phải dũng cảm vượt qua nỗi sợ để cùng đoàn kết bước vào một cuộc chiến đấu mới. Đó là chiến đấu giành lấy những giá trị tự do thiêng liêng từ tay chế độ độc tài toàn trị, phản dân tộc và phi dân chủ hiện nay. **Mục tiêu** của cuộc chiến đấu này là thay thế triệt để chế độ bất lương ấy bằng một chế độ xã hội đa nguyên, với một chính

trường đa đảng. **Phương pháp** để thực hiện mục tiêu đó là **hòa bình, bất bạo động!** Và sự nghiệp chính nghĩa đó là của toàn dân tộc, chứ không phải của riêng một tổ chức, đảng phái hay cá nhân nào!

Ngày Nhân quyền Quốc tế 10-12-2009

Ban Đại diện Lâm thời Khối 8406:

1. Kỹ sư Đỗ Nam Hải - 441 Nguyễn Kiệm, P. 9, Q. Phú Nhuận, Sài Gòn, Việt Nam. 2. Linh mục Phan Văn Lợi - 16/46 Trần Phú, Thành phố Huế, Việt Nam. 3. Giáo sư Nguyễn Chính Kết - đang vận động dân chủ tại hải ngoại.

Với sự hiệp thông của Lm Nguyễn Văn Lý, cựu quân nhân Trần Anh Kim, nhà văn Nguyễn Xuân Nghĩa và nhiều tù nhân chính trị, tôn giáo khác đang ở trong lao tù Cộng sản.

Một bài học thận trọng và khiêm tốn

Bán nguyệt san Tổ Quốc 89, 16-06-2010

Gần hai tháng đã qua từ ngày giàn khoan Deepwater của công ty BP phát nổ tại vịnh Mexico nhưng các cố gắng sửa chữa vẫn chưa có kết quả và mỗi ngày hai triệu lít dầu thô vẫn tiếp tục phun ra biển. Thế giới ngạc nhiên chứng kiến một trong những công ty lớn và hiện đại nhất thế giới, với số thương vụ lớn gấp đôi tổng sản lượng quốc gia của Việt Nam, và cường quốc số 1 trên thế giới về cả kinh tế lẫn kỹ thuật bất lực nhìn thảm dầu đen từ từ tiến vào đất liền. Trên 200 km bờ biển đã bị tràn ngập dầu trong khi thảm dầu đen vẫn tiếp tục mở rộng và tràn vào bờ. Sự ngạc nhiên dần dần nhường chỗ cho sửng sò và lo âu. Các chuyên gia ước lượng công ty BP sẽ phải chi trên 50 tỷ USD cho những thiệt hại. Nhưng đó mới chỉ là những thiệt hại trước mắt, thiệt hại lâu dài cho môi trường sẽ không bao giờ ước lượng được. Sẽ cần nhiều thập niên trước khi môi trường sinh thái vùng vịnh Mexico và bờ biển các bang Louisiana, Texas, Mississippi và Florida trở lại bình thường. Lý do là vì đã không tìm được nhanh chóng một giải pháp kỹ thuật.

Cho đến nay người ta vẫn tưởng các công ty dầu khí đã có sẵn giải pháp cho mọi tình huống, và lại ngay lúc này công ty BP vẫn quả quyết rằng họ đã tiên liệu mọi sự cố và dự trù giải pháp cho mọi trường hợp. Như vậy phải hiểu rằng người ta không bao giờ đủ thận trọng và tiên liệu được mọi biến cố. Vào lúc mà các quốc gia hầu như chỉ quan tâm đến kinh tế, vụ nổ này một lần nữa nhắc lại cho nhân loại một bài học khiêm tốn và thận trọng.

Đây không phải là lần đầu tiên mà người ta đánh cuộc một cách liều lĩnh với thiên nhiên và kỹ thuật. Nghiêm trọng hơn nhiều là trường hợp các lò điện nguyên tử. Vào thập niên 1960, khi quyết định xúc tiến chương trình điện nguyên tử người ta đã tin rằng sau đó sẽ tìm ra được phương pháp xử lý phế liệu một cách thỏa đáng – nghĩa là một phương thức khoa học để triệt tiêu toàn bộ phóng xạ từ các phế liệu. Tuy vậy phương pháp này vẫn chưa tìm ra và giải pháp tạm bợ, nghĩa là dồn các phế liệu vào ống chì và đem chôn, đã trở thành giải pháp thường trực trong một tương lai vô hạn định. Các tai nạn nguyên tử nếu xảy ra, như đã từng xảy ra tại Tchernobyl, Ukraine, trong một nhà máy điện nguyên tử mang tên Lenin, còn kinh khủng hơn nhiều lần vụ nổ giàn khoan này.

Bài học khiêm tốn và thận trọng này lại càng đáng suy ngẫm cho Việt Nam. Chúng ta cũng có những giàn khoan ngoài khơi và cũng sắp có các lò điện nguyên tử. Bờ biển là tài sản lớn nhất và quý nhất của Việt Nam. Chúng ta sẽ còn lại gì nếu xảy ra một vụ nổ giàn khoan như vừa thấy? Đáng sợ hơn nữa là các lò điện nguyên tử. Diện tích nước ta, 330.000 km², vốn đã hẹp cho gần 90 triệu người, nhưng diện tích còn lại để sinh sống, trừ núi rừng, sông ngòi, đường xá chỉ còn xấp xỉ 100.000 km², nghĩa là gần 1000 người trên một km vuông. Trên thực tế nước ta phải được nhìn như một thành phố lớn. Một tai nạn như Tchernobyl sẽ có tác dụng gần như xóa bỏ nước ta. Những người cầm quyền đã nghĩ đến mọi hậu quả khi quyết định thiết lập những lò điện nguyên tử chưa? Và họ đã có những bảo đảm nào? Đây là một câu hỏi lớn.

Đừng nghĩ rằng chúng ta là chủ đất nước. Chúng ta chỉ mượn đất nước của các thế hệ Việt Nam mai sau.

Ban biên tập

**Từ thiên tai ở Nhật Bản,
chợt nghĩ về Việt Nam**
Nguyễn Trung, 15-03-2011
<http://boxitvn.wordpress.com/>

Mấy hôm nay, những tin tức trận thiên tai kinh hoàng ở Nhật Bản chiếm trọn hầu hết của những bản tin nóng trên tivi cũng như trên các

mạng báo điện tử. Theo tin từ mạng Yahoo thì con số người thiệt mạng ước tính đã hơn 10 ngàn người. Nước Nhật đã từng chịu nhiều trận động đất kinh hoàng vào những năm 1923 và 1995.

Ngoài sự thiệt hại to lớn về nhân mạng và tài sản bởi trận thiên tai lần này, Nhật Bản còn phải đối đầu với một sự hung hiểm khác gây ra bởi sóng thần và động đất lần này. Đó là nguy cơ nổ các nhà máy điện nguyên tử. Chúng ta đã biết sự tàn phá ghê gớm bởi sự cố nhà máy điện nguyên tử Tchernobyl vào 1986 ở Ukraina, thời Liên Xô còn chưa sụp đổ.

Trước những mất mát nhân mạng và thiệt hại tài sản của người dân Nhật Bản và những nguy cơ hạt nhân có thể gây thảm họa khôn lường, chúng ta cầu mong và hy vọng người dân Nhật Bản sẽ không phải gánh chịu thêm những nỗi đau thương khác. Hy vọng Chính phủ Nhật Bản sẽ tìm được giải pháp tốt nhất để giải quyết vấn đề các nhà máy điện nguyên tử một cách tốt đẹp để người dân Nhật Bản không phải gánh chịu thêm một mất mát nào.

Nhìn những đợt sóng thần tràn vào tàn phá nước Nhật mà chúng tôi cảm thấy chúng ta – loài người thật quá nhỏ bé trước những thiên tai do Mẹ Thiên Nhiên đem đến. Và lịch sử cũng đã chứng minh, dù là cường quốc với sức mạnh bao trùm thế giới đi chăng nữa thì một khi Mẹ Thiên Nhiên tới viếng thì cũng phải đành bó tay chịu chết. Nhiều tiểu bang của nước Mỹ hùng cường đã bị cơn bão Katrina tàn phá kinh hồn.

Đến nay, sau 6 năm, tiểu bang Louisiana vẫn chưa thể khắc phục được hết những hậu quả của cơn bão ác nghiệt Katrina. Nước Trung Quốc mà người Trung Hoa vẫn tự hào là một siêu cường mới của thế giới nhưng Tứ Xuyên vẫn là một đồng đố nát hoang tàn sau trận động đất kinh hoàng năm 2008. 16 năm sau trận động đất kinh hoàng ở Kobe, người dân Nhật Bản lại gánh chịu trận thiên tai kinh hoàng ở Fukushima.

Từ những gì đã xảy ra với các cường quốc trên đây, chúng ta không thể không lo cho đất nước Việt Nam nhỏ bé vốn vẫn còn đầy khó khăn này. Hồ chứa bùn đỏ ở Tây Nguyên mà theo lời các quan chức của Chính phủ thì “*có thể chịu đựng được động đất cấp 7, cấp 9*”. Rồi tiếp đến là kế hoạch xây dựng nhà máy điện hạt nhân sát bờ biển ở Ninh Thuận.

Việt Nam chúng ta chưa có những trận động đất, những cơn sóng thần lớn. Ấu cũng là điều may mắn của nước nhà. Nhưng không có nghĩa là trong tương lai 30-50 năm nữa chúng ta cũng vẫn sẽ không đối mặt với động đất và sóng thần.

Vậy thì, thử hỏi liệu hồ bùn đỏ ở Tây Nguyên và cơ sở hạt nhân ở bờ biển Ninh Thuận có thể chịu đựng được những tai họa thiên nhiên

mà người Mỹ, người Nhật, và người Trung Hoa đã từng gánh chịu? Tất nhiên là chúng ta không ai muốn Việt Nam có động đất, có sóng thần. Nhưng có động đất, có sóng thần hay không là không phải do chúng ta quyết định.

Xin đừng đem sinh mạng của hàng chục triệu người dân lành để đặt vào canh bạc vốn không có đường thắng này. Mong lắm thay.

Nguyễn Trung

Tác giả gửi trực tiếp cho BVN

Bất chấp sự cố ở Nhật, Việt Nam vẫn tiếp tục các dự án điện hạt nhân

Ben Bland (X-Cafe chuyển ngữ) 17-03-2011

Khi một cơn mưa bão đổ xuống thành phố Hà Nội vào giờ trưa hôm Thứ ba, một số người vội vã hủy bỏ những cuộc họp để đón con cái mình về nhà sau những tin đồn nhảm lan tràn cho rằng Việt Nam đã bị ảnh hưởng bởi “cơn mưa phóng xạ” thổi qua từ Nhật Bản. (Tổ chức Y tế Thế giới đã đưa ra một tuyên bố nhấn mạnh rằng những tin đồn ấy, từng lan rộng khắp châu Á, là vô căn cứ).

Mặc cho không khí nóng sốt gây ra từ cuộc khủng hoảng lò hạt nhân ở Nhật Bản, chính phủ Việt Nam đã tuyên bố rằng họ vẫn tiến hành kế hoạch từng được hình thành trước đây để xây dựng một nhà máy điện hạt nhân đầu tiên của quốc gia với sự hỗ trợ của Nhật Bản và Nga.

Bà Nguyễn Phương Nga, phát ngôn viên của Bộ Ngoại giao Việt Nam, cho biết, an toàn hạt nhân là một ưu tiên hàng đầu và là “đặc biệt quan trọng trong bối cảnh biến đổi khí hậu và thiên tai, đặc biệt là sau trận động đất và sóng thần ở Nhật Bản”.

Bà nói thêm rằng Việt Nam sẽ làm việc chặt chẽ với Nhật Bản và các đối tác quốc tế khác để phát triển năng lượng hạt nhân trong khi “đảm bảo an toàn về hạt nhân và bảo vệ môi trường”.

Trần Thanh Minh, nguyên Giám đốc Viện khoa học và Công nghệ Hạt nhân của Việt Nam, đã nói với trang blog Beyondbrics (của Financial Times) rằng chính phủ Việt Nam là đúng đắn khi tiếp tục tiến trình bất chấp khủng hoảng hạt nhân đang nở rộ ở Nhật Bản.

“Tôi quan tâm về những gì đang xảy ra ở Nhật Bản nhưng, như

hầu hết các nhà khoa học hạt nhân khác, tôi không lo lắng đến mức ấy”, ông nói. “Việt Nam sẽ được sử dụng công nghệ hạt nhân mới nhất và sẽ phải đặt trọng tâm lớn hơn về an toàn và kỹ thuật đối với các lò phản ứng hạt nhân của mình”.

Ông nói rằng những nguy cơ từ các trận động đất và sóng thần đối với các nhà máy điện hạt nhân ở Việt Nam có khả năng là rất nhỏ căn cứ vào việc đất nước không nằm gần khu vực có hoạt động tích cực về địa chấn nhất của châu Á.

Nhưng ông nói thêm rằng chính phủ và các nhà khoa học sẽ phải suy nghĩ cẩn trọng về những thách thức có tiềm năng của mực nước biển dâng cao, khi Việt Nam là một trong những quốc gia tiếp xúc nhiều nhất với các biến đổi của khí hậu.

Vào tháng 10, Naoto Kan, thủ tướng Nhật Bản, và Nguyễn Tấn Dũng, đối tác Việt Nam của ông, đã ký một thỏa thuận cho thấy rằng Nhật Bản sẽ xây dựng hai lò phản ứng hạt nhân cho Việt Nam.

Dự án hạt nhân Nhật Bản, sẽ được đặt tại tỉnh Ninh Thuận, miền Nam Việt Nam, là đơn đặt hàng đầu tiên của International Nuclear Energy Development of Japan Co (Công ty Phát triển Năng lượng Hạt nhân Quốc tế Nhật Bản), một công ty liên doanh thành lập năm ngoái nhằm giúp xuất khẩu công nghệ hạt nhân của Nhật Bản.

Việc cạnh tranh bán công nghệ hạt nhân trên toàn cầu đang sốt bỏng đối với các quốc gia thiếu năng lượng, khi các nước Pháp, Hàn Quốc và Mỹ đang cạnh tranh với Nhật Bản trong các hợp đồng béo bở ở nước ngoài.

Mối lo ngại về việc xử lý vụn về các khó khăn tại nhà máy Fukushima Daiichi sẽ không nâng cao uy tín về hạt nhân quốc tế của Nhật Bản.

Nhưng khả năng cung cấp các khoản vay mềm và các hỗ trợ tài chính khác của Nhật Bản đã giúp họ giành được chiến thắng quan trọng trong kinh doanh cơ sở hạ tầng của Việt Nam trong những năm gần đây.

Vấn đề cho Việt Nam là sau trận động đất và sóng thần tàn phá, chi phí tái thiết sẽ ăn vào vốn liếng các khoản viện trợ cho vay ưu đãi ở nước ngoài của Nhật Bản sẽ ra sao.

<http://www.x-cafevn.org/node/1983>

Nguồn: Ben Bland, Financial Times

Biểu tình ở Thái phản đối xây nhà máy hạt nhân Ninh Thuận

Đỗ Hiếu, phóng viên RFA 26-04-2011

**[http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/petition-protest-
nuke-vn-dh-04262...](http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/petition-protest-nuke-vn-dh-04262...)**

Một cuộc tập hợp trước sứ quán Việt Nam tại Bangkok, Thái Lan để phản đối kế hoạch xây dựng nhà máy điện hạt nhân đầu tiên ở Ninh Thuận, khởi công vào năm 2014.

Đoàn biểu tình gồm có người Thái và người Việt kéo đến trước sứ quán Việt Nam lúc 9 giờ rưỡi sáng thứ 3, 26 tháng 04 năm 2011 với các khẩu hiệu mang nội dung phản đối việc Hà Nội lập dự án xây 8 nhà máy điện hạt nhân, trong vòng 20 năm tới. Nhà máy Ninh Thuận 1 dự trù được xây dựng vào năm 2014 và sẽ đi vào hoạt động năm 2020.

Hướng dẫn đoàn biểu tình là nữ giáo sư tiến sĩ Chompunoot Morachat thuộc Viện đại học Ubon Rajabhat. Lên tiếng trước đại diện cơ quan truyền thông báo chí bà nhấn mạnh đến sự quan ngại sâu xa của người dân Thái Lan trước hiểm họa bị nhiễm chất phóng xạ nguyên tử mà dân chúng Xứ Phù Tang đang phải đối mặt, sau khi nhà máy hạt nhân Fukushima bị trận sóng thần gây hư hại nặng, cách đây hơn một tháng.

“Nếu Việt Nam xây dựng nhà máy điện này thì sẽ ảnh hưởng đến cả nhân dân Thái, vì nó gần biên giới nước Thái. Xin yêu cầu chính phủ, nhân dân Việt Nam phải ngừng xây nhà máy điện này.” Ông Trần Văn Đạo, người Thái gốc Việt

Việt Nam đã không quan tâm đến sự việc đó, nên cứ tiếp tục tiến hành các đề án cho thiết lập các nhà máy điện hạt nhân. Bởi lý do vừa kể, nhiều tổ chức văn hóa, xã hội, giáo dục, môi trường của các cộng đồng người Thái, người Việt, người Mỹ đã cùng thảo thỉnh nguyện thư và tập hợp trước sứ quán của Hà Nội hôm nay để bày tỏ nguyện vọng chung với mong ước được phía Việt Nam lắng nghe và cộng đồng thế giới ủng hộ. Được biết, nhà máy hạt nhân Ninh Thuận chỉ cách tỉnh Ubon Ratchathani của Thái có 800 km, nếu tai họa bất ngờ xảy ra như tại Chernobyl hay Fukushima thì thiệt hại về nhân mạng và vật chất sẽ khó lường trước được.

Mối nguy cho các nước lân cận

Giải thích với phóng viên RFA bà cho biết là không hy vọng thỉnh cầu mà bà trao đến tận tay đại diện ngoại giao của Hà Nội ở Bangkok

sẽ được lưu ý, tuy nhiên bằng mọi giá, người dân Thái cần phải nhấn gởi với lãnh đạo Việt Nam rằng, hoạt động của các nhà máy điện hạt nhân không những có thể gây tai họa cho riêng nhân dân Việt Nam, mà còn ảnh hưởng đến các quốc gia khác trong khu vực và trên toàn cầu.

Bà cũng sẽ gởi thỉnh nguyện thư này đến cấp lãnh đạo ASEAN và hội nghị thượng đỉnh của APEC, tức Diễn đàn hợp tác kinh tế Á Châu Thái Bình Dương nhóm họp tại Vancouver, Canada vào tháng 5 tới.

Tham gia đoàn biểu tình có ông Trần Văn Đạo, người Thái gốc Việt, ông cho biết vì sao ông cần phải lên tiếng và ủng hộ mạnh mẽ thỉnh nguyện thư được chuyển đến lãnh đạo Việt Nam:

“Chúng tôi đến chỉ để yêu cầu chính phủ Việt Nam không được xây nhà máy điện (hạt nhân) ở Việt Nam, sẽ gây tai hại đến nhân dân, rồi như ở Fukushima, Nhật Bản, cũng đã xảy ra và mình biết là gây nhiều tai nạn lắm, như bom nguyên tử Mỹ ném bom ở Hiroshima gây tai hại đến bây giờ, người ta vẫn còn có bệnh.

Nếu Việt Nam xây dựng nhà máy điện này thì sẽ ảnh hưởng đến cả nhân dân Thái, vì nó gần biên giới nước Thái, xa tỉnh Ubon 800 cây số, nên sẽ ảnh hưởng đến con cháu. Xin yêu cầu chính phủ, nhân dân Việt Nam phải ngừng xây nhà máy điện này.”

Kể đó, bà Đồng Thị Ôi cũng bày tỏ những suy nghĩ của mình: *“Em ở gần nhất nên sợ ảnh hưởng đến đời con cháu, mình biết là ảnh hưởng của không khí như xem trong phim chiến tranh bị chất độc như thế nào. Bây giờ em sợ Việt Nam mình bị chất độc nhiều...”*

Thỉnh nguyện thư được tuyên đọc bằng tiếng Thái và tiếng Anh, sau đó đã được giáo sư tiến sĩ Chompunoot Morachat trao cho một đại diện của sứ quán Việt Nam, khi cánh cửa sắt nhỏ hẹp bên hông tòa đại sứ hé mở chớp nhoáng, rồi đóng sập lại ngay.

Đoàn người biểu tình đã giải tán trong vòng trật tự lúc 11 giờ sáng thứ ba. Số người tham dự ước tính, lúc đông nhất chừng 50 người, trong khi lực lượng an ninh Thái có thể là gấp hơn hai lần, tính cả vòng trong lẫn vòng ngoài.

Đỗ Hiếu tường trình từ Bangkok, Thái Lan.

Biểu tình chống hạt nhân trước sứ quán Việt Nam tại Bangkok Tú Anh RFI Thứ ba 26-04-2011

Từ 24 giờ qua, các cuộc biểu tình chống năng lượng nguyên tử được tổ chức tại nhiều nơi trên thế giới mà đông đảo nhất là ở Pháp và Đức, nơi phong trào bảo vệ môi trường phát triển mạnh. Tại Thái Lan, đặc biệt có một nhóm thành viên chống hạt nhân biểu tình trước sứ quán Việt Nam.

Bản tin trên mạng của Bangkok Post cho biết vào sáng nay 26/4 một số thành viên chống năng lượng hạt nhân đã tập họp trước sứ quán Việt Nam tại Bangkok và phổ biến một bức thư ngỏ.

Bức thư quan ngại về dự án nhà máy nguyên tử đầu tiên tại Việt Nam xây ở Bình Thuận có thể bị tai nạn như ở Fukushima, mà Bình Thuận thì chỉ cách tỉnh Ubon Ratchathani của Thái có 800 km. Các tác giả bức thư kêu gọi ASEAN buộc các thành viên phải tuân thủ luật pháp quốc tế, bồi thường cho dân chúng bị nhà máy hạt nhân gây tác hại.

Nhóm này cũng bày tỏ quan ngại về các lò điện nguyên tử của Trung Quốc.

Sáng kiến phản đối trên đây do giới giáo sư đại học Ubon đưa ra. Trong số các nhà giáo này có ông Thanakhom Rojrangsikul và vợ, cả hai người đều gốc Việt sinh trưởng tại Thái. Vị giáo sư này nói rằng vì tương lai cho các thế hệ mai sau, ông không muốn Hà Nội xây nhà máy điện hạt nhân.

Một nhân vật khác thuộc “mạng lưới chống hạt nhân tại Ubon” cho biết tổ chức của ông đang vận động dân chúng trong vùng ý thức về nguy hiểm liên quan đến nhà máy điện hạt nhân.

Chính phủ hiện nay đình hoãn kế hoạch xây nhà máy, nhưng không ai biết chính phủ tới sẽ quyết định như thế nào.

Lại một bức thư ngỏ, nhưng lần này gửi ra nước ngoài

Phạm Duy Hiển, 23-06-2011

<http://xuandienhannom.blogspot.com/2011/06/lai-mot-buc-thu-ngo-nhung-lan-nay-gui.html>

Nhân 100 ngày Fukushima và 100 năm khoa học hạt nhân, GS chuyên ngành hạt nhân Phạm Duy Hiển đã có thư ngỏ gửi Thủ tướng Naoto Kan, dưới đây là toàn văn bức thư:

Kính thưa Ngài Thủ tướng Naoto Kan,

Tròn 100 năm trước, lần đầu tiên con người đã nhìn thấy những cấu trúc rất bé nằm sâu trong lòng vật chất gọi là hạt nhân nguyên tử. Ba mươi năm sau đó, một cơ cấu lò phản ứng ra đời chứng minh nguồn năng lượng vĩ đại trong cấu trúc ấy có thể khai thác và chế ngự được. Nhưng chưa đầy bốn năm sau, có trong tay thành quả lao động của hàng trăm nhà khoa học quy tụ quanh dự án Manhattan, quân đội Mỹ đã mang hai quả bom nguyên tử dội xuống Hiroshima và Nagasaki, chẳng phải để buộc nước Nhật của Ngài nhanh chóng đầu hàng, mà cốt phô trương sức hủy diệt bằng nguyên tử trong thời hậu chiến. Những nhà khoa học tài ba thai nghén ra hai quả bom ấy đã bất lực không ngăn được nhà cầm quyền gây ra thảm họa trên đất Nhật.

Cũng chính từ đó, người dân khắp nơi mới biết đến hạt nhân nguyên tử và đồng nghĩa nó với bom nguyên tử gây tang thương bất hạnh cho con người. Thật là oan!

Điện hạt nhân (ĐHN) xuất hiện vào thập kỷ năm mươi sau chiến tranh đã giải tỏa nỗi oan này. Một không khí lạc quan dâng trào khiến rất ít ai trong giới khoa học lúc ấy (trong đó có người viết lá thư này) nghĩ rằng một ngày nào đó ĐHN lại sẽ mang bất hạnh đến cho con người. Song chính thói chủ quan và tự tin quá độ ấy đã dẫn đến tai nạn ở Three Mile Island, và nhất là ở Tchernobyl. Chưa lên đến cao trào, ĐHN đã phải thoái trào. Suốt hơn ba thập kỷ, nước Mỹ không xây thêm một nhà máy nào.

Trong bối cảnh ấy tôi hết sức khâm phục người Nhật. Dù đã chịu tang thương từ hai quả bom nguyên tử, lại bị vành đai địa chấn bám sát bờ biển phía đông, đa số người Nhật vẫn chấp nhận rủi ro để có ĐHN bảo đảm an ninh cho cỗ xe kinh tế nước mình. Một chương trình khoa học công nghệ ĐHN đồ sộ và tốn kém nhất được triển khai trong nhiều thập kỷ. Tôi nghĩ rằng người Nhật chấp nhận ĐHN không phải vì tin mọi thứ đều hoàn hảo như các tập đoàn năng lượng thường huênh hoang. Trên hết, họ tin vào thực lực công nghệ tiên tiến của Nhật Bản có thể giảm thiểu tối đa rủi ro xảy ra sự cố, và nếu xảy ra, sẽ hạn chế tối đa tác hại của chúng.

Đây là niềm tin vào đội ngũ khoa học hạt nhân đầy truyền thống của Nhật, bắt đầu từ H. Yukawa và Y. Nishina, hai nhà bác học đã từng để lại những phát minh lớn về vật lý hạt nhân ngay từ trước thế chiến II. Các thế hệ tiếp theo cũng vậy, Nhật Bản luôn có đội ngũ hạt nhân hùng hậu, những viện nghiên cứu ở tuyến đầu thế giới.

Nhưng - kính thưa Thủ tướng - một lần nữa thảm họa hạt nhân lại tìm đến người Nhật. Một giờ sau cơn động đất và sóng thần tàn phá tan hoang vùng Đông Bắc, khi biết tin mất điện tại nhà máy Fukushima, Ngài đã thốt lên: “Đây mới thực sự là hiểm họa”. Tờ mờ sáng hôm sau

Ngài bay đến tận hiện trường, chui vào boong-ke có tường bê tông cản xạ, tranh cãi với TEPCO và thúc giục họ mở van thoát khí phóng xạ ra ngoài. Những ngày sau đó, xuất hiện trước truyền hình với vẻ mặt thẫm mệt bởi sức nặng đè lên vai, Ngài cúi rạp trước quốc kỳ và trước cử tọa để nhận lỗi. Có một lúc nào đó, tôi đã đọc được suy tư trên nét mặt Ngài: vì đâu ra nông nỗi này?

Nhưng nỗi đau này đâu phải chỉ riêng Ngài. Giờ đây, khi Fukushima tròn một trăm ngày, mọi chuyện đã sáng tỏ để rút ra bài học cho ĐHN bước tiếp khi khoa học hạt nhân đã tròn một trăm tuổi. Chế ngự năng lượng hạt nhân đã và sẽ không bao giờ là việc dễ dàng. Diễn biến ở Fukushima đã không đến mức tồi tệ nếu cả hệ thống ĐHN Nhật Bản không chìm đắm trong bản giao hưởng “mọi thứ đều hoàn hảo” do các tập đoàn năng lượng dàn dựng. Những tiếng nói chân chính đều bị xem là tiếng đàn lạc điệu. Đội ngũ khoa học tài ba của nước Nhật đã không được phát huy để ngăn chặn tai họa và xử lý các tình huống đã xảy ra. Nhà khoa học Nhật Y. Yamaguchi đã nhận xét chí lý: “Động đất và sóng thần chỉ châm ngòi, chính nước Nhật mới tạo điều kiện để thảm họa xảy ra như thế”. Bài học lớn nhất rút ra từ Fukushima là con người, chứ không phải máy móc tối tân, mới chính là nhân tố quyết định bảo đảm an toàn ĐHN.

Giờ đây, khi quá nhiều vụ việc tiêu cực, mờ ám, của những nhóm lợi ích lũng đoạn các cơ quan nhà nước được phanh phui trong nỗi tuyệt vọng mà hàng triệu con người đang nếm trải thì đại đa số người Nhật phải nói không với ĐHN. Chính vì dân mất lòng tin nên mới đây tại Pháp, Ngài đã tuyên bố đình chỉ chương trình xây hàng chục lò phản ứng mới, thay vào đó là phát triển năng lượng tái tạo. Một khi nước Nhật cam kết thúc đẩy năng lượng tái tạo, thì đây sẽ là bước ngoặt đáng mừng cho cả thế giới. Tôi chờ xem liệu đây phải chăng là chính sách nhất quán chính thức của chính phủ Nhật trong tương lai?

Kính thưa Thủ tướng,

Thảm họa Fukushima xảy ra đúng vào lúc Việt Nam vừa mới khởi động dự án ĐHN. Dự án này đã từng nằm trong chương trình nghị sự khi Ngài công du sang Việt Nam hồi cuối năm ngoái. Dự án đồ sộ này đã được chính các tập đoàn năng lượng Nhật tham gia tư vấn và cổ vũ nó trong suốt mười năm qua. Họ cũng đã hào phóng tạo điều kiện cho nhiều người Việt Nam sang tham quan ĐHN ở Nhật để từ đó du nhập về nước bản giao hưởng mọi chuyện đều rất hoàn hảo. Nhưng đất nước chúng tôi đâu có mấy người biết công nghệ ĐHN để có thể khởi động một chương trình đồ sộ xây hàng chục lò phản ứng từ 2020 đến 2030?

Cho nên tôi thiết nghĩ nên lùi thời hạn khởi công lại khoảng mười

năm để nước Nhật giúp chúng tôi đào tạo đội ngũ chuyên gia thành thạo, thúc đẩy các dự án về năng lượng tái tạo, sớm xóa bỏ tình trạng sử dụng điện năng quá lãng phí và rất kém hiệu quả như hiện nay. Việt Nam đang rất thiếu điện, nhưng những nội dung hợp tác này sẽ giúp giải quyết bài toán thiếu điện hiệu quả hơn nhiều, không nhất thiết phải vội vàng khởi công ĐHN khiến người dân phải lo âu sau khi họ đã chứng kiến những thảm cảnh ở Fukushima trong những ngày qua.

Rất mong Ngài xem xét. Xin chúc sức khỏe Ngài.

Kính thư.

Phạm Duy Hiền - GS chuyên ngành hạt nhân

Nguồn: Bee.net.vn.

Các lò nguyên tử Việt Nam sẽ ra sao khi có sóng thần?

Ngô Văn, 16-09-2011

<http://www.viettan.org/spip.php?article11550>

Có lẽ do tốt nghiệp ngành Vật lý ứng dụng tại đại học nổi tiếng Tokyo Kogyo nên cựu Thủ tướng Nhật Kan Naoto, mới vừa từ chức vào cuối tháng 8-2011, đã nghiêng về phía ủng hộ phát triển điện hạt nhân. Tháng 6-2010, khi mới lên nhậm chức Thủ tướng, ông Kan tuyên bố rằng ông muốn gia tăng nguồn điện hạt nhân của Nhật từ 30% lên thành 53% vào năm 2030. Nhưng chỉ một năm sau đó, ông Kan phải tuyên bố dự tính đóng cửa tất cả các nhà máy điện hạt nhân tại Nhật vì chúng quá nguy hiểm khi có thiên tai, cụ thể như loại sóng thần vào tháng 4-2011.

Ngay sau khi ông Kan Naoto tuyên bố như trên, trong phiên họp Ủy ban Ngân sách Hạ viện Quốc hội Nhật vào ngày 20-07-2011, một số dân biểu chất vấn ông Kan rằng: nếu ông đã tuyên bố sử dụng điện hạt nhân rất nguy hiểm, cần phải loại bỏ, thì dự tính bán kỹ thuật xây dựng nhà máy điện hạt nhân cho Việt Nam có còn được xúc tiến nữa hay không. Thủ tướng Kan Naoto đáp ứng trả lời theo kiểu mua thời gian rằng: “Mọi thủ tục ngoại giao đang tiến hành và tôi cũng muốn thảo luận kỹ về vấn đề này với đối tác”. Để làm rõ câu trả lời áp dụng đó, Bộ trưởng Phủ Thủ tướng, ông Edano, cho hay: “Chúng tôi đã trình bày cho Việt Nam biết về những nguy cơ khi xảy ra tai nạn nhà máy điện hạt nhân, điển hình là nhà máy Fukushima, nhưng Thủ tướng Nguyễn Tấn

Dũng vẫn muốn Nhật xúc tiến việc xây dựng nhà máy điện hạt nhân cho Việt Nam bằng mọi giá, vì vậy chúng tôi quyết định tiếp xúc xúc tiến”.

Đến nay, cựu Thủ tướng Kan vẫn còn thấy lạnh xương sống mỗi khi nhớ lại tai nạn sóng thần. Trong một cuộc phỏng vấn với nhật báo Tokyo Shinbun, ông cho biết rõ hơn về lý do ông thay đổi ý kiến từ ủng hộ sang chống đối chính sách phát triển điện hạt nhân. Mở đầu bài phỏng vấn này, ông Kan thú nhận sau khi nghe báo cáo về nhà máy điện hạt nhân Fukushima bị rò rỉ phóng xạ, ông không ăn, không ngủ nhiều ngày liền. Bốn ngày sau khi tai nạn xảy ra, ông đích thân đến tổng công ty điện lực Tokyo ra lệnh thành lập ngay một Ban liên lạc trực tiếp với văn phòng Thủ tướng để báo cáo tình hình hiện trường. Mỗi khi có thay đổi dù lớn hay nhỏ phải báo cáo lập tức. Ông Kan nói thêm rằng: “Tôi phải đích thân đến tổng công ty điện lực để cho mọi người thấy tình hình đang ở mức báo động đỏ. Mà quả thật đúng như vậy, vì trước đó vài giờ ông Bộ trưởng Kinh tế & Công nghiệp báo cáo với tôi rằng một số chuyên gia nguyên tử lực khuyên chính phủ phải gấp rút chuẩn bị kế hoạch sơ tán tất cả dân chúng ở các tỉnh kề cận nhà máy điện hạt nhân Fukushima, kể cả thủ đô Tokyo. Các lò phản ứng hạt nhân có thể phát nổ bất cứ lúc nào. Nghĩ đến cảnh thủ đô Tokyo cũng như 4 tỉnh phải bỏ hoang, quả thật tôi lạnh xương sống. Và thực tế không thể nào sơ tán nổi trên 30 triệu người dân cùng một lúc trong tình trạng đường sá bị hư hại quá nặng nề bởi trận động đất và sóng thần vừa mới xảy ra... Có thể nói vào thời điểm đó nước Nhật đứng trước nguy cơ suy sụp. Bây giờ nhắc lại chuyện này tôi còn nổi da gà. Theo tôi thì hiện nay xã hội Nhật không nên dựa vào nguồn điện hạt nhân nữa. Rất nguy hiểm!”

Có thể nói Nhật Bản là một trong những quốc gia hàng đầu về điện hạt nhân. Họ có nhiều chuyên gia lỗi lạc trong ngành nguyên tử năng và có một đội ngũ chuyên viên kỹ thuật cao tay nghề. Bên cạnh đó là truyền thống tận tâm, trách nhiệm nghề nghiệp như đã thấy nơi những đoàn chuyên viên “cắm tử” tình nguyện đi vào bên trong lò nguyên tử Fukushima để lắp, sửa các chỗ rò phóng xạ. Thế mà nay chính người đứng đầu chính phủ là Thủ tướng Kan Naoto còn muốn chia tay với điện hạt nhân.

Trong khi đó, Việt Nam hầu như chưa có đội ngũ kỹ thuật hay kinh nghiệm gì về thiết lập hay bảo trì nhà máy điện hạt nhân, thì có nên tiến vào ngành này không? Ai sẽ là người phải chịu hậu quả khi các tai nạn xảy ra? Trong cuộc hội thảo quốc tế tại Hà Nội vào hai ngày 5 và 6-09-2011 với chủ đề “Nguy hiểm động đất & sóng thần và các hệ thống cảnh báo sớm cho khu vực châu Á-Thái Bình Dương”, các chuyên gia đã lên tiếng cảnh báo về địa điểm thiết lập nhà máy điện hạt nhân của Việt Nam tại Ninh Thuận. Nhà máy này nằm trong vùng có thể bị sóng thần.

Nếu động đất ở cấp 8,3 độ Richter xảy ra ở khu vực rãnh biển sâu Manila sẽ có thể tạo sóng thần cao 5,2 mét ở Quảng Ngãi và 2,1 mét ở Nha Trang. Thời gian sóng thần từ rãnh sâu Manila di chuyển tới bờ biển Việt Nam chỉ khoảng 2 giờ. Nhưng cảnh báo này hầu như hoàn toàn nằm ngoài tai giới lãnh đạo đảng CSVN, đặc biệt là ông Nguyễn Tấn Dũng. Ngay cả những kế hoạch sơ tán, chuẩn bị phương tiện cấp cứu số đông khi có tai nạn nguyên tử cũng chẳng ai buồn nói tới.

Nhiều chuyên gia quốc tế nêu câu hỏi: Tại sao lại phải xây dựng nhà máy điện hạt nhân tại Việt Nam vào lúc này khi mà ngay cả các nước tiên tiến còn muốn giảm thiểu điện hạt nhân và chuyển nhanh sang điện lấy từ năng lượng mặt trời và gió. Đối với công luận Việt Nam sau khi thấy các vụ Vinashin, Bôxít Tây Nguyên, tàu cao tốc, v.v..., câu trả lời rất đơn giản: các quan chức cần những dự án lớn cỡ đó thì mới đáng để chia nhau ở cấp thượng tầng. Còn khi xảy ra các tai nạn, dù là lũ lụt, bể hồ chứa bùn đổ hay nổ lò điện nguyên tử, thì chỉ dân chúng Việt Nam phải gánh chịu thảm họa. Giới lãnh đạo và gia đình họ đều ở rất xa hay sẽ nhanh chóng chạy ra nước ngoài sau khi mắng vài câu kiểu Phạm Quang Nghị: “Nhân dân ta bây giờ so với ngày xưa ỷ lại Nhà nước lắm. Cứ chờ trên về, chờ cung cấp cái này, hỗ trợ cái kia chứ không đem hết sức ra tự làm.”

Bà con bình dân ta có câu “Chưa thấy quan tài, chưa đổ lệ”. Liệu cái “quan tài” thật bên Nhật có đủ là cảnh báo để các quan chức Việt tránh “đổ lệ” cho dân không? Riêng cộng đồng người Việt tại Nhật, đặc biệt là các nạn nhân trực tiếp của lò nguyên tử Fukushima, rất lo ngại cho số phận của các đồng bào tại miền Trung nếu việc xây các nhà máy nguyên tử cứ tiếp tục tiến tới dưới bóng các cơn sóng thần không biết ập xuống lúc nào.

Nhưng nếu nhìn kinh nghiệm Bôxít Tây Nguyên và tàu cao tốc, khi số tiền chia chác đã lên tới cấp hàng chục tỉ mỹ kim, chắc chắn giới lãnh đạo CSVN lại khăng định quyết tâm và tìm mọi ngõ ngách thực hiện cho kỳ được... vì đó là “chủ trương lớn của Đảng”. Chấm hết.

Điện hạt nhân và lương tâm con người

Ngô Văn 04-11-2011

Chiều tối ngày 31 tháng 10 vừa qua, hầu hết các đài truyền hình Nhật đều loan tải sự việc Thủ tướng Noda của Nhật ký với ông Nguyễn Tấn Dũng bốn văn kiện hợp tác kinh tế, nhưng chú trọng nhiều nhất là

việc Nhật sẽ xây hai lò nguyên tử cho nhà máy phát điện tại tỉnh Ninh Thuận. Mỗi lò nguyên tử trị giá từ 300 đến 500 tỷ yen (tức 4 đến 6,6 tỷ mỹ kim). Nếu đây là một giao kèo mua bán xe hơi, đồ điện, v.v... thì chắc chắn người dân Nhật đã vui mừng vì giúp cho nền kinh tế Nhật, dù ít dù nhiều trong thời buổi khó khăn toàn cầu hiện nay. Tuy nhiên, món hàng hai lò phản ứng hạt nhân này lập tức làm bật lên một làn sóng phản đối của chính dân Nhật.

Theo đúng qui định của pháp luật thì mặc dù văn kiện đã được ký kết giữa hai nhân vật đứng đầu ngành hành pháp Nhật-Việt, nhưng nó còn phải được phê chuẩn bởi Quốc hội hai nước rồi mới tiến hành được. Đối với Việt Nam tuy cũng phân chia ba ngành Hành pháp, Lập pháp và Tư pháp, nhưng tất cả đều gom về một mối dưới sự vận hành trực tiếp của nhóm lãnh đạo đảng CSVN nên chuyện phê chuẩn tại Quốc hội chỉ là hình thức và đương nhiên. Nhưng tại Nhật Bản thì khác, trước khi được bỏ phiếu tại Quốc hội, các dân biểu sẽ tranh luận về văn kiện này. Đây là lúc mà các đại diện dân cử có thể phân tích và phê phán chính phủ Noda vô trách nhiệm trong việc thầu cung cấp hai lò phản ứng hạt nhân cho Việt Nam khi mà chính Nhật Bản đang còn lúng túng đối phó với tai nạn nhà máy phát điện nguyên tử Fukushima và đang tính đến chuyện xét lại toàn bộ chính sách điện hạt nhân tại nước này.

Ngày 29-10-2011, người ta thấy **trên trang blog của bà Fukushima Mizuho, Chủ tịch đảng Xã hội Dân chủ Nhật**, viết như sau: “Chiều mai (30-10-2011) khi gặp ông Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, tôi sẽ nói thẳng với ông ta rằng điện hạt nhân rất nguy hiểm. Việt Nam không nên nhập cảng kỹ thuật xây nhà máy điện hạt nhân vào thời điểm này.”

Ngày đến các dân biểu, nghị sĩ thuộc đảng cầm quyền cũng không đồng quan điểm về việc này. Phía chống đối bày tỏ mối lo ngại vì theo họ tại thời điểm này không ai còn có thể nói điện hạt nhân là phương tiện an toàn. **Nếu có xảy ra tai nạn thì trách nhiệm của đảng Dân Chủ Nhật và nước Nhật sẽ rất lớn đối với người dân Việt Nam nói riêng và đối với nhân loại nói chung.**

Ngày trong nội các của Thủ tướng Noda cũng có khác biệt quan điểm. Theo ý kiến của ông Edano, Bộ trưởng Kinh tế & Công nghiệp Nhật, thì không nên vội tiến hành việc ký kết xây nhà máy điện hạt nhân cho Việt Nam vào lúc này khi mà chuyện an toàn về nguyên tử lực vẫn còn đang được tranh cãi quyết liệt tại Quốc hội Nhật và trên nhiều diễn đàn.

Trong khi đó, Bộ trưởng Ngoại giao Nhật là ông Genba, thuộc phe ủng hộ, chỉ viện cứ về thủ tục. Ông cho rằng một khi mọi thủ tục đã

xong xuôi, thì phải đặt bút ký. Nếu không, Nhật Bản sẽ mất tín nhiệm đối với thế giới. Để trấn an dư luận, ông nói tiếp: “Đành rằng điện hạt nhân có nguy hiểm nhưng chính vì thế mà khi bán kỹ thuật xây nhà máy điện hạt nhân cho một quốc gia nào chúng ta cần phải có thêm một hiệp ước về vấn đề nguyên tử lực với quốc gia đó”.

Nhiều bình luận gia lập tức đặt vấn đề với phát biểu của Bộ trưởng Ngoại giao Genba. Tại sao Nhật lại mất uy tín khi hành sử có trách nhiệm, có lương tâm đối với nhân dân Việt Nam và nhân loại? Và loại hiệp ước rộng về nguyên tử lực sẽ giúp được gì trong các trường hợp thiên tai như vừa xảy ra tại Fukushima.

Các bình luận gia khác bồi thêm rằng: Hiệu quả kinh tế của dự án này gần như số không đối với Nhật. Nhưng nếu xảy ra tai nạn, dù là do thiên tai hay sơ xuất của con người thì Nhật Bản sẽ bị cả thế giới lên án rằng biết là “thứ độc hại” và biết “đội ngũ chuyên viên Việt Nam chưa đủ sức bảo quản một cách đáng tin cậy” mà vẫn cố tình tặng thảm họa cho dân chúng Việt Nam.

Thật vậy, cả thế giới đang lùi xa dần nguồn năng lượng quá nguy hiểm này, cụ thể như Quốc hội Đức vừa ra quyết định sẽ thay thế dần và chấm dứt hoạt động toàn bộ các nhà máy điện hạt nhân trên toàn nước Đức vào năm 2022. Thay vào đó là các loại năng lượng “xanh” từ sức gió, ánh sáng mặt trời, sức nước thủy triều, khí đốt từ rác phân hủy, và sức âm từ lòng đất.

Và một thực tế khác không thể chối cãi là đội ngũ chuyên viên cao tay nghề, tận tâm, và có tinh thần trách nhiệm trong lãnh vực hệ trọng và nguy hiểm này chưa có tại Việt Nam. Chỉ nội khâu xây dựng đã khiến nhiều quan sát viên quốc tế xanh mặt. Hiện tượng rút ruột công trình đã được chấp nhận rộng rãi là chuyện đương nhiên bất kể các tai nạn và hư hại gần như lập tức sau ngày khánh thành. Trường hợp điển hình là vụ xập cầu Cần Thơ ngay trong thời gian xây dựng vì nạn rút ruột mà cả ban giám sát công trình người Nhật cũng không thấy và không ngờ. Tai nạn dù ở mức thấp nhất tại một nhà máy điện hạt nhân cũng đã có thể gây thiệt hại nhân mạng gấp trăm lần vụ xập cầu Cần Thơ và ở mức trầm trọng hơn có thể ảnh hưởng toàn vùng Đông Nam Á vì nằm gần bờ biển. Ninh Thuận cũng bị xem là vùng có xác suất sóng thần cao từ các cơn động đất sâu ngoài khơi Philippin.

Kể từ khi xảy ra tai nạn tại nhà máy điện hạt nhân Fukushima đã có nhiều cuộc thăm dò ý kiến người dân Nhật. Tất cả các thống kê đều có số trung bình trên 50% dân chúng mạnh mẽ phản đối việc sử dụng điện hạt nhân. Khoảng 10% muốn ngưng ngay lập tức vì nguy hiểm quá. Chỉ khoảng 30% đành chấp nhận điện hạt nhân vì không biết con đường nào khác. (Khoảng 5% không có ý kiến).

Cộng đồng người Việt tại Nhật biết rõ các yếu tố và mức độ rủi ro của điện hạt nhân vì vừa chứng kiến các cảnh tượng Fukushima ngay trước mắt. Lòng lo âu cho số phận đồng bào ruột thịt tại quê nhà đã khiến bà con kéo đến trước hội quán Keidanren, nơi đón tiếp ông Nguyễn Tấn Dũng, vào trưa ngày 31-10-2011 để cực lực ngăn cản. Họ biết không thể khuyên can tập đoàn của ông Dũng mà chỉ tập trung vận động dân chúng Nhật và chính phủ Nhật chấm dứt dự án nguy hiểm này.

Tựu trung, hiện nay chỉ có nhóm quan chức thượng tầng tại Hà Nội là không lo lắng gì về 2 lò điện hạt nhân này mà còn bắt đầu tính trước cách chia chác các khoản tiền sẽ rút được từ con số 13 tỷ mỹ kim sắp “trên trời rơi xuống”. Còn cái núi nợ ngoại quốc và các tai họa sau này là chuyện của dân. Dân phải lo.

<http://www.viettan.org/spip.php?article11655>

TUYÊN CÁO
v/v Đảng Cộng sản Việt Nam – Nhà cầm quyền Hà Nội cố tình lao vào tội ác chống lại Dân Tộc – Phá hoại nền kinh tế, an ninh, môi sinh Việt Nam
Đảng Tự Do – Dân Chủ Việt Nam
Ngày 15-11-2011

Bất chấp những văn bản cảnh báo, kiến nghị được tổ chức đảng Tự Do – Dân Chủ Việt Nam và các chuyên gia khoa học toàn cầu thông cáo, khuyến nghị nhiều lần đã gửi đến Ban lãnh đạo đảng Cộng sản Việt Nam – Nhà cầm quyền Hà Nội về việc huỷ bỏ những kế hoạch, chương trình xây dựng nhà máy điện hạt nhân trên lãnh thổ Việt Nam.

Nhưng, thời gian gần đây vẫn xuất hiện một số thành viên trong ban lãnh đạo đảng Cộng sản, nhà cầm quyền CHXHCN Việt Nam cùng các phương tiện truyền thông nhà nước công khai sự viếng thăm, ký kết việc xây dựng nhà máy điện hạt nhân ở Việt Nam với Cộng hoà liên bang Nga và Nhật Bản đã được xúc tiến.

Xét rằng:

1- Với điều kiện khó khăn về kinh tế, tài chính, nhân sự, kỹ thuật, môi sinh... Nhân dân Việt Nam không có nhu cầu xây dựng nhà máy điện nguyên tử trên lãnh thổ của đất nước.

2- Thế kỷ XXI: Xây dựng lò phản ứng hạt nhân là Phản Khoa học. Những kẻ cố tình lao vào ván nạn này là Phản động, là Tội phạm chống lại nhân dân, chống lại xu thế tiến bộ của nhân loại. Trong khi cả thế giới đang tìm mọi phương kế cùng ngân sách để phá hủy toàn bộ, toàn diện điện hạt nhân.

3- Vị trí địa lý, vị thế chiến lược cùng với sự bảo toàn an sinh, môi trường, cuộc sống bình yên nhiều thiên niên kỷ cho tương lai cả dân tộc. Nhân dân Việt Nam không có nhu cầu đặt những “trái bom nguyên tử” gây ra nguy hại khôn lường trong đất nước của mình.

4- Đảng Cộng sản Việt Nam không thể cố tình bịt mắt, che tai trước những tin tức bắt trặc, đại họa, thiệt mạng... Những lời cảnh báo nguy hại trên khắp thế giới đồng thời để cố tình lừa bịp đồng bào Việt Nam một lần nữa trong việc độc quyền điện thế nguyên tử khổng chế nhân dân cả nước hoặc nuôi tham vọng bá chủ khu vực.

Nay, chính đảng Tự Do – Dân Chủ Việt Nam

Tuyên cáo

1- Cục lực tố cáo đảng Cộng sản Việt Nam – nhà cầm quyền Hà Nội trước công luận trong nước cũng như toàn thế giới về hành động cố tình phạm tội ác chống lại nhân dân Việt Nam, chống lại nhân loại tiến bộ này.

2- Chúng tôi xin kêu gọi quốc dân Việt Nam cùng đồng lòng lên án và phản đối bằng những hành động thật cụ thể, hữu hiệu nhằm khẩn cấp ngăn chặn bàn tay tội ác của đảng Cộng sản với toàn thể dân tộc Việt Nam.

3- Từ những thập niên trước tổ chức đảng Tự Do – Dân Chủ Việt Nam đã soạn thảo hoạch định tổng thể xây dựng đất nước vì hoà bình, thân hữu, phát triển toàn diện với sự khả thi tối ưu của điều kiện Việt Nam trong tinh thần: Tổ Quốc – Danh Dự - Trách Nhiệm:

“...Xanh đất, nước – Xanh biển, trời

Xanh cho lòng người – Xanh mỗi ước mơ”...

4- Tổ Quốc Việt Nam là của toàn thể công dân Việt Nam, một số đảng viên đảng Cộng sản hoàn toàn không có quyền dùng bạo lực áp đặt. Nhà cầm quyền CHXHCN Việt Nam là tập đoàn cướp được sản sinh ra từ hệ thống chính trị bất hợp pháp, không phải do nhân dân tự nguyện, tự giác bầu ra, họ hoàn toàn không vì lợi ích của nhân dân mà phục vụ. Do đó, những quyết định cố tình phạm tội liên quan hệ trọng đến sinh mạng hàng triệu con người hay chi phối nguy hại đến đời

sống, tương lai vận mệnh của cả dân tộc Việt Nam là cần phải đưa ra ánh sáng sự thật và truy tố trước công lý.

Nhân dân Việt Nam phải được quyền sống trong một thể chế tự do dân chủ, ấm no, hạnh phúc và yên bình như các dân tộc khác trên thế giới.

Tổ quốc Việt Nam phải độc lập và được tôn trọng, bình đẳng, giàu mạnh, phát triển và tiến bộ như các Quốc gia khác trên khắp hành tinh này.

Ngày 15 tháng 11 năm 2011

Phát ngôn viên: Giang Hồng

info@tapchingonluan.de

Hãy bảo vệ Việt Nam hôm nay cho mai sau

Thực Quyên 19-12-2011

<http://boxitvn.blogspot.com/2012/04/hay-bao-ve-viet-nam-hom-nay-cho-mai-sau.html>

Tôi là một người mẹ. Và giống như đối với tất cả những người cha người mẹ trên thế giới, điều quan trọng nhất với tôi là sức khỏe và tương lai của con tôi.

Tôi cũng là một người Việt sống tại Đức, nên trong khoảng 30 năm qua không những tôi được đọc và nghe hàng ngày về sự tranh cãi giữa những khuynh hướng cổ võ cũng như chống điện hạt nhân, mà tôi còn được trực tiếp chứng kiến sự thay đổi, trưởng thành của nhận thức về sự nguy hiểm cũng như cái giá quá đắt đỏ của điện hạt nhân trong xã hội Đức.

Thảm họa Chernobyl (Ukraine) đã xảy ra cách đây 25 năm nhưng cho tới ngày hôm nay số người trẻ của Chernobyl bị ung thư tuyến giáp và ung thư máu vẫn tăng và các bậc cha mẹ của họ đang thống thiết kêu gọi, xin các hội từ thiện Đức đưa họ qua Đức chữa trị.

Trong khi đó, nước Nga hoàn toàn giấu nhem tình trạng chất phóng xạ của nhà máy đồ nát vẫn tiếp tục gây ảnh hưởng (theo nghiên cứu mới nhất của NCRS, Trung tâm Nghiên cứu khoa học quốc gia của Pháp). Đồng thời theo báo cáo tháng 4-2011 vừa qua của Hiệp hội Y sĩ Quốc tế Phòng ngừa Chiến tranh hạt nhân IPPNW, thì bên cạnh những hậu quả tức thời ghi nhận năm 1986 ngay sau vụ nổ và những năm kế tiếp, là những ảnh hưởng lâu dài về y tế, bây giờ sau 25 năm đã hiện rõ. Nguyên do là những chất phóng xạ có chu kỳ bán rã chậm, đã ô

niễm đất và nước, rồi thấm vào cây cỏ, sâu bọ, các giống nấm, và từ đó lẫn vào thực phẩm địa phương.

Các bào thai và trẻ em là những đối tượng bị bệnh nặng nhất khi nhiễm phóng xạ vì các tế bào đang trong thời kỳ tăng trưởng mạnh. Do đó con số người bị bệnh thuộc thể hệ 2 sau Chernobyl cao hơn thể hệ 1 và còn đang tiếp tục tăng thêm.

Thảm họa Chernobyl đã phát ra lượng phóng xạ lớn gấp bốn trăm lần so với quả bom nguyên tử ném xuống Hiroshima. Đám mây bụi phóng xạ tung lên từ nhà máy bị nổ, lan rộng ra nhiều vùng phía tây Liên Bang Xô Viết, Đông và Tây Âu, Scandinavia, Anh Quốc và tới tận miền Đông Hoa Kỳ. Do đó, cũng theo báo cáo của IPPNW và Tổ chức Y tế Thế giới WHO, số tử vong trẻ sơ sinh, quái thai và bệnh tật bẩm sinh tăng cao, không những ngay tại Ukraine mà cả tại những nước Âu Châu lân cận.

Phóng xạ là một hiểm họa không màu, không mùi, không vị, không biên giới, cho mọi loài và kéo dài cho nhiều thế hệ. Đối diện với nó, con người vì không thấy, không ngửi, không nếm, không sờ mó được nên bất lực, không đánh giá được chính xác tầm nguy hiểm của kẻ thù để biết nỗi sợ.

Tòan thế giới đã và đang sẵn sàng quên dần Chernobyl thì thảm họa Fukushima ập đến, kéo dài cho tới ngày hôm nay mà chưa có giải pháp thích đáng. Fukushima, với ảnh hưởng tàn phá chưa thể lường được, đã đánh thức lương tri thế giới đối với những thế hệ tương lai. Tại Đức, số người phản đối kỹ nghệ điện hạt nhân tăng từ 73% trong năm 2005 lên 90%, đưa tới quyết định của chính phủ Đức ngưng chương trình điện hạt nhân của họ. Theo sau Đức là Ý, Thụy Sĩ, Bỉ, Thụy Điển, Tây Ban Nha, và một cuộc thăm dò ý kiến của GlobeScan cho thấy khuynh hướng chống điện hạt nhân trên thế giới càng ngày càng mạnh, ngay cả tại các nước từng ủng hộ điện hạt nhân như Pháp (số phản đối tăng từ 66% lên 83%), Nga (từ 61% lên 83%) và Nhật (từ 76% đến 84%). Đáng kể là Áo đã xây xong nhà máy nhưng quyết định không xử dụng, và các nước Ái Nhĩ Lan, Cuba và Philippin (sau một cuộc trưng cầu dân ý) bỏ dở không xây tiếp.

Phân tích cho thấy những quốc gia hoặc có kế hoạch, hoặc đã ra khỏi điện hạt nhân, đều là những quốc gia tự do, dân chủ, với dân trí cao. Người dân của các nước này có môi trường thích hợp để tìm hiểu, suy nghĩ và lựa chọn, nhờ ở trình độ giáo dục học đường cũng như trình độ văn hóa, tự do, và tinh thần trách nhiệm của ngành thông tin. So sánh giữa Nga và Nhật là một bằng chứng rõ rệt: cùng là hai quốc gia trực tiếp bị thảm họa nguyên tử, với số lượng người dân chống điện nguyên tử gần như tương đương (83% và 84%), nhưng tinh thần dân

chủ tại Nhật đã được thể hiện, và chính phủ Nhật đã phải tôn trọng ý muốn của dân để tuyên bố sẽ ra khỏi kỹ nghệ này. Phát triển thường được hiểu qua nghĩa hẹp là "phát triển kinh tế". Nhưng đối với những người làm cha mẹ, sức khỏe và môi trường sống của con cái chúng ta phải là chính yếu. Để làm gì những phương pháp và công cụ kỹ thuật càng ngày càng tinh vi mong phục vụ cho sản xuất, nếu thể hệ con cháu không tồn tại được vì những phế liệu, rác và chất độc đã phá hoại môi trường sống của chúng?

Không có vàng bạc của cải nào cho đủ để mang lại sức khỏe cho một con người đã bị khuyết tật hay đã bị trọng bệnh. Nếu không khí thở và nước uống ngày mai vì ô nhiễm mà trở thành nguyên do gây bệnh tật thì sự sống không còn nữa! Ai trong chúng ta, những ông bà, cha mẹ, chú bác, cô dì, cũng đều có chung tâm trạng mong muốn thể hệ con cháu mình được an toàn hạnh phúc, do đó trách nhiệm của chúng ta ngày hôm nay là bảo vệ môi trường sống, để cho những thể hệ tiếp nối một tương lai.

Việt Nam có những nhà khoa học hay chuyên viên có khả năng và có nhiệt tâm với tương lai dân tộc đã lên tiếng báo động về vấn đề xây nhà máy điện hạt nhân ở Ninh Thuận. Riêng GS Nguyễn Khắc Nhân, rờng rã từ năm 2003, với vài chục bài viết cũng như trả lời phỏng vấn về vấn đề điện nguyên tử, cũng đã chỉ rõ tình trạng đi vào ngõ cụt của nền kinh tế điện hạt nhân trên thế giới, và đồng thời nguồn năng lượng này còn là một hiểm họa vô lường cho những thể hệ mai sau của Việt Nam

Dù giàu nghèo, những ông bà cha mẹ chú bác cô dì của Việt Nam có trách nhiệm gìn giữ đất sống cho những thể hệ tiếp nối. Đã đến lúc mỗi người trong chúng ta phải tích cực đóng góp bằng cách chú trọng đến vấn đề và tìm đủ mọi cách truyền thanh, truyền hình, liên lạc, chuyện trò... để thông tin đến mọi người, mọi giới. Tất cả chúng ta có bổn phận và có quyền lo lắng, tìm hiểu và bảo vệ cho sự sống còn của con cháu mình.

Phóng xạ là một hiểm họa không màu, không mùi, không vị, không biên giới, cho mọi loài và kéo dài ảnh hưởng lên nhiều thế hệ. Nhiễm độc phóng xạ từ Chernobyl đã bay qua tới Scandinavia, rác phóng xạ từ Fukushima đã tràn xuống Thái Bình Dương trước sự chứng kiến bất lực của con người. Mọi biến cố xảy ra tại Ninh Thuận sẽ bao trùm cả Việt Nam, đó là điều chúng ta phải nhận định rõ ràng.

Thục Quyên, BSNK

Ninh Thuận nên dừng lại nếu vẫn còn kíp

Quốc Phương, BBC 04-03-2012

Cựu Đại biểu Quốc hội Việt Nam, Giáo sư Nguyễn Minh Thuyết nói với BBC ông tin rằng Việt Nam "nên dừng lại" dự án xây nhà máy điện hạt nhân ở Ninh Thuận "nếu vẫn còn kíp," đồng thời gợi ý vẫn có thể "xin lại ý kiến" của Quốc hội của Đảng kể cả khi đã có các nghị quyết được "thông qua" trước đây.

Phát biểu chỉ một tuần trước khi thế giới tưởng niệm tròn một năm sự cố thảm họa nhà máy điện hạt nhân Fukushima của Nhật Bản bị mất an toàn do sóng thần gây ra (11-3-2011–11-3-2012), Giáo sư Thuyết tái khẳng định Việt Nam "không đáng phiêu lưu" với các dự án mà theo ông lợi có thể bất cập hại.

"Về dự án xây dựng nhà máy điện hạt nhân ở Ninh Thuận, khi bàn thảo ở Quốc hội, tôi cho rằng không đáng phải phiêu lưu về sự an toàn và về cả an toàn kinh tế để mở ra hai nhà máy mà chỉ đóng góp có 4% tổng năng lượng quốc gia.

"Sau khi tôi đã có ý kiến như vậy, tôi thấy có rất nhiều chuyên gia đã phân tích rất sâu về sự tốn kém và sự không an toàn của điện hạt nhân. Và hiện nay, xu hướng ở trên thế giới, người ta cũng bỏ dần điện hạt nhân.

"Khá nhiều quốc gia đã đình chỉ, tiến tới gỡ bỏ các nhà máy điện hạt nhân. Không có lý do gì mà chúng ta cứ cố kiết làm một việc đi ngược lại xu hướng chung của khoa học kỹ thuật thế giới như vậy, mà những khả năng xảy ra mất an toàn cũng rất dễ."

"Chúng ta đã thấy Nhật là một đất nước tiên tiến như thế nào, nhưng chỉ một trận sóng thần của họ đã làm cho nhà máy hạt nhân ở Fukushima trở nên mất an toàn và làm cho Nhật thay đổi chính sách về điện hạt nhân.

"Chúng tôi nghĩ rằng cần thay đổi tư duy. Nếu những điều đã đưa ra trong nghị quyết của Quốc hội, của Đảng, bây giờ so sánh với thực tế có những điều không phù hợp nữa, thì mình có thể thay đổi"
GS Nguyễn Minh Thuyết

Giáo sư Thuyết nói ông đã tham khảo ý kiến của một số chuyên gia có uy tín trong và ngoài nước liên quan tới vấn đề xây dựng nhà máy điện hạt nhân ở Việt Nam, trong đó có đọc các ý kiến của Giáo sư Phạm Duy Hiền ở trong nước và Giáo sư Nguyễn Khắc Nhẫn ở Pháp, trên BBC, mà theo ông là đáng chú ý:

"Tôi cho rằng đây là những lời cảnh báo xuất phát từ trách nhiệm

đối với công việc chung và tôi mong rằng các cơ quan chức năng, cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam phải suy nghĩ lại vấn đề này.

"Hiện nay chúng ta mới tiến hành đàm phán, ký kết bản ghi nhớ, thực sự ra vẫn chưa tiến hành một bước gì sâu lắm. Tôi được biết một số chuyên gia nước ngoài cũng đã khảo sát ở vùng mà chúng ta định đặt nhà máy điện hạt nhân cũng thế thôi. Nhưng nếu còn kịp dừng lại, thì theo tôi, nên dừng lại."

Ai chịu trách nhiệm?

Giáo sư Thuyết tin rằng Việt Nam cần thay đổi tư duy về việc cứu xét lại các quyết định, trong trường hợp một dự án có tính hệ trọng rất lớn, có độ rủi ro khó lường liên quan an toàn, sinh mạng của người dân địa phương cũng như cả nước, như trong xây dựng nhà máy điện hạt nhân:

"Thường ở Việt Nam, khi Quốc hội, Đảng đã có nghị quyết, người ta rất khó làm khác với những nghị quyết ấy.

"Nhưng chúng tôi nghĩ rằng cần thay đổi tư duy. Nếu những điều đã đưa ra trong nghị quyết của Quốc hội, nghị quyết của Đảng, đến bây giờ so sánh với thực tế có những điều không phù hợp nữa, thì mình có thể thay đổi.

"Có thể thậm chí xin lại ý kiến Quốc hội, xin lại ý kiến của Đảng, cái đó không có gì quá phức tạp cả vì an toàn cho dân tộc, an toàn cho nền kinh tế mới là điều quan trọng."

"Có thể chuyện ấy xảy ra sau vài chục năm, lúc ấy những người quyết định, xin lỗi là (họ) khuất núi rồi hay quá già yếu rồi, thì khi ấy, ai buộc được họ chịu trách nhiệm?"
GS Nguyễn Minh Thuyết

Giáo sư Thuyết cũng đề cập vấn đề ai chịu trách nhiệm và chịu trách nhiệm ra sao nếu một sự cố nghiêm trọng mất an toàn hạt nhân xảy ra ở Ninh Thuận.

"Dĩ nhiên những người quyết định dự án này sẽ phải chịu trách nhiệm, và những người điều hành cụ thể dự án này trong thời gian xảy ra sự cố sẽ phải chịu trách nhiệm. Chỉ có điều là trong quy định của pháp luật Việt Nam, những người đề ra chính sách không đúng gần như không phải chịu trách nhiệm.

"Hai nữa là chúng ta không thể nghĩ trong vòng vài năm tới xảy ra chuyện gì, mà có thể chuyện ấy xảy ra sau vài chục năm, lúc ấy những người quyết định, xin lỗi là (họ) khuất núi rồi hay quá già yếu rồi, thì khi ấy, ai buộc được họ chịu trách nhiệm?"

Đặc biệt, cựu Đại biểu Quốc hội cũng nêu quan điểm về có nên

trưng cầu dân ý về dự án Ninh Thuận hay không: "Tôi cho rằng với việc lần đầu tiên Việt Nam làm, mà chưa hề có kinh nghiệm, thậm chí gần như chưa hề có chuyên gia, mà có rất nhiều lời cảnh báo thế này, thì cần phải thực hiện một cuộc trưng cầu dân ý rộng rãi hơn.

"Nhưng để cho người dân có thể bỏ phiếu thể hiện ý kiến của mình một cách chính xác, cần phải có giải thích rất rõ ràng với người dân, và khi giải thích cần phải nói cả hai luồng ý kiến nghịch và thuận.

"Như thế người dân mới có điều kiện để suy nghĩ, đưa ra phán quyết của người dân một cách chính xác," ông nói với BBC Việt ngữ.

Kiến nghị và cảnh báo: Sự kiện nhà cầm quyền Cộng sản Việt Nam đang tiến hành xây dựng nhà máy điện nguyên tử

Trần Tinh Lê, 07-03-2012

<http://thanhnienconggiao.blogspot.com/2012/03/kien-nghiva-canh-bao-su-kien-nha-cam.html>

- Kính thưa đồng bào Việt Nam!

- Kính gửi các tổ chức chính trị, đảng phái, tôn giáo, báo giới, truyền thông Việt ngữ toàn cầu !

Đảng Cộng sản Việt Nam, nhà cầm quyền Hà Nội đã tổ chức một cuộc đấu thầu cho việc chuẩn bị xây dựng một nhà máy điện nguyên tử, dự định xây dựng tại tỉnh Ninh Thuận với sự mời gọi bốn quốc gia: CH Nga, CHND Trung Hoa, CH Ấn Độ và Nhật Bản. Nếu đúng như tiến trình bàn thảo và quyết định thì sẽ tiếp tục gây ra sự thiệt hại to lớn và nguy hiểm cho nhiều vấn đề: An ninh sinh mạng cho hàng triệu con người, ngân sách, kinh tế, đối ngoại, môi trường, an ninh quốc gia...

*** Ngân sách, kinh tế:**

1- Giá mua và xây dựng một nhà máy điện nguyên tử loại, hạng trung bình trọn giá hiện nay là khoảng 3 đến 5 tỷ USD. Nếu với số tiền này để cung ứng cho việc học tập, đào tạo một đội ngũ chuyên viên kỹ thuật đúng mức thì khoảng 15, 20 năm sau VN sẽ không cần phải mua nhà máy ĐNT của nước ngoài. Hiện tại đời sống nhân dân vẫn còn hơn 70% đang cần phải xoá đói, giảm nghèo cùng rất nhiều vấn nạn khẩn thiết cần giải quyết cho ổn định đời sống nhân dân cả nước.

2- Dự tính 20 đến 30 năm sau, tất cả các nhà máy điện nguyên tử

trên toàn thế giới đang vận hành bằng nhiệt năng từ than đá, dầu mỏ đều quá lỗi thời và lạc hậu. Điện năng phục vụ cho con người ngày ấy sẽ chủ yếu là: Nguyên tử điện sản sinh từ ánh sáng, gió, nước và sóng ngầm hải lưu trong lòng biển... (Tất cả điều kiện thuận lợi này đất nước Việt Nam đang dư thừa vì có tới hơn 3.500 km bờ biển với lượng mưa lớn, sức gió rất mạnh và nguồn ánh nắng ngập tràn không gian bầu trời, biển đảo).

* Đối ngoại:

1- Dù nhìn nhận ở góc độ nào thì việc xây dựng nhà máy điện nguyên tử của một nhà nước độc tài khó kiểm soát, không minh bạch cũng là hành vi thách đố, đe dọa, khiêu khích... các quốc gia lân bang. Đặc biệt, nếu nhà máy điện nguyên tử nằm trong quyền cai trị của chế độ Cộng sản Việt Nam độc đảng, độc tài thì sự nguy hại khôn lường sẽ không thể giám sát được.

2- CHXHCN Việt Nam mua và xây dựng xong một nhà máy điện nguyên tử thì diễn biến chung toàn thế đời sống chính trị, kinh tế, xã hội... Việt Nam sẽ có thể lặp lại một Bắc Triều Tiên hiện hữu. Đó, là chưa kể đến nếu bị Trung Quốc đe dọa toàn diện trên Biển Đông và tràn ngập người Hoa trên đất liền thì tương lai đất nước Việt Nam sẽ đi về đâu? Vì, về địa lý, lãnh hải Biển Đông đã mất cả hai quần đảo Hoàng Sa, Trường Sa với hàng chục nghìn km² hải phận cùng gần 1.000 km² biên giới phía Bắc. Các điểm cao quốc phòng Việt Nam hầu như đang bị khống chế tuyệt đối.

* Môi trường:

1- Hiệu quả kinh tế của một nhà máy điện nguyên tử, nếu được bảo hành chuẩn xác có hiệu quả tối đa cũng khoảng trăm năm. Nhưng, điều kiện nhân sự, kỹ thuật và tri thức con người ở chế độ độc tài Cộng sản Việt Nam hiện nay không có 10% bảo đảm, do nhiều vấn đề kỹ thuật, điều hành, chất thải, người sử dụng... với những lý do:

+ Không có nguồn cung ứng bảo đảm để có số ngoại tệ mạnh ổn định, không có chuyên viên kỹ thuật cao hoặc đúng mức để bảo trì, bảo hành đúng hạng mục, quy trình...

+ Đây là những quả bom nguyên tử nổ chậm, không hẹn ngày, giờ và sự nguy hiểm khôn lường hết được từ các lò phản ứng hạt nhân cùng vấn nạn lưu trữ, bảo đảm an toàn chất thải, phóng xạ.

+ Ai sẽ chịu trách nhiệm bảo hiểm, bảo toàn cho sức khỏe con người và môi trường sinh thái khu vực cư ngụ và cho toàn thể người dân Việt Nam khi có sự cố tai nạn (Bởi vì nhà cầm quyền Cộng sản Việt Nam không phải là một nhà nước vì dân, do dân bầu ra). Và, ngược lại

thể chế ấy cũng không có một văn bản khế ước, ký kết bảo đảm an toàn, an ninh cụ thể nào với nhân dân hay với mỗi công dân Việt Nam)

2- Nếu như các công trình thủy điện, cáp điện lưới cấp quốc gia hiện hữu của CHXHCN Việt Nam đang là những sản phẩm phản khoa học, tàn phá sinh thái đất nước, con người như: thủy điện Hoà Bình, Trị An, Yên Bái, Lào Cai, đường dây cao thế 500 KW Bắc-Nam... gây nên biết bao nghìn tỷ đồng thiệt hại thì việc mua và xây dựng nhà máy điện nguyên tử sẽ dẫn đến sự nguy khốn gấp trăm, ngàn lần chưa ai có thể tiên đoán được.

* An ninh:

1- Một thể chế độc đảng, độc quyền, độc tài như đảng CSVN thì ai và lực lượng nào có thể kiểm tra, giám sát được việc chế tạo, sản xuất vũ khí, bom, đạn nguyên tử dạng nhỏ (mini) cung cấp cho các tổ chức khủng bố, bọn cướp, lũ tội phạm mafia giết người hàng loạt ở một khu vực hay phạm vi vài, ba km² ?

2- Sự ngạo mạn, gian manh và dối trá vốn có trong hệ thống của thể chế độc tài, độc quyền Cộng sản Việt Nam càng trở nên đố kỵ, khiêu khích các nước láng giềng. Do đó, vấn đề an ninh quốc gia sau khi Việt Nam có một nhà máy điện nguyên tử thì lại càng bị ảnh hưởng, chi phối nặng nề, phức tạp, nghi ngờ dẫn đến nguy hại, bất an cho tương lai nền hòa bình lâu dài, ổn định và phát triển bền vững của đất nước Việt Nam.

Xin mời gọi tất cả những nhân sĩ Việt Nam yêu nước hãy nhập cuộc. Xin kêu gọi những trí thức trong nước cùng hải ngoại hãy cùng lên tiếng ngăn chặn kịp thời hành vi tội ác, phản khoa học của nhà cầm quyền Cộng sản Hà Nội.

Trân trọng

Trần Tinh Lê

Một năm sau Fukushima: Ý kiến trí thức VN về Nhà máy điện Hạt nhân ở Ninh Thuận

Inrasara 10-03-2012

<http://inrasara.com/2012/03/10/1-nam-sau-fukushima-y-ki%E1%BA%BFn-tri-th%E1%BB%A9c-vn-v%E1%BB%81-nha-may-di%E1%BB%87n-h%E1%BA%A1t-nhan-%E1%BB%9F-ninh-thu%E1%BA%ADn/>

Ngày mai 11-3-2012, thế giới nhìn lại thảm họa Fukushima kinh hoàng tại Nhật Bản. Năm 2014, Việt Nam dự định khởi công xây dựng Nhà máy Điện Hạt nhân đầu tiên tại Ninh Thuận.

Để giúp bạn đọc biết qua vài phản biện về chương trình này, đồng thời để bà con Chăm “an tâm”, Inrasara.com xin trích dẫn 4 ý kiến của trí thức hàng đầu Việt Nam hiện nay được đăng tải trên báo chí trong nước và thế giới, để hầu bạn đọc:

Bài viết của nhà văn Nguyễn Ngọc, bài trả lời phỏng vấn của Giáo sư Phạm Duy Hiển- nguyên Viện trưởng Viện nguyên tử Đà Lạt, ý kiến của Giáo sư Nguyễn Khắc Nhẫn – Nguyên Cố vấn chiến lược của Tập đoàn Điện tử Pháp Electricité de France, ý kiến của GS Nguyễn Minh Thuyết – Cựu Đại biểu Quốc Hội.

Chúng ta là người ngoại đạo (ít hiểu biết về hạt nhân) nhưng là người trong cuộc (cư trú nơi sắp có Nhà Máy điện Hạt nhân) nên chưa vội ý kiến “phản hồi” về chương trình này.

Inrasara

1- “Bây giờ không có gì là muộn. Muốn dừng thì dừng ngay, chứ có cái gì đâu. Bao giờ đã xây rồi, lúc đó anh tháo gỡ một nhà máy đã chạy, anh sẽ tốn kém hàng chục tỷ (đô-la), anh tốn ba, bốn, năm chục năm mới tháo gỡ xong.

“Hiện chưa làm gì hết, năm 2014 mới bắt đầu xây, mới chỉ thỏa thuận trên nguyên tắc thôi, chứ đã ký kết mua bán xong gì đâu mà không cho rút lui. **Bây giờ vẫn còn thì giờ để rút lui và tôi xin cam đoan là Chính phủ thế nào cũng rút lui.** Không thế nào đi tiếp được, bởi vì đi tiếp thì nó sẽ là Fukushima đấy.”

Gs Nguyễn Khắc Nhẫn, BBC Tiếng Việt, 2-3-2012

2- “Về dự án xây dựng nhà máy điện hạt nhân ở Ninh Thuận, khi bàn thảo ở Quốc hội, tôi cho rằng không đáng phải phiêu lưu về sự an toàn và về cả an toàn kinh tế để mở ra hai nhà máy mà chỉ đóng góp có 4% tổng năng lượng quốc gia.

“Sau khi tôi đã có ý kiến như vậy, tôi thấy có rất nhiều chuyên gia đã phân tích rất sâu về sự tốn kém và sự không an toàn của điện hạt nhân. Và hiện nay, xu hướng ở trên thế giới, người ta cũng bỏ dần điện hạt nhân.

“Khá nhiều quốc gia đã đình chỉ, tiến tới gỡ bỏ các nhà máy điện hạt nhân. Không có lý do gì mà chúng ta cứ cố kiết làm một việc đi ngược lại xu hướng chung của khoa học kỹ thuật thế giới như vậy, mà những khả năng xảy ra mất an toàn cũng rất dễ.”

“Chúng ta đã thấy Nhật là một đất nước tiên tiến như thế nào, nhưng chỉ một trận sóng thần của họ đã làm cho nhà máy hạt nhân ở Fukushima trở nên mất an toàn và làm cho Nhật thay đổi chính sách về

điện hạt nhân.

“Chúng tôi nghĩ rằng cần thay đổi tư duy. Nếu những điều đã đưa ra trong nghị quyết của Quốc hội, của Đảng, bây giờ so sánh với thực tế có những điều không phù hợp nữa, thì mình có thể thay đổi”

Gs Nguyễn Minh Thuyết, BBC Tiếng Việt, 4-3-2012

3- Gs Phạm Duy Hiền: Xây dựng nhà máy điện hạt nhân mà chưa nắm được công nghệ thì nên hoãn

Thu Hà thực hiện – Báo *Văn nghệ trẻ*, số 23, 6-6-2011

Chỉ còn 3 năm nữa (năm 2014) nhà máy điện hạt nhân (ĐHN) Ninh Thuận 1 sẽ chính thức được khởi công. Theo lộ trình đến năm 2020 sẽ chính thức phát điện thương mại.

Theo khuyến cáo của các nhà khoa học cứ 1MW điện công suất tương đương với một nhân lực. Như vậy, đặt giả thiết nếu Việt Nam xây lò 1.000MW, sẽ phải cần tới 1.000 nhân lực cho tất cả các bộ phận. Trong số đó cần có từ 200–300 chuyên gia. Đó là xét trên mặt lý thuyết, còn thực tế dư luận xã hội đang đặt câu hỏi, vậy Việt Nam đang có những lợi thế gì để có thể xây dựng và vận hành thành công nhà máy điện hạt nhân? Nhất là trong giai đoạn hiện nay đối tác thứ hai của Việt Nam – Nhật Bản – đang dần hé lộ những thông tin chưa từng công bố về sự lúng túng của Chính phủ, quan chức Nhật Bản trước sự cố nhà máy điện hạt nhân Fukushima số 1...; cùng thời điểm này, Đức, Thụy Sĩ là những cường quốc về điện hạt nhân đã chính thức tuyên bố chấm dứt điện hạt nhân... Tất cả những sự kiện này đã tác động đến người dân Việt Nam. Một lần nữa câu hỏi “nên hay không nên xây dựng nhà máy điện hạt nhân” lại trở nên nóng hơn bao giờ hết. *Văn nghệ trẻ* đã có cuộc trao đổi với Giáo sư Phạm Duy Hiền – nguyên Viện trưởng Viện nguyên tử Đà Lạt – xung quanh vấn đề này.

*

Vi sao VN vẫn kiên trì xây dựng nhà máy điện hạt nhân, việc xây dựng này có lợi gì thưa ông?

Phạm Duy Hiền: Nói về điện hạt nhân (ĐHN), lâu nay trong công luận trên thế giới luôn có hai phe, ủng hộ và chống đối. Các chính phủ cũng vậy. Ngay trong giới khoa học cũng thế, có nhiều nhà khoa học hạt nhân lại cương quyết phản đối ĐHN. Vấn đề thật không đơn giản để chỉ nói ngắn gọn như chị vừa nêu. Những người phản đối và ủng hộ ĐHN đều có những lý do xác đáng. Hai luồng ý kiến trái chiều này thể hiện ĐHN có những ưu điểm và nhược điểm nhất định. Một số nước như Pháp, Nhật đã từng xem ĐHN đóng vai trò trụ cột trong chương trình phát triển năng lượng của mình. Song nhiều nước văn minh khác lại không chấp nhận. Đâu có phải vì dân trí của họ thấp.

Trước Fukushima đã như vậy, sau Fukushima phía chống đối

càng có chứng cứ để mạnh lên và tác động đến nhiều quốc gia. Đức là một ví dụ, trước đây Chính phủ Đức đã nói không với ĐHN, nhưng sau đó họ nhận thấy nếu không tiếp tục duy trì các nhà máy điện hạt nhân thì sẽ không đủ điện cho nền kinh tế nên họ đã kéo dài thời hạn cho một số nhà máy cũ. Tuy nhiên vừa qua chính phủ Đức lại tuyên bố chấm dứt hẳn ĐHN trước 2020. Sau Đức là Thụy Sĩ, và ngay cả Nhật Bản cũng đã quyết định sẽ tạm dừng phát triển ĐHN.

Nhưng Mỹ, Nga và Pháp thì vẫn kiên trì theo đuổi ĐHN, và để trấn an dân chúng họ hứa sẽ nâng chuẩn mực an toàn lên cao hơn... Các nước đang phát triển như Trung Quốc và Ấn Độ cũng sẽ theo đuổi ĐHN.

Nói tóm lại, nên làm ĐHN hay không tùy thuộc vào hoàn cảnh của mỗi quốc gia. Không có một công thức nào chung cho toàn thế giới được xem như chân lý. Nhất là tư duy theo hai thái cực: hoặc loại bỏ hoàn toàn, hoặc xem ĐHN là con đường độc nhất vô nhị.

Ông có thể nói rõ hơn? Và cụ thể Việt Nam nên theo công thức nào?

Phạm Duy Hiền: Nước nào làm ĐHN cũng đều xuất phát từ một số ưu thế nhất định mà họ sẵn có. Mỹ, Nga, Pháp, Đức là quê hương của khoa học hạt nhân, công nghệ ĐHN cũng ra đời từ các nước này. Đó là chưa kể họ có nhiều lợi thế khác của những nền công nghiệp tiên tiến. Trung Quốc, Ấn Độ đi sau, nhưng cũng đã có vũ khí hạt nhân, một loại đỉnh cao trong công nghệ hạt nhân. Họ có đội ngũ vừa đông, vừa giỏi, họ có những đỉnh cao để có thể giải quyết bài toán ở tầm quốc gia. Và họ đã chọn con đường ĐHN bởi biết chắc sẽ sớm làm chủ được công nghệ này. Và họ đã thành công.

Việt Nam ta chẳng có bất cứ một lợi thế nào về ĐHN cả. Tài nguyên uranium hầu như không có. Tri thức khoa học công nghệ còn ở mức a, b, c. So với những nước đang vận hành nhà máy ĐHN thì trình độ đội ngũ của chúng ta còn quá thấp kém. Tiền bạc phải đi vay mượn, đâu có sung túc như mấy nước A Rập thuê người nước ngoài làm tất. Cơ sở hạ tầng công nghiệp quá thấp, chỉ có sức lao động giản đơn là không phải nhập từ nước ngoài. Trình độ quản lý và kỷ luật công nghiệp hiện đại còn lâu mới xứng tầm với ĐHN, tai nạn lao động xảy ra liên tục, mọi nơi. Lại thêm vấn nạn tham nhũng và lợi ích riêng, ĐHN đâu phải là ốc đảo để tránh được vấn nạn này. Những ngày qua nhiều thông tin từ nước Nhật cho thấy thảm họa trầm trọng thế nào khi ĐHN bị nhóm lợi ích thao túng hệ thống chính quyền. Mà đó là ở một nước văn minh như Nhật Bản. Nhiều nhà khoa học hạt nhân trên thế giới chông đối ĐHN cũng vì lý do này.

Hóa ra chúng ta không có bất cứ một lợi thế nào?

Phạm Duy Hiền: Cái chúng ta hiện có chỉ là ý muốn làm ĐHN ở một số người. Mà một khi ý muốn trở thành duy ý chí, nhất là trong điều hành chỉ đạo, thì ta không nhận ra những khó khăn thách thức, không biết mình là ai. Nguy hiểm! ĐHN có an toàn hay không chính là ở chỗ này, chứ đâu phải là công nghệ thế hệ hai, ba hay bốn. Chủ quan, coi thường tri thức KHCN mà chỉ luôn hô hào an toàn tuyệt đối, 100%, sẽ làm cho toàn bộ hệ thống tê liệt, ngủ quên giữa ban ngày, ắt sẽ dẫn đến những kịch bản tồi tệ.

Sau Fukushima, một số người muốn trấn an công chúng bằng cách khoác lác rằng chúng ta sẽ có công nghệ tiên tiến hơn, và động đất hay sóng thần ở nước ta sẽ không dữ dội như ở Nhật. Trên thực tế, chưa có công nghệ ĐHN nào được xem là an toàn tuyệt đối cả. Mà cái khái niệm an toàn tuyệt đối là vô nghĩa, chỉ những ai thất học mới nghĩ vậy. Cái lý thuyết xác suất xảy ra sự cố ĐHN “một lần trong hàng triệu năm” hầu như đã phá sản sau ba sự cố lớn liên tiếp xảy ra trong vài thập kỷ.

Thế mà giờ đây các tập đoàn ĐHN vẫn tiếp tục quảng cáo cho cái xác suất ấy. Họ còn thi nhau nâng thời gian chịu đựng mất điện của nhà máy do sóng thần. ĐHN sẽ đắt lên do phải chạy theo những công nghệ “tiên tiến” ấy. Nhưng đâu có phải cứ đợi đến động đất hay sóng thần mới xảy ra thảm họa. Tai nạn ĐHN có thể xảy ra theo nhiều kịch bản khác. Chuyện này thì người ta cố tình phớt lờ.

Trên hết, ĐHN có an toàn hay không, nhất là ở những nước như Việt Nam, là do con người quyết định (bao gồm cả hệ thống quản lý), chứ không phải do máy móc. Tôi đã từng đưa ra thí dụ. Trước một hành trình dài bạn được quyền chọn một trong hai chiếc xe. Chiếc thứ nhất đời mới, rất hiện đại với tài xế có tấm bằng dõm. Bạn sẽ không dại gì mà ngồi vào đó. Bạn sẽ chọn chiếc thứ hai, tuy đời cũ nhưng ngồi trước vô lăng là một tài xế chuyên nghiệp.

Làm ĐHN mà không đủ tri thức để từng bước làm chủ công nghệ, lại thích xây ào ạt, 16 lò trong 10 năm, thì chỉ còn cách lệ thuộc hoàn toàn vào người nước ngoài. Trong hoàn cảnh ấy, ĐHN rất có thể trở thành một thứ con tin chính trị khi ai đó muốn gây sức ép lên chúng ta.

Vậy GS có kiến nghị cụ thể gì?

Phạm Duy Hiền: Nên tạm lùi thời hạn 2020 lại ít nhất là mười năm. Trong thời gian này tập trung xây dựng cơ sở hạ tầng về nhân lực. Chừng nào chưa có ít nhất 100 chuyên gia thứ thiệt, và một hệ thống điều hành tốt trong ngành hạt nhân để họ phát huy năng lực của mình, thì chưa nghĩ đến chuyện bắt đầu. Chưa kể các điều kiện khác đều phải đạt đến khối lượng tới hạn về tài chính, hạ tầng công nghiệp đủ sức tiêu hóa được công nghệ ĐHN, và nhất là niềm tin của công chúng, yếu tố

số một bảo đảm sự thành công.

Nghĩa là không từ bỏ hoàn toàn như nước Đức?

Phạm Duy Hiền: Không, ta không nên ưu tiên ĐHN bằng cách định kế hoạch 2020 vận hành tổ máy đầu tiên, sau đó xây một lò 16 lò phản ứng trong 10 năm. Nhưng ĐHN vẫn nên xem là một thành phần trong cơ cấu năng lượng đa dạng sau 2030. Tôi nói thế không phải với tư cách một trong hai người được nhà nước giao nhiệm vụ xây dựng ngành này cách đây 35 năm, cho nên tôi phải theo đuổi nó. Nhưng tôi tin rằng, rồi ra, ĐHN sẽ vượt qua những khó khăn hiện nay để được công chúng đón nhận hơn, ngay cả ở Việt Nam.

Vậy giải quyết vấn đề thiếu điện hiện nay bằng cách nào?

Nhà nước cần tổ chức nghiên cứu bài toán năng lượng một cách khoa học, khách quan, đừng duy ý chí, đừng để những nhóm lợi ích thao túng. Chắc chắn chúng ta sẽ tìm ra giải pháp.

Về phần mình, tôi đã phát biểu rất nhiều lần rồi. Chúng ta sử dụng điện năng rất không hiệu quả. Hàng năm điện tăng với tốc độ gấp đôi tốc độ tăng trưởng GDP là chuyện không thể chấp nhận được. Ở các nước khác, tốc độ tăng điện chỉ bằng hoặc thấp hơn tốc độ GDP. Bao nhiêu công trình tiêu tốn điện năng không hiệu quả, hoặc do công nghệ lạc hậu, hoặc không có luận chứng thuyết phục. Tiền của, nguồn lực đổ vào xây nhà máy điện, giống như đổ xăng vào một bình thùng dáy. Hãy đi tìm lỗ thùng, bịt chúng lại, và đây chính là giải pháp cơ bản cho bài toán thiếu điện. Tất nhiên còn có những giải pháp khác.

- Cảm ơn ông đã trả lời phỏng vấn.

*Tuy nhiên sau hàng loạt sự cố liên tiếp xảy ra tại nhà máy điện hạt nhân Fukushima số 1 của Nhật Bản, Việt Nam vẫn sẽ tiến hành xây dựng nhà máy điện hạt nhân Ninh Thuận như dự kiến... Phó Cục trưởng cục Năng lượng nguyên tử, ông Hoàng Anh Tuấn, cho rằng, sự cố hạt nhân ở Nhật Bản một lần nữa cho chúng ta cân nhắc kỹ hơn các điều kiện hiện có để xây dựng nhà máy điện hạt nhân. Những vấn đề chọn địa điểm xây dựng, cần phải xem xét lại. Bên cạnh đó, các thiết bị ngoại vi như thiết bị dẫn điện cũng cần được tính toán kỹ hơn. Bộ trưởng Bộ Công thương Vũ Huy Hoàng cũng cho rằng sẽ cho làm luận chứng về việc xây dựng nhà máy điện hạt nhân, nếu thấy không an toàn thì thôi...

4- Nguyễn Ngọc: ĐHN: nên hay không nên và bao giờ?

Tôi có quyền biết sự thật...

Báo Người Lao động, 25-6-2004

Sau khi Báo NLD Cuối tuần (ngày 19-6) đăng chuyên đề “Điện hạt nhân: Nên hay không nên và bao giờ?”, chúng tôi có nhận được ý kiến của các nhà khoa học, của bạn đọc. Trong số báo này, chúng tôi xin

trích đăng ý kiến của nhà văn Nguyễn Ngọc. Các tựa lớn và nhỏ do tòa soạn đặt.

Khoảng đầu năm nay tôi có được đọc bài “Điện hạt nhân, vì sao phải vội?” của Phạm Duy Hiển đăng trên báo Tuổi Trẻ Chủ Nhật (ngày 11-1-2004). Theo chỗ tôi được biết, tác giả Phạm Duy Hiển là một nhà vật lý hạt nhân hàng đầu ở nước ta. Và đây không phải là lần đầu tiên ông lên tiếng về vấn đề quan trọng và nhạy cảm này vốn được nhiều người không chỉ ở trong nước quan tâm. Trước đây mấy năm, ông đã viết một bài rất ấn tượng nói rõ trong tình hình nước ta hiện nay (“hiện nay” ở đây có thể là mười hay vài mươi năm nữa) chưa nên vội “dan díu” với chuyện này, sẽ lợi bất cập hại.

Điện hạt nhân: Lối thoát duy nhất?- Ít lâu sau bài viết của Phạm Duy Hiển, Thời báo Kinh tế Sài Gòn trong hai kỳ liên tiếp đã đăng một bài viết công phu của tiến sĩ Nguyễn Khắc Nhân, nguyên cố vấn Nha Kinh tế, dự báo, chiến lược EDF Paris, giáo sư Trường Đại học Bách khoa Grenoble (Pháp), phân tích cặn kẽ tại sao chưa nên làm điện hạt nhân ở Việt Nam.

Riêng trong bài viết đăng trên báo Tuổi Trẻ Chủ Nhật nói trên, tác giả Phạm Duy Hiển không chỉ dừng lại ở một vấn đề cụ thể về điện hạt nhân, có nên làm điện hạt nhân ở nước ta hiện nay hay chưa. Qua câu chuyện về một nhà máy điện hạt nhân nghe nói dự kiến có thể được xây dựng đâu đó ở Ninh Thuận vào năm 2017, ông đề cập đến một vấn đề khác, chung hơn và có lẽ còn quan trọng hơn: chuyện những tổ chức nước ngoài nào đó dẫn ý kiến của “các chuyên gia đầy uy tín” khuyên nhủ, thuyết phục công luận rằng nên nhất nhất làm theo họ, đầu tư vào những công trình có thể tốn hàng nhiều tỉ đôla, bất chấp hậu quả cụ thể có thể dẫn đến đâu. Các vị “chuyên gia đầy uy tín” lần này là một cái gọi là Diễn đàn Nguyên tử Nhật Bản. Gần đây họ sang tổ chức ở ta một cuộc trình diễn được tuyên truyền khá ồn ào, trong đó họ chủ yếu nêu cao hai điều.

Thứ nhất, họ đe chúng ta rằng Việt Nam sắp thiếu năng lượng đến nơi rồi, từ một nước xuất khẩu năng lượng các anh đang có nguy cơ trở thành nước phải nhập khẩu năng lượng. Lối thoát duy nhất: cần nhanh chóng xây dựng nhà máy điện hạt nhân. Thứ hai: Điện hạt nhân rất an toàn, kinh nghiệm của chính Nhật Bản đấy, chẳng có gì phải lo.

Trong khi đó sự thật là như thế nào? Phạm Duy Hiển viết: “Ai dám đoan chắc với dân chúng rằng sau mười năm nữa Việt Nam sẽ phải nhập khẩu năng lượng?... Nhiều người tin rằng tiềm năng về than, dầu mỏ, khí đốt của ta cộng với các giải pháp tiết kiệm năng lượng vẫn còn đủ để chưa cần đến điện hạt nhân ít nhất là trước năm 2030”.

Vả chẳng, như tác giả Phạm Duy Hiển nói rõ trong bài viết của

mình: Cứ giả như chúng ta sắp phải nhập khẩu năng lượng đi nữa, thì đã sao nào? Chẳng phải chính Nhật Bản là nước chủ yếu nhập khẩu năng lượng mà vẫn là một nước công nghiệp phát triển hàng đầu thế giới đó sao?

Thứ hai: Điện hạt nhân ở Nhật Bản, như bất cứ người nào ít nhiều có theo dõi báo chí đều có thể biết rõ, chẳng hề an toàn như vị khách đến trình diễn nọ cố tình khoe khoang. Với một trình độ và một kỷ luật công nghiệp nổi tiếng thế giới, họ cũng đã từng phải chịu hàng chục vụ tai nạn hạt nhân, có vụ đã đưa đến chỗ phải đóng cửa toàn bộ 17 lò phản ứng của TEPCO, tập đoàn sản xuất điện lớn nhất nước Nhật...

Quan điểm: Điện hạt nhân là nguồn năng lượng quan trọng. Vấn đề là an toàn hạt nhân. Người dân có quyền yêu cầu một quy trình công nghệ an toàn gần như tuyệt đối.

Nghề chào hàng mà lại!- Việc cái diễn đàn kia hăng hái đến tổ chức cuộc trình diễn nọ và “chân thành” cho ta những lời khuyên nhủ tha thiết đến thế, nói cho cùng cũng là chuyện thường tình thôi. Nghề dĩ chào hàng mà lại! Vấn đề là ở chỗ có người chào hàng thì cũng có người dắt hàng chứ sao, trong nghề buôn bán làm sao có anh này mà không có anh kia! Hãy xem các cơ quan và tổ chức có trách nhiệm của chúng ta tiếp nhận những lời chào mời đường mật đó như thế nào? Họ cố tình để cho các phương tiện truyền thông ra sức khuếch trương những rêu rao của “các chuyên gia nước ngoài”, làm cho dư luận yên trí rằng chuyện làm điện hạt nhân như thế coi như là đã xong, chỉ còn việc tính thêm đôi chút cụ thể bao giờ làm, làm cụ thể ở đâu. Còn họ thì im lặng một thời gian khá dài, cố tình làm như không hề biết đến những tiếng nói của ngay những chuyên gia trong chính ngành này. Họ chơi chiến thuật im lặng... Rồi gần đây, có lẽ cho rằng hiệu quả những vụ tuyên truyền kia đã khá ngấm, bỗng nhiên lại thấy họ ra quân rầm rộ, nào viết báo, nào tuyên bố nơi này nơi nọ, nào làm “bàn tròn khoa học” trên vô tuyến truyền hình truyền đi khắp nước và lại tổ chức triển lãm, lần này rầm rộ hơn, ngay giữa thủ đô, có thêm bốn đối tác mới đến chào hàng ngoài vị đã đến rao hàng lần trước... Họ đã từ bỏ chiến thuật im lặng chẳng? Không đâu. Vẫn là chiến thuật im lặng, nhưng là theo kiểu khác: nói, thậm chí nói rất nhiều, nhưng cũng như không nói. Nói vào chỗ trống không, hoàn toàn lờ đi, không trả lời đúng vào những vấn đề nhạy cảm nhất mà những người phản bác họ đã nêu ra, giả tảng đi như hoàn toàn không hề nghe thấy, không hề có những phản bác của các chuyên gia đó. Họ tranh thủ công chúng không biết chuyên môn bằng những lời to tát và bằng những thuật ngữ rất chi là bác học, thuyết giảng hùng hồn và đầy tự tin và coi như chỉ còn một ít băn khoăn lo lắng của những người không biết gì về khoa học hiện đại của họ mà họ đẹp

một lần này nữa là xong. Có vẻ như họ đang quyết định dư luận lần cuối cùng để bắt đầu ra tay đến nơi.

Trả lời của tiến sĩ Nguyễn Khắc Nhẫn.- Rất may sự việc chưa chịu dừng ở đó. Tiếp theo bài báo quan trọng đã đăng trước đó, trên Thời báo Kinh tế Sài Gòn ngày 27-5-2004 tiến sĩ Nguyễn Khắc Nhẫn lại đã có bài ngắn gọn nhưng rõ ràng nêu lại những ý kiến chính của mình về vấn đề cực kỳ quan trọng này và trả lời chính xác vào từng điểm một những lý lẽ của ông đương kim viện trưởng Viện Năng lượng nguyên tử (VNLNT) Việt Nam:

- Cho đến năm 2030, nước ta không có vấn đề về cân bằng năng lượng như VNLNT nói. Trong khi tính toán nhu cầu năng lượng của nước ta mấy chục năm đến, VNLNT đã quá lạc quan về tốc độ tăng trưởng của nền kinh tế Việt Nam từ đó dẫn đến nhu cầu tăng trưởng năng lượng (14-15%/năm), trong khi lại quá bi quan về các nguồn năng lượng thiên nhiên trong nước. Trong tương lai – và điều này cũng đã thể hiện rõ trong mấy năm lại đây rồi – tốc độ tăng trưởng chỉ có thể đạt trung bình 7%/năm, tức nhu cầu năng lượng cũng phải được tính theo đó. Tiềm năng năng lượng cổ điển nội địa của ta do vậy có thể đáp ứng nhu cầu đến năm 2030. Còn nếu cứ cho đúng như dự tính của VNLNT, đến năm 2020 nước ta sẽ thiếu từ 36-65 tỉ KWh và năm 2030 từ 119-188 tỉ KWh và mỗi năm ta xây 2 lò điện hạt nhân (ĐHN) cho trung bình 12 tỉ KWh, thì để bù lại chỗ còn thiếu chẳng lẽ ta phải xây từ 6 đến 11 lò cho đến năm 2020 và đến năm 2030 phải có 20 đến 31 lò. Xây bằng phương tiện nào? Vậy rõ ràng ĐHN không giải quyết được vấn đề cân bằng năng lượng cho đất nước. Và chúng ta sẽ phải phụ thuộc nước ngoài lâu dài về thiết bị, nhiên liệu, kỹ thuật, lưu giữ chất phóng xạ. ..., tức cũng không có an ninh năng lượng.

- Không phải chỉ có con đường phát triển ĐHN mới tăng cường mạnh được tiềm lực khoa học, công nghệ quốc gia- ông viện trưởng nói, nó là một lĩnh vực khá riêng biệt vì tính an toàn rất cao (nên đòi hỏi rất nhiều kinh phí). Nó cũng chỉ là một phần của ngành năng lượng.

- Thật quá lạc quan khi tuyên bố “với công nghệ ĐHN hiện nay sẽ không có tai nạn kiểu Tchernobyl”. Không có công ty nào trên thế giới lúc bán lò hạt nhân cho ta dám ký hợp đồng bảo đảm sẽ không có tai biến lớn xảy ra xếp ở cấp 7, cao nhất của thang độ, như kiểu Tchernobyl. Vả chẳng nếu quả thật “các lò phản ứng thương mại hiện nay đã đạt đến độ an toàn rất cao”, “cho đến nay chúng ta mới nghe nói đến một vài sự cố”(!), thì tại sao nhiều nước lại phải tính bỏ ra hàng nhiều tỉ đô la để trang bị loại lò mới dự tính đến vài chục năm nữa mới có? Lại nữa: Suốt nửa thế kỷ khoa học đã không tìm ra giải pháp để chôn cất an toàn chất thải phóng xạ dài ngày, làm sao ông viện trưởng

VNLNT lại dám đoán chắc đến năm 2050, tức là theo ông đến lúc ta phải chôn chất thải, chắc chắn sẽ không còn vấn đề gì trong chuyện xử lý này nữa? Lại bảo rằng “chất thải sẽ không còn phóng xạ” thì đúng là coi thường hiện tượng vật lý...

- Ông viện trưởng VNLNT cũng đưa ra nhiều thông tin không chính xác về xu hướng phát triển ĐHN hiện nay trên thế giới, xu hướng đó là đang giảm chứ không phải đang tăng như ông nói. Theo Cơ quan Năng lượng Quốc tế, tổng công suất ĐHN thế giới hiện nay là 358.000 MW sẽ hạ xuống còn 320.000 MW vào năm 2030. Nhiều nước châu Âu như Đức, Thụy Điển, Bỉ, Ý, Anh, Tây Ban Nha, Thụy Sĩ... đã tuyên bố rút hoặc không hưởng ứng phát triển ĐHN nữa.

Trong bài viết của mình, tiến sĩ Nguyễn Khắc Nhẫn cũng vạch rõ một điều đáng chú ý: “Nhiều nhóm thế lực (lobby) quốc tế đã đầu tư quá nhiều tỉ đô-la Mỹ vào lĩnh vực hạt nhân nên lợi dụng việc chống hiệu ứng nhà kính để cứu vãn tình trạng khủng hoảng kéo dài từ 25 năm nay, bằng cách nêu khẩu hiệu ĐHN góp phần giải quyết môi trường”. Nói nôm na ra là họ cố ý thổi phồng tác hại của hiệu ứng nhà kính, rồi rêu rao ĐHN “sạch” hơn các loại năng lượng khác để rao bán những cái của nợ của họ mà họ trót tiêu tốn quá nhiều tiền của đầu tư nay đã bị khủng hoảng.

Tôi cũng được đọc trong một bài viết của ông đương kim viện trưởng VNLNT nhận định sau đây: “Những ý kiến cho rằng chúng ta không thể quản lý vận hành nhà máy điện hạt nhân trong tương lai là không có cơ sở khoa học... Lò phản ứng hạt nhân Đà Lạt – một mô hình thu nhỏ của nhà máy điện hạt nhân do Mỹ bỏ lại sau chiến tranh – đã được chúng ta khôi phục, cải tiến, bảo dưỡng, vận hành an toàn và khai thác có hiệu quả trong 20 năm qua, là một bằng chứng sinh động...”. Tôi có đem điều này hỏi lại ông Phạm Duy Hiển, là người đã khôi phục chính cái lò phản ứng hạt nhân Đà Lạt ấy và làm giám đốc ở đấy suốt hàng chục năm. Ông cho biết: Đấy là hai việc hoàn toàn khác nhau. Lò Đà Lạt là một lò nghiên cứu loại nhỏ, chỉ có công suất 500 KW nhiệt năng, còn một nhà máy điện hạt nhân thì công suất đến 5.000.000 KW nhiệt năng, khác nhau một trời một vực!

Tiếng nói của một công dân bình thường.- Trong chuyện ĐHN, cũng như rất nhiều người khác trong nước bây giờ, tôi là người ngoại đạo, chẳng có chút hiểu biết chuyên môn gì. Nhưng là một công dân bình thường, khi được nghe những nhà vật lý có uy tín và có chuyên môn sâu về lĩnh vực này có ý kiến, thì tôi nghĩ tôi có quyền được biết sự thật ở đây thực ra là thế nào, tôi có quyền đòi hỏi những người có trách nhiệm trực tiếp trong việc này trả lời cụ thể thẳng vào những ý kiến đó, không được giả tảng lờ đi. *Đó là quyền dân chủ sơ đẳng.*

'Bất an về điện hạt nhân lan rộng'

BBC Thứ bảy, 10-03-2012

Một nhà nghiên cứu văn hóa Chăm cho BBC hay người dân Ninh Thuận, đặc biệt là cộng đồng người Chăm đang quan ngại và cảm thấy "bất an" về dự án xây dựng nhà máy điện hạt nhân đầu tiên của Việt Nam đặt tại tỉnh này, một năm sau sự cố Fukushima ở Nhật Bản.

Nhà thơ và nhà nghiên cứu gốc Chăm, ông Inrasara nói với BBC nhân đánh dấu một năm sự cố thảm họa ở nhà máy điện hạt nhân Fukushima (11-3-2011) rằng 90% người dân Ninh Thuận đang sống trong các làng mạc chỉ nằm cách nơi định xây nhà máy điện hạt nhân chừng 20-30 km.

Nhà nghiên cứu khẳng định nếu sự cố xảy ra, chắc chắn người dân địa phương, đồng bào Kinh, cũng như cộng đồng Chăm ở Ninh Thuận sẽ bị "tác động" và ảnh hưởng nghiêm trọng.

Riêng người Chăm, theo ông, sự ảnh hưởng có thể liên quan tới các khía cạnh quan ngại tính mạng, xáo trộn văn hóa, kinh tế, truyền thống và tôn giáo, tâm linh.

"Tôi thấy sự bất an tràn lan trong dân tộc Chăm. Nhà máy điện hạt nhân, các làng Chăm đều xoay xung quanh nó. Có thể nói làng gần nhất cách nhà máy điện hạt nhân đầu tiên dự trù xây ở Ninh Thuận là 5 cây số.

"Rất nhiều làng Chăm quanh đó, từ 10 cây cho tới 15, 20 cây số. Có thể nói 90% dân Ninh Thuận đều cách nhà máy điện hạt nhân từ 20-30 cây số. Chính điều đó làm cho họ bất an.

"Tôi chỉ nói một cách chân thành nhất về sự bất an của đồng bào mà khi có sự cố điện hạt nhân Fukushima thì nỗi bất an này ngày một lớn rộng."

*"Chẳng hạn như về kỹ thuật đảm bảo, nhân lực đảm bảo, nhưng về thiên tai như sự cố ở Nhật Bản thì làm sao đảm bảo được?"
Nhà nghiên cứu Inrasara*

Ông Inrasara nói nhà nước chọn Ninh Thuận để xây dựng các nhà máy điện hạt nhân đầu tiên vì ba lý do chính, theo đó đây là khu vực "có ít cư dân nhất", "thềm lục địa vững chắc" và có đủ "các yếu tố vận chuyển" phục vụ vận hành "được tốt đẹp nhất."

Tuy nhiên ông cho biết: "Điều quan trọng là không ít người Chăm nghĩ rằng nó sẽ có tác động. Và mặc dù các nhà chức trách có nói rất ít, qua hai cuộc họp giới trí thức Chăm ở Ninh Thuận, nhưng qua sự cố ở

Fukushima đồng bào thấy là nó không đảm bảo gì hết.

"Chẳng hạn như về kỹ thuật đảm bảo, nhân lực đảm bảo, nhưng về thiên tai như sự cố ở Nhật Bản thì làm sao đảm bảo được?," ông Inrasara đặt câu hỏi.

"Chưa có tiếng nói"

Trước câu hỏi nếu cảm thấy bất an, người dân và cử tri Ninh Thuận, trong đó có đồng bào Chăm, nên làm gì, nhà nghiên cứu gốc Chăm nói:

"Tôi có đặt vấn đề với người hữu trách, tôi nói bây giờ đồng bào bất an như vậy, các vị cần làm gì để cho đồng bào khỏi bất an. Có lần tôi đã tổ chức cho anh em một cuộc gặp mặt ở nhà tôi, khoảng 30 người, nhưng vẫn không có một sự giải thích thỏa đáng.

"Và dường như Đại biểu Quốc hội Chăm cũng chưa nói trực tiếp với đồng bào Chăm về chuyện đó. Họ chỉ nói phong thanh, truyền tai nhau nghe về sự bất an này. Còn chính phủ đã làm gì với đồng bào thì cái đó ngoài tầm hiểu biết của chúng tôi."

Ông Inrasara hé lộ một vấn đề đối với cộng đồng Chăm hiện nay về việc "lên tiếng": "Ở ngoài lề thì mọi người có nói, nhưng ai sẽ đứng ra? Vấn đề là như vậy. Người Chăm có một bộ phận trí thức đã có thể nói tiếng nói của mình chưa? Cái đó thì chưa."

"Họ (cử tri) nói qua Đại biểu Quốc hội, người đại diện cho họ. Nhưng Đại biểu Quốc hội lại dường như chưa có mặt trong các làng xóm Chăm, mà ngay cả người như tôi cũng rất khó gặp mặt"
Ông Inrasara

"Còn Đại biểu Quốc hội của Chăm, tiếng nói cũng không có trọng lượng và tiếng nói với quần chúng Chăm cũng rất yếu. Có thể nói là chưa có tiếng nói gì cụ thể. Mặc dù người Chăm có học rất nhiều, nhưng quần chúng vẫn gần như chưa có một tiếng nói quyết định."

Ông Inrasara giải thích thêm: "Họ (cử tri) nói qua Đại biểu Quốc hội, người đại diện cho họ. Nhưng Đại biểu Quốc hội lại dường như chưa có mặt trong các làng xóm Chăm, mà ngay cả người như tôi cũng rất khó gặp mặt, thì làm sao họ có thể chuyển tải được tiếng nói để cơ quan trung ương biết được nỗi lòng, biết được sự lo lắng và bất an của đồng bào."

Nhà nghiên cứu nói trong thời gian tới, ông và một số trí thức Chăm dự định "nói chuyện" với Đại biểu Quốc hội người Chăm để gửi tiếng nói tới "người đại biểu của dân tộc mình." Nhưng ông bình luận thêm:

"Điều quan trọng là Đại biểu Quốc hội của tỉnh Ninh Thuận mà cụ

thể hơn là Đại biểu Quốc hội đại diện cho đồng bào Chăm đã có ý kiến gì với đồng bào chưa? Cái đó mới quan trọng. Nếu họ đại diện, mà đại diện chính thức, đại diện rất sòng phẳng thì ý kiến của một đại biểu này thôi cũng có một ý nghĩa rất quyết định."

"Phải trưng cầu dân ý"

Được hỏi có nên yêu cầu trưng cầu dân ý về xây hai nhà máy điện hạt nhân hay tại Ninh Thuận hay không, ông Inrasara nói: "Điều này động đến hai vấn đề rất lớn là đời sống của đồng bào, đồng thời là vấn đề tâm linh của một dân tộc, vùng đất đó họ đã sống rất lâu đời, 2000 năm nay. Nên chuyện đó rất là cần thiết."

Nhà nghiên cứu lưu ý hai điều kiện trong trường hợp có trưng cầu dân ý. Ông nói: "Khi mọi người bất an, thì họ sẽ có một thái độ. Nhưng thứ nhất làm sao cung cấp đầy đủ thông tin tới họ, không thiếu sót cái gì.

"Thứ hai, làm sao để có được một không khí cởi mở để họ có thể nói được tấm lòng mình, nếu trưng cầu dân ý, họ dám nói lên ý kiến của mình. Còn nếu chúng ta chỉ đưa thông tin nhỏ lẻ, thông tin một chiều, hoặc thông tin chưa đầy đủ, e rằng sẽ rất khó.

"Tiếp nữa, khi đồng bào chưa hiểu rõ về ý thức dân chủ, về ý thức quyền tự quyết của một công dân. Cái đó cũng là một trở ngại. Khi giải quyết xong hai yếu tố đó, mới có thể đưa đến một sự nhất quán về vấn đề nào đó, để họ có thể tự do bày tỏ ý kiến của mình."

Được biết, theo một nghị quyết được 77% Đại biểu Quốc hội thông qua, dự án điện hạt nhân Ninh Thuận sẽ bao gồm 2 nhà máy. Mỗi nhà máy có 2 tổ máy, công suất 2.000 MW. Nhà máy Ninh Thuận 1 đặt tại xã Phước Dinh, huyện Thuận Nam, được khởi công vào năm 2014 và đưa tổ máy đầu tiên vận hành vào năm 2020.

Nhà máy Ninh Thuận 2 đặt tại xã Vĩnh Hải, huyện Ninh Hải, tỉnh Ninh Thuận. Thời điểm khởi công sẽ được xác định rõ thêm sau căn cứ vào tình hình chuẩn bị, với Chính phủ báo cáo Quốc hội quyết định.

Nghị quyết của Quốc hội Việt Nam cũng nêu sẽ "chọn công nghệ lò nước nhẹ cải tiến, thế hệ lò hiện đại nhất, đã được kiểm chứng, bảo đảm tuyệt đối an toàn và hiệu quả kinh tế tại thời điểm lập dự án đầu tư". Tổng mức đầu tư dự toán 200.000 tỷ đồng.

14 Lò điện Nguyên tử ?

Vi Anh, 13-03-2012

http://vietbao.com/D_1-2_2-282_4-188760/

Tin RFI của Pháp, một năm sau thảm họa lò điện nguyên tử nổ ở Fukushima, người Nhật vẫn còn bị ám ảnh và bàng hoàng. Đúng 14g46' ngày 11-03-2012 giờ địa phương, toàn dân Nhật từ Thiên hoàng, viên chức chánh quyền cho đến người dân Nhật dành một phút tưởng niệm 19 ngàn nạn nhân cơn sóng thần và vụ nổ lò điện nguyên tử, sau tiếng chuông chùa, đèn thờ và còi báo động kêu vang khắp nước mời gọi mọi ngưng mọi sinh hoạt để tưởng niệm. Trước Thiên hoàng, và đồng bào toàn quốc qua truyền hình, Thủ tướng Nhật Yoshihiko Noda thề với vong linh những người qua đời là chính phủ sẽ tái thiết đất nước, thu ngân khố đầu nhanh chóng nhất cho những người còn sống. Và hầu hết trên đất nước Nhật, nhứt là tại tỉnh Sendai, hàng chục ngàn dân nắm tay nhau nhìn ra biển cầu nguyện, dâng hoa, v.v...

Trên công luận Nhật có luồng dư luận phản nộ tập đoàn điện lực TEPCO vì thái độ tắc trách dù đã bồi thường mấy chục tỷ đôla rồi. Và báo chí Nhật cũng có nghị luận than phiền một số chánh quyền địa phương bưng bít tin tức.

Thật là trái khoáy, trong lúc này CS Hà Nội lại cho biết sẽ mượn làm 14 lò nguyên tử như Đảng Nhà nước đã “hạ quyết tâm”. Hà Nội còn mở hội luận mời một số chuyên viên của các nước có lò điện nguyên tử như Đức, Nga, Ấn, TC vào hội thảo.

Tin truyền hình VHN, “Việt Nam quyết định xúc tiến kế hoạch xây dựng 14 lò phản ứng hạt nhân trước năm 2030, bất chấp vụ khủng hoảng nhà máy điện hạt nhân Fukushima ở Nhật Bản, tạo ra nhiều mối quan tâm về vấn đề an toàn hạt nhân... Tháng 10-2010, Tập Đoàn Điện Lực Việt Nam do nhà nước làm chủ đã ký hợp đồng với công ty Rosatom của Nga, để xây hai nhà máy điện hạt nhân ở tỉnh Ninh Thuận. Dự án trị giá 10 tỉ đôla này sẽ khởi công vào năm 2014, và theo kế hoạch sẽ bắt đầu hoạt động vào năm 2020.

Không phải chỉ có truyền thông tiếng Việt ở hải ngoại loan tải tin “động trời” này, mà báo chí Pháp cũng viết. Báo Figaro dịch lại một bài báo trên tờ New York Times: “Việt Nam lao vào điện nguyên tử”. Bài báo nhấn mạnh một số lo ngại: “Các chuyên gia lo ngại vấn đề thiếu vắng ý thức về an toàn tại đây”. Chương trình nguyên tử của VNCS là “chương trình nguyên tử thuộc loại tham vọng nhất trên thế giới” nhưng “lại chưa tập hợp được một đội ngũ chuyên gia cần thiết cho việc khai thác, điều chỉnh, mà phải bắt đầu từ số không. Chính phủ đã đưa

chương trình đào tạo kỹ sư nguyên tử lực vào các trường đại học, và gửi nhiều kỹ thuật viên trẻ ra nước ngoài đào tạo.” “Tuy nhiên nhiều nhà chuyên môn trong và ngoài nước cho rằng thời hạn này là quá ngắn để có thể tạo lập một tổ chức quản lý khả tín, đặc biệt là trong một đất nước có tiếng là tham nhũng, các tiêu chuẩn an toàn chưa đầy đủ và thiếu vắng sự minh bạch; có nguy cơ để xảy ra một kịch bản giống như ở Fukushima.”

Chắc chắn những tờ báo Mỹ như New York Times, Pháp như Figaro, Libération không phải vì nặng quá khứ nên quá khích với CS, dĩ nhiên nói xấu chế độ CS Hà Nội, như Hà Nội thường đổ tội cho người Việt hải ngoại khi có một tin gì xấu nói về VNCS.

Nên trước tin CSVN nhứt quyết làm 14 lò điện nguyên tử, đại đa số dân chúng VN lo. Lo VN hàng ngũ chuyên viên, kỹ sư, công nhân VN không có, không đào tạo không kịp, 14 lò điện nguyên tử đó không khéo sẽ là 14 trái bom nguyên tử không biết nổ lúc nào. Nhứt là nước có nền khoa học, kỹ thuật tiên tiến, có nhiều kinh nghiệm về điện nguyên tử thế mà còn không thể lường trước, không thể kiểm soát được tình hình ba lò nguyên tử nổ sau con sóng thần.

Hai lò nguyên tử đầu của VN xây tại Ninh Thuận nằm trong vùng có thể động đất, gần bờ biển, cái gì sẽ xảy ra khi TC ngoài biển nã pháo vào, hư hại nguồn điện làm lạnh. Đó là nói thiên tai còn nếu tính địch họa, một người quá khích trong việc bảo vệ môi sinh, một quân khủng bố cho nổ thì cái gì sẽ xảy ra.

Ba lò nguyên tử ở Fukushima của Nhật kia, mà "hệ thống hạ nhiệt còn hoạt động bằng điện của các bình điện dự phòng có thể dùng trong 8 giờ" thôi, sau đó nếu nóng lên các thanh nguyên tử sẽ tan chảy, phóng xạ lan tỏa thì cả một đại họa xảy ra. Nghiêm khắc với mình, phải nói tinh thần cộng đồng và kỷ luật tập thể của người Việt chưa cao bằng người Nhật. Khi có tai họa xảy ra, tình trạng sẽ lộn xộn làm chết thêm người, hại thêm của, nhiều hơn, lớn hơn bên Nhật.

Lo vùng bị nhiễm phóng xạ phải cấm dân cư không phải một vài tháng, vài năm mà phải một thời gian rất lâu mới "cải tạo" lại sinh thái được. Lúc đó người dân mất quê hương trên quê cha đất tổ của mình. Dân tan nhà nát cửa, mất đất mất quê, cho những người quyết định làm lò nguyên tử đau có hề hấn gì, ở Hà Nội, Sài Gòn ở nhà mát ăn bát vàng.

Lo trung bình mỗi lò hợp đồng nguyên thủy mượn ngoại quốc làm là khoảng 5 tỷ Mỹ kim như hai cái ở Ninh Thuận Nga ký 10 tỷ, thì 14 cái là 700 tỷ, chưa nói chi phí phát sinh, người dân Việt bây giờ đến ba đời sau trả không dứt.

Lo với một guồng máy công quyền nhiều tham nhũng, núp dưới

bóng tập thể, “cha chung không ai khóc”, thiếu hay vô trách nhiệm, vô tình, vô cảm với dân, cái gì xảy ra khi một Fukushima xảy ra ở VN.

Lo các gói thầu phụ xây cất do các quốc doanh lãnh sẽ bị “rút ruột” như cầu Cần Thơ, thì số người chết với lò điện nguyên tử sẽ nhiều hơn trăm ngàn lần.

Nhật là một nước kinh tế tiên tiến, chánh trị dân chủ, tự do cao, dân trí cao mà trước biến cố ba lò điện nguyên tử nổ còn chới với.

Liên Âu phải họp để bàn biện pháp kiểm soát 58 lò ở 13 nước thuộc Liên Âu trong đó nhiều lò thành lập cùng thể hệ với các lò của Nhật bị nổ. Thủ tướng Đức thận trọng hơn ra lệnh đóng cửa những lò hoạt động trước 1980 trong vòng ba tháng để kiểm soát an toàn. Mỹ cũng thế, TT Obama yêu cầu xem xét độ an toàn của các lò nguyên tử của Mỹ. Còn Nga thủ tướng Vladimir Putin cũng thế.

Riêng VN có kế hoạch xây tổng cộng 14 cái trong vòng 20 năm tới. Ông Viện trưởng Viện Năng lượng Nguyên tử Việt Nam, Vương Hữu Tấn nói tai nạn nguyên tử ở Nhật sẽ không có ảnh hưởng gì đến các kế hoạch điện nguyên tử ở Việt Nam.

Thấy ông Viện trưởng quá tự tin, quá chủ quan, “duy ý chí” nói mạnh như thế, người ta không khỏi lo. Lãnh đạo, chỉ huy là tiên liệu. Hy vọng những người cầm đầu Đảng Nhà nước VNCS không bốc đồng như ông Vương Hữu Tấn Viện trưởng Viện Năng lượng Nguyên tử Việt Nam, không bị thói quen “duy ý chí” và tác dụng phổ trương ám ảnh, mà lắng nghe nhiều nhà chuyên môn, nhiều đại diện dân hơn, suy nghĩ lợi hại nhiều hơn trong việc quyết định lập lò điện nguyên tử./.

Đối thoại với độc giả Chăm xung quanh Dự án Nhà máy Điện Hạt nhân ở Ninh Thuận

Inrasara, 14-03-2012

[http://6.hidemyass.com/ip-](http://6.hidemyass.com/ip-1/encoded/Oi8vYm94aXR2bi5ibG9nc3BvdC5jb20vMjAxMi8wMy9vaS10aG9haS12b2ktb2MtZ2lhLWNoYW0teHVuZy1xdWFuaC1kdS5odG1s)

[1/encoded/Oi8vYm94aXR2bi5ibG9nc3BvdC5jb20vMjAxMi8wMy9vaS10aG9haS12b2ktb2MtZ2lhLWNoYW0teHVuZy1xdWFuaC1kdS5odG1s](http://6.hidemyass.com/ip-1/encoded/Oi8vYm94aXR2bi5ibG9nc3BvdC5jb20vMjAxMi8wMy9vaS10aG9haS12b2ktb2MtZ2lhLWNoYW0teHVuZy1xdWFuaC1kdS5odG1s)

Sau trích đăng ý kiến của 4 trí thức Việt hàng đầu về vấn đề Nhà máy Điện hạt nhân ở Ninh Thuận (*Inrasara.com*, 10-3-2012), rồi sau khi bài trả lời phỏng vấn của tôi được phát trên *BBC.Vietnamese* (10-3-2012) và đăng lại ở *Inrasara.com* (12-3-2012), tính đến 3 giờ chiều ngày

14-3-2012, tôi nhận được khoảng 50 thư điện tử cũng như “phản hồi” [không đăng] liên quan đến dự án quốc gia này. Như đã hứa với bạn đọc, nay tôi hệ thống lại các câu lại thành 6 đề mục và tuần tự giải đáp như sau.

1- Vấn đề đất văn vật và tâm linh

“Inrasara đã đặt vấn đề về tâm linh dân tộc rất hay. Việc đặt vấn đề về cộng đồng Chăm đã từng cư trú tại Ninh Thuận hơn 2.000 năm là đáng quan tâm nhất” (Cao Nguyên L., Email). *“Người Kinh mới tới 200 năm nay thôi, còn người Chăm sống ở đây hơn 2.000 năm. Chịu đựng vô số thiên tai địch họa, ta đều vượt qua. Còn khi có họa hạt nhân, người Chăm có trụ nổi không? Kính mong nhà thơ Inrasara hỏi thẳng Quốc hội câu hỏi này”* (JaMok, phản hồi không đăng).

Inrasara: Xưa, vương quốc Champa gồm 4 khu vực địa lý - lịch sử khác nhau. Pangdurangga (gồm Ninh Thuận và Bình Thuận ngày nay) là khu vực cực nam của đất nước. Người Chăm Ninh Thuận cư trú ở mảnh đất này hơn 2.000 năm, ở đó làng Caklaing có tên trên bia kí cổ có mặt hơn 10 thế kỉ. Cho nên Ninh Thuận hiện còn rất nhiều di tích văn hóa lịch sử Chăm. Ngoài 2 cụm tháp Po Rome (cách Nhà máy Điện hạt nhân 15km) và Po Klaung Girai (20km) bà con lên hành lễ hàng năm, còn có cả trăm di tích văn hóa - tín ngưỡng khác đang được thờ phụng. Có thể khẳng định, đây là vùng đất văn vật và tâm linh sâu đậm nhất của dân tộc Chăm xưa và nay. Qua quá trình lịch sử, người Chăm thiên di từ Huế, Quảng Nam... vào. Họ chạy nạn sang tận Mã Lai, Thái Lan, Campuchia,... nhưng số đông vẫn ở lại Ninh Thuận, cùng với người “bản xứ” trụ lại. Rồi khi vua Quang Trung sau đó là Gia Long gồm thâu cả đồng bằng miền Nam, hai vị vua này vẫn dành riêng cho cộng đồng Chăm vùng Pangdurangga với cơ chế tự quản đặc thù có tên là Thuận Thành Trấn.

Ninh Thuận là mảnh đất cần cỗi ít mưa nhất Việt Nam, nhưng cộng đồng dân tộc bản địa này chưa bao giờ có ý định dời đi, vĩnh viễn. Cả khi trải qua bao nhiêu thiên tai (hạn hán, dịch,...), bà con tạm lánh đi nhưng luôn luôn trở lại. Với mảnh đất và với tháp thiêng.

Người Việt có thành ngữ: “[nơi] *chôn nhau cắt rốn*” để chỉ quê cha đất tổ. Chăm hơi khác, họ nói: “[nơi] *chôn nhau đặt viên gạch*” (*Dar thauk ppadauk kiak*). Chôn nhau thì chỉ mới liên quan đến máu mủ, còn “*đặt viên gạch*” [dựng tháp] là đặt nền móng cho đời sống tâm linh.

Khi có họa hạt nhân, 30km bán kính bao gồm cả 2 cụm tháp thiêng trên sẽ thuộc vùng cấm. Các nhà khoa học cho biết, phải mất vài thập kỉ mới có thể rửa sạch nhiễm xạ (nếu con người quyết tâm tẩy rửa). Không ai dám lai vãng, tháp sẽ thành tháp hoang (*Bimong bhaw*), và

hàng trăm *Kut* hay *Ghur* (nghĩa trang tộc mẫu trong làng) cũng sẽ thành hoang (*jwa*)! Hoang, chỉ khi *Bimong* và *Kut*, *Ghur* không còn ai cúng tế, thờ phượng. Đó là hiện tượng không có bất kì người Chăm nào tưởng tượng nổi nó xảy ra lúc mình còn sống.

2- Vấn đề liên quan đến cá nhân Inrasara

“Inrasara là trí thức Chăm đầu tiên lên tiếng chính thức trên diễn đàn thế giới. Phải ghi nhận thái độ dũng cảm trí thức đó của anh” (LT và Mân, phản hồi không đăng). *“Tại sao mãi đến hôm nay nhà thơ mới nói? Có quá muộn màng không?”* (Klùn phản hồi không đăng; Phu phone). *“Tôi rất hâm mộ ý kiến của anh trên BBC vì anh là công dân đầu tiên tại Ninh Thuận phát ngôn độc lập công khai trên trường quốc tế... Hay anh có “phương cách” suy nghĩ gì sẽ chuyển về ở luôn tại Ninh Thuận trước khi xây dựng nhà máy ĐHN hay sau khi xây xong nhà máy ĐHN?”* (Võ T. Phan Rang, Email).

Inrasara: Tôi nghĩ việc nói lên ý kiến chân thật của mình về sự thể mang tính sống còn không gì gọi là *dũng cảm* cả. Nó cũng không là *quá chậm*, bởi đây là chuyện sống chết, ảnh hưởng nghiêm trọng và toàn diện đến đời sống một cộng đồng dân cư rộng lớn, nhưng lại là vấn đề rất chuyên biệt khó nắm bắt - Điện hạt nhân. Nó buộc phải được nghiên cứu kĩ lưỡng trước khi phát biểu. Tôi đã phải đọc hơn 200 bài viết chuyên sâu ở trong và ngoài nước, tiếng Việt lẫn tiếng Anh của các chuyên gia đầu ngành cũng như giới trí thức - ủng hộ có, nghi ngại có, phản đối cũng có. Tôi đã đi xem Triển lãm Quốc tế Điện hạt nhân ở Hà Nội 25-10-2010 và nhận được nhiều tài liệu, nhưng có thể nói, đến hôm nay, tôi vẫn chưa tin mình hiểu hết về sự vận hành của một nhà máy điện hạt nhân.

Cho nên tôi chỉ phản ứng với vấn đề này như một con dân Chăm đồng thời như người nghiên cứu văn hóa dân tộc và một trí thức, chứ không như một chuyên gia. Không từ xa-lông hay từ chốn an toàn, mà phải đi vào lòng cộng đồng. Do đó, cho dù Chính phủ có quyết định tạm ngưng hoặc cứ tiếp tục dự án, tôi cũng phải về quê tôi Caklaing. Từ ý định đó, năm 2009 tôi mới dựng lên *Nhà Trưng bày Văn hóa Inrahani* – nhà trưng bày giữa cộng đồng và cho cộng đồng. Thứ nhất, để người Chăm hiểu và ý thức, từ đó bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc; thứ hai, để người ngoài biết được giá trị của nền văn hóa lâu đời ấy. Tôi về, sống với cộng đồng, bất an và chịu đựng cùng cộng đồng và để nói lên tâm cảm chân thật nhất của cộng đồng, qua các trang viết.

3- Vấn đề nhân mạng

“Thưa ông, ông có lo lắng về vấn đề nhân mạng của bà con mình

không? Ông có thử đặt câu hỏi với các Đại biểu Quốc hội, rằng họ có dám đưa gia đình họ, vợ con họ đến sống ở Ninh Thuận không?” (phóng viên BBC). “Nhiều ý kiến khơi gợi hoài nghi về chính sách của Nhà nước khi đặt Nhà máy Điện hạt nhân nơi có nhiều người Chăm sinh sống” (Kiều Dung, phản hồi không đăng).

Inrasara: Về nghi vấn của KD, tôi nghĩ không Nhà nước nào muốn hại riêng người Chăm cả. Như tôi được biết, Chính phủ có quyết định trên với lí do khu vực này hội đủ ba yếu tố thuận lợi: đây là vùng ít cư dân, có thêm lục địa vững chắc, và thuận tiện cho vận chuyển phục vụ vận hành nhà máy.

Còn nhân mạng? Khía cạnh này, tôi không lo lắm, dù không có gì quý hơn đời sống một con người. Giả dụ có sự cố xảy ra, bằng nhiều phương tiện hiện đại, chính quyền có thể nhanh chóng di dời dân đến nơi an toàn. Việc ổn định đời sống nhân dân dù vô cùng tốn kém cũng không phải không thể. Ngay cả khi nếu có vị Đại biểu Quốc hội nào [từng bỏ phiếu ủng hộ dự án] nổi hứng dẫn vợ con về sống ở Ninh Thuận [để quảng bá về sự an toàn của nhà máy], họ càng không lo lắng gì nhiều về tính mạng người thân.

Điều cần nhấn mạnh là với đồng bào Chăm, mỗi sáng thức dậy nhìn thấy Nhà máy Điện hạt nhân đang chạy, lo lắng cho tương lai bấp bênh - hỏi làm sao họ có thể an cư lạc nghiệp. Cạnh đó và hơn thế, cả một vùng đất linh truyền đời với bao nhiêu tháp, đền, *Kut*, *Ghur*... luôn trong nguy cơ trở thành vùng đất *hoang* theo ám ảnh tâm hồn họ, họ không bắt an mới là chuyện lạ.

Yếu tố văn hóa truyền thống và đời sống tâm linh của cả bộ phận lớn một dân tộc không là yếu tố quan trọng sao? Theo tôi, đây là câu hỏi mag tính quyết định.

4- Vấn đề kĩ thuật, nhân lực, lợi ích

“Về kĩ thuật, Việt Nam chưa hội đủ điều kiện đảm bảo an toàn” (Kiều Dung, phản hồi không đăng). “Theo tôi nên đầu tư phát triển năng lượng gió (phong điện), vừa sạch sẽ vừa an toàn, chẳng ai phải lo âu bất an nữa” (Trần Can, phản hồi đã đăng). “Không có nhân lực còn tiền thì đi vay, kĩ thuật thì nhờ vả, sao lại đi xây nhà máy điện hạt nhân chứ” (Jalo, Hà và Dang Phan, phản hồi không đăng).

Inrasara: Việt Nam có hội đủ nhân lực, tài lực và kĩ thuật cho Nhà máy Điện hạt nhân không, là câu hỏi khó trả lời, với bất kì ai không nắm rõ sự việc, nhất là khi họ không ở trong bộ phận trách nhiệm vạch định chính sách. Ngay cả việc đề nghị chuyển sang làm điện gió có lợi đến đâu, cũng thế...

5- Về diễn đàn Tagalau và buổi gặp mặt trí thức Chăm

“Inrasara nhận bao nhiêu giải thưởng VN nhưng lại trả lời phỏng vấn đài, báo nước ngoài, ông có đi nước đôi không?” (PH, phản hồi không đăng). “Nhà thơ có nên sử dụng đặc san Tagalau làm diễn đàn không, tôi thấy đây là sách rất có uy tín trong xã hội Chăm” (Chinh, phản hồi không đăng). “Nghe nói chú Sara không muốn dính vào dự án này, nhưng theo chỗ cháu biết, Ban Dự án có nhã ý mời chú phụ trách gì đó, mà chú từ chối. Chú có thể nói rõ hơn không? Còn việc chú đã tổ chức cho họ gặp mặt trí thức Chăm tại quê thì sao?” (ĐNP, phone).

Inrasara: Chính vì phản ứng như một trí thức có trách nhiệm mà, cho dù “nhận bao nhiêu ƠN MƯA MÓC của Nhà nước bằng các giải thưởng danh giá” tôi vẫn tự thể phản biện. Tôi lên tiếng ở diễn đàn nào bất kì, khi có cơ hội. Có bản phận với đất nước, bên cạnh cần nói lên tiếng nói của cộng đồng. Không có chuyện nước đôi hay ba phải ở đây.

Thế nhưng bởi người Chăm sống giữa cộng đồng các dân tộc trong đất nước Việt Nam, nên một trí thức Chăm không nên tự hạn định ở phạm vi hẹp của cộng đồng mình mà cần mở ra với cả nước. Do vậy không ngạc nhiên, khi bà con thấy tôi còn bày tỏ thái độ về nhiều vấn đề khác có vẻ không liên can gì đến “thế giới” Chăm.

Về đặc san *Tagalau*, đây là tuyển tập sáng tác - sưu tầm và nghiên cứu văn hóa Chăm, nên xin hãy để cho nó làm các nhiệm vụ chưa ai làm đó, mà không biến đặc san này thành diễn đàn xã hội. Không những tôi từ chối đưa vấn đề Nhà máy Điện hạt nhân ra thảo luận mà còn từ chối tham gia giải quyết mấy tranh cãi quanh sự kiện chữ viết Chăm như vừa qua nữa.

Cá nhân Inrasara ít nhiều là điểm nóng của xã hội Chăm, nên nhiều sự kiện liên quan tôi được “tham khảo ý kiến”. Chú ý: tham khảo ý kiến, chứ không quyết định gì cả! OK, không vấn đề. Hôm *Patrip* mẹ, 2009, vị tiến sĩ phụ trách Dự án gợi ý tôi cho anh gặp mặt thân hào nhân sĩ và trí thức Chăm, để thăm dò dư luận bước đầu. Hơn 20 người từ nhiều làng khác nhau về giỗ mẹ tôi, tôi hỏi ý kiến các vị là có được không? - Nhất trí! Sẵn rạp hát luôn.

Tôi nói: Đây không là cuộc họp hay hội nghị, mà là nhà tôi, các bác các bạn cứ chất vấn thoải mái, không ngại ngùng gì cả. Để hai bên có thể đã thông nhau. Nguyên buổi chiều hôm ấy, anh chị em và thân hào nhân sĩ Chăm đã làm đúng tinh thần đó. Tôi nhớ một câu hỏi khá thẳng: “Nếu người Chăm chúng tôi nhất định không chấp nhận làm lò hạt nhân này, các anh sẽ làm gì?”. Câu trả lời là: “Chúng tôi sẽ cố gắng giải thích sao cho đồng bào hiểu, vì đây là dự án mang lại lợi ích cho chính đồng bào”.

Sau đó, tôi không tham gia vào bất kì buổi họp hay “tham quan” nào về Dự án này.

6- Thái độ và cách giải quyết vấn đề

“Không nói nữa, hãy lo kiếm tiền vào Sài Gòn mua nhà như các vị nhà ta đi” (Ma Kaiapa, phản hồi không đăng). Bạn đọc này thể hiện qua bài thơ:

*Ngày mai 11-3... Panduranga khai hoàn!
mơ ước là thế/ nói làm gì chứ
chúng ta luôn được vỗ vỗ rồi cho về
luôn được tôn trọng mời tham dự, tham quan lan man
luôn được hỏi han trong tâm thế phải chấp nhận
nói làm gì chứ
rồi chúng ta sẽ được thế giới biết đến như một điểm nóng
bởi chẳng ai liều mạng, liều chết hơn chúng ta
biết đâu được mót những mảnh rơi của dự án
được dúm một mớ đũa đến bù giải toả,
giải tán đất đai, nhà cửa, mồ mả ông bà
biết đâu được cân nhắc cho đủ thành phần
và chắc chắn được điểm danh trong bảng kê thăm hoạ
nói làm gì chứ/ ừ, thôi không nói nữa
lo kiếm tiền vào Sài Gòn mua nhà ở như các vị nhà mình thôi.
nói mà làm gì chứ !!!*

“Sự bất an của “nhiều người” sẽ có thái độ phản đối hay chỉ là lo lắng bình thường?” (Võ T. Phan Rang, Email). “Nhân dân muốn biết sự thật... Cần phải bày tỏ ý kiến cho Đại biểu Chăm” (Amuniya, phản hồi đã đăng). “Chúng tôi thật sự lo lắng, không biết Đại biểu Quốc hội người Chăm có bất an không? Mong Inrasara sớm ‘nói chuyện’ với vị này và cho chúng tôi biết” (Minhlanu, phản hồi đã đăng; và mười tin nhắn, điện thoại từ các nơi có nội dung tương tự). “Nhà văn có thấy cần thiết phải trưng cầu dân ý không?” (phóng viên BBC, Vô Danh và Vinh, phản hồi không đăng).

Inrasara: Không nói nữa, hãy tìm cách rời mảnh đất này mà đi... chỉ là cách nói lầy. Chúng ta phải có trách nhiệm với bản thân, với con cháu, với văn hóa dân tộc và nhất là, với mảnh đất thiêng liêng của cha ông. Nghĩa là không thể không tỏ thái độ.

Nhưng ai tỏ thái độ? – Trí thức! Cộng đồng Chăm chưa có bộ phận trí thức có tiếng nói trọng lượng, đó là điều không khó nhận ra. Vậy họ chỉ còn trông chờ vào Đại biểu của cộng đồng ở Quốc hội. Nhưng vị Đại biểu này đã có tiếng nói chưa? – Hoàn toàn chưa! Đáng buồn là vậy.

Riêng cá nhân tôi, sắp tới tôi sẽ có thư riêng gửi tới Đại biểu Quốc hội người Chăm, và cả Đại biểu Quốc hội tỉnh Ninh Thuận. Các vị Đại biểu này sẽ trực tiếp với cử tri, khi đó việc trưng cầu dân ý cần được nêu ra trước nhất. Nhưng làm sao kết quả của trưng cầu dân ý khả tín nhất? Thứ nhất, cơ quan hữu quan cần cung cấp đầy đủ thông tin về dự án tới đồng bào; thứ hai, cho bà con hiểu rõ về ý thức dân chủ, về quyền tự quyết của một công dân trách nhiệm; cuối cùng là tạo không khí cởi mở để người Chăm và dân Ninh Thuận có thể thể hiện chính kiến của mình mà không vướng một trở ngại nào bất kì.

* Trích bút kí “Sống và không để lại dấu vết”, 7-12-2011:

Đầu tháng 10-2011, nói chuyện ở Đại học An Giang về, thằng lớn hỏi tôi: - Bao giờ *cei* về quê nhà? Ý Jaka: về sống hẳn ở *palei*. Tôi có ý định này từ hai năm trước. Hôm nay đột ngột nó nhắc lại. Tôi phải về. Nàng Kiều mười lăm năm thôi, tôi – sắp hai mươi năm luân lạc rồi còn gì. Tôi sẽ về, rủ rê bà xã cùng về, hết đạo sĩ Bà-la-môn vào giai đoạn áp chót. Không phải *đi vào rừng vanaprastha*. Còn rừng đâu mà vào. Mà là đi vào [*rừng*] lòng thế giới Chăm trở lại.

- *Cei* làm văn chương Việt đủ rồi, trong khi Chăm còn bao nhiêu thứ để làm. - Jaka nói.

Về, nhưng tôi sẽ không "làm". Đọc sách về Chăm hay điền dã nghiên cứu - không; phục vụ cộng đồng - không; hưởng thú điền viên - càng không. Tôi vừa xong *Nhà Trung bày Văn hóa Chăm Inrahani* ở quê. Tôi không về để lo mấy vụ đó, mà là - "kể". Chăm có mệnh mông chuyện mà không có nhà văn nào kể chúng đến với thế giới bên ngoài. Trong tôi còn tồn đọng cả đống câu chuyện mà chưa có thời gian lắng lòng lại để kể. Về, là để kể.

Qua *hơn nửa đời hư*, tôi đã làm bao nhiêu cuộc chia tay. Đau đớn, nhưng đầy khoái hoạt. Cuối năm 2012, hoặc muộn lắm là sinh nhật thứ 57 - sớm càng tốt, tôi sẽ có trận cắt đứt lớn cuối cùng để làm cuộc *trở về*. Mệnh mông chuyện kể Chăm đang réo gọi tôi ở phía trước.

Mùa nắng 2011, sau một ngày điền dã vào các *palei* Chăm, tôi nhớ cô nghiên cứu sinh đèo qua khu đất dự định xây dựng Nhà máy Điện hạt nhân. Một khoảng trắng im lìm bày ra trước mắt. Bên kia là núi Chà Bang khô khốc, trần trụi đứng câm lặng, bên này là biển thẳm xanh vỗ sóng rì rầm. Vài ngôi nhà còn sót lại của khu cư dân vừa dời đi mỏng manh giữa trời chiều tràn gió.

- Về đi, em à! Lát sau, tôi nói.

Buổi tối, đứng trên sân thượng nhà em vợ, tôi nhìn về phía "đó" lẩn nữa. Trời lặng gió đến tiếng rần nước con lội qua mương cũng nghe được. Tôi nhìn sâu vào vùng trắng sáng vàng vạc. Caklaing cách nó chỉ mười cây số. Gần nhất là làng la Li-u: năm cây. Chục làng Chăm lân

cận cũng không quá hai mươi. Ba năm nữa, Nhà máy đầu tiên sẽ được khởi động thi công. Những cột sắt Fukushima sẽ mọc lên, ở đó.

Bạn ở California hay Paris, nghe tin về dự án Nhà máy Điện hạt nhân Ninh Thuận, có thể bạn cảm thương cho người Chăm. Ở Sài Gòn hay Hà Nội, đọc tin, có thể bạn lo lắng cho sinh phận con dân Chăm. Từ mấy ngàn năm qua, tổ tiên họ trụ nơi đó, cùng đất cằn, nắng, cát và gió. Họ - vốn vẹn sáu vạn người, là cộng đồng còn truyền lưu đậm bản sắc văn hóa dân tộc xa xưa. Có thể bạn lên tiếng phản đối. Trên báo chí, ở diễn đàn quốc tế. Có thể...

Riêng tôi, tối hôm đó, đứng trên sân thượng đó, trong sát-na thời gian, tôi đã *nhìn thấy* định mệnh tôi, và phần nào đó - sinh phận Chăm. Không phải bằng suy niệm siêu hình hay qua phương tiện của thế giới ảo, mà bằng hiện thực trần trụi lồ lộ. Chỉ có giây phút đó của ngày đó trong không gian đó, tôi mới chứng ngộ được nó. Và tôi phần nào hiểu được văn chương - ít ra là của/ cho tôi - để làm gì và không để làm gì.

Sài Gòn, 14-3-2012

Chăm trong lò hạt nhân

Trà Vigia, 20-03-2012

<http://boxitvn.blogspot.com/2012/03/cham-trong-lo-hat-nhan.html>

Người xưa có câu: “Biết thì thưa thốt, không biết thì dựa cột mà nghe” cho nên tôi luôn thận trọng khi phải nói điều gì. Lời nói mây bay gió thoảng chỉ nên cao hứng khi trà dư tửu hậu, còn bút sa thì gà chết nên khi viết lại càng cân nhắc hơn! Khổ là: nghe người xưa chưa đủ mà còn phải biết nghe người nay mà hậu sinh thì luôn khả úy, và chưa chắc tôi đã thông minh hơn học sinh lớp Năm! *Tất cả vì tương lai con em của chúng ta* không chỉ là khẩu hiệu mà phải là hành động trong định hướng và dẫn đường. Sai một ly đi một dặm, những gì có thể nói và đáng được làm trong hôm nay thì không nên để ngày mai.

Tôi không biết gì nhiều về điện hạt nhân (ĐHN), chỉ nghe phong thanh đâu đó ở các nước tiên tiến Âu Mỹ có nền khoa học kỹ thuật cao. Cứ tưởng nước mình còn nghèo vì mới ngày nào còn ăn bo bo mì lát ngơ ngác con trâu đi trước cái cày theo sau, nay phút chốc có ĐHN mới biết mình sánh vai cùng cường quốc năm châu lúc nào không biết! Rõ là mình lạc hậu tình hình, cũng nhờ chủ trương đi tắt đón đầu đốt cháy giai đoạn nên ta mới tiến nhanh tiến mạnh đến thế. Việt Nam có ĐHN là

niềm tự hào chung của cả dân tộc, cơ hội xóa đói giảm nghèo là nhân tiên không thể chối cãi; lại nằm chình ình trên Ninh Thuận quê tôi thì còn gì sướng hơn.

Vừa mừng vừa lo vì không biết thực hư thế nào, xem báo đài trong nước thì toàn tin thắng trận nên tôi cũng phấn khởi hồ hởi chẳng thua ai. May ra mình kiếm được chân bảo vệ nhà máy có cơm cháo sống qua ngày, lại góp chút công sức vào tiến trình hạt nhân hóa đất nước thì một kiếp người coi như viên mãn. Tuy nhiên, càng tìm hiểu càng thấy không đơn giản nếu không muốn nói đó là một nhiệm vụ bất khả thi bởi chúng ta chưa đủ tâm, đủ tầm và đủ tài để hiện thực hóa. Có một mắt xích quan trọng và vô cùng nhạy cảm nhưng tuyệt nhiên không ai để ý hay đếm xỉa một cách vô tình đến lạnh lùng. Người ta chỉ đề cập đến lợi ích của ĐHN nhưng **không một ai nhắc nhở hay quan tâm đến sự tồn vong của Chăm** một khi ĐHN có sự cố. Có thể nói như đinh đóng cột: ĐHN là khắc tinh của Chăm, không thể cùng nhau sống chung hòa bình lâu dài dưới một mái nhà cho dù được sơn son thếp vàng rực rỡ đến mấy! Biết thế nhưng chỉ thế, biết nói với ai và nói ở đâu?!

Nhiều bạn già và trẻ có đến hỏi tôi mà có lẽ nhầm người và địa chỉ:

- Sao chú bác mà không lên tiếng cho đồng bào nhờ với?
- Sao chú bác mà không nói mà lại nhờ tui? – Tôi hỏi.
- Ở cũng vì tui khó nói, không biết nói, không dám nói mới nhờ chú bác mà!

Nói như thế để thấy rằng: quyền được nghe, quyền được nói, quyền được sống ở ta còn nhiều hạn chế. Không phải ai cũng nói lên được tâm tư tình cảm và nguyện vọng của mình mà sự nghiệp xây dựng, phát triển bảo vệ đất nước là của toàn dân. Có cảm tưởng như một phát ngôn phản biện xã hội là một hành động liều lĩnh thiếu suy xét và hứng chịu nhiều rủi ro. Đành vậy, tôi chỉ là một nông dân chứ không là trí thức (nói nông dân cho oai thôi chứ thực ra tui chỉ biết cuốc, chả biết cày gieo gặt hái là gì) mà nông dân là lực lượng nòng cốt của xã hội Chăm nên tiếng nói của họ mang tính quyết định. Lẽ ra các bạn phải tìm đến những quan chức chính quyền là người có quyền nói, những kẻ sĩ có học hàm học vị cao là người biết nói, những vị bô lão có uy tín là người dễ ăn nói. Không thì biết rồi khổ quá nói mãi chỉ thêm rách việc! Chỉ xin dẫn lại một số ý kiến của các chuyên gia để nhận diện vấn đề:

1- Gs Phạm Duy Hiền, nguyên Viện trưởng Viện Nguyên tử Đà Lạt:

- Việt Nam ta chẳng có chút lợi thế nào về ĐHN cả. Tài nguyên Uranium hầu như không có. Tri thức khoa học công nghệ còn ở mức a, b, c... Tiền bạc phải đi vay mượn. Cơ sở hạ tầng công nghiệp quá thấp.

Trình độ quản lý và kỹ thuật công nghiệp hiện đại kém, tai nạn lao động xảy ra liên tục mọi nơi...

- Lại thêm vấn nạn tham nhũng và lợi ích riêng. Cái chúng ta hiện có chỉ là ý muốn của một số người...

- Làm ĐHN mà không đủ tri thức thì rất dễ trở thành một thứ con tin chính trị khi ai đó muốn gây sức ép lên chúng ta.

Qua những thông số trên, chúng ta hiện nguyên hình là con nhà nghèo chưa được học hành tử tế nhưng lại muốn chơi sang vung tay quá trán. Không, ta không nên ưu tiên ĐHN bằng cách định kế hoạch 2020 vận hành tổ máy đầu tiên, sau đó xây một lò 16 lò phản ứng trong 10 năm !!! Và không biết phải thêm mấy chục lò nữa trong tương lai nếu cứ thừa thắng xông lên? Vô tình nước ta trở thành Khu chế xuất hạt nhân của thế giới lúc nào không hay và là nơi quy tập rác thải phóng xạ của địa cầu lúc nào không biết. Xưa, chất độc da cam từ ngoài mang đến con cháu ta gánh chưa xong. Hôm nay ta lại rước về điện hạt nhân tác hại phóng xạ ngàn lần hơn thì e là quá tải cho sự chịu đựng của đồng bào. Chỉ nên liệu cơm gắp mắm cho vừa sức, điện gió và điện mặt trời là ưu thế của miền đất đầy nắng gió này cần nên phát huy đúng mức và đúng sức. Dư dả chút đỉnh thì cho xây sân golf và resort cho các đại gia và khách nước ngoài giải trí thì cũng chưa muộn. Còn nông dân chỉ cần yên ổn làm ăn, chiều sương sương cho tối ngủ ngon đã là phúc đức. Đó là giấc mơ của kẻ ăn mày, không biết trời có chiu lòng người?!

2- Nhà văn Nguyên Ngọc – Tác giả tiểu thuyết *Rừng Xà Nu*:

- Thứ nhất: họ đe Việt Nam sắp thiếu nhiên liệu đến nơi rồi, cần nhanh chóng xây dựng ĐHN để tránh nguy cơ trở thành nước phải nhập khẩu năng lượng.

- Thứ hai: ĐHN rất an toàn, kinh nghiệm của chính phủ Nhật Bản đấy, chẳng có gì phải lo.

- Nghề đi chào hàng mà lại! Vấn đề là ở chỗ có người chào hàng thì phải có người đất mồi. Chứ sao, trong nghề buôn bán làm sao có anh này mà không có anh kia!

- Họ tranh thủ công chúng không biết chuyên môn bằng những lời to tát và bằng những thuật ngữ rất chi là bác học, thuyết giảng hùng hồn và đầy tự tin và coi như chỉ dẹp một lần này nữa là xong.

Qua câu chuyện trên, ta thấy đây là một vụ mua bán xuyên quốc gia mà mặt hàng ở đây là ĐHN. Thủ phạm chính là nhiên liệu mà chúng ta sắp hết đến nơi, không nên để nước đến chân mới nhảy. Lo xa như thế là tốt nhưng đôi khi tính già hóa non, tính còn hóa mất chưa nói đến tiêu cực hay thẳng khờ ra tính. Ta có mỏ than dầu khí cho nhiệt điện, có

mở nước cho thủy điện, mở gió mở mặt trời vô tận cho phong quang điện. Chỉ còn thiếu hạt nhân để thu tóm năng lượng của vũ trụ cho nên phải cấp tốc đầu tư bằng mọi giá khi chúng ta đang là Thượng đế được nhiều khách hàng mời chào. Rất tiếc mình không có tiền nên phải mua thiếu giống như đại gia nợ đầm đìa nhưng vẫn nỗ lực bán bánh để rồi giấy đành đạch! Không có lò ĐHN nào là an toàn tuyệt đối, còn bảo rằng chất thải không còn phóng xạ thì đúng là coi thường hiện tượng vật lý của những kẻ điếc không sợ súng! Thảm họa Tchernobyl trước kia và Fukushima mới đây là một minh chứng, chưa kể những vụ rò rỉ lẽ tẻ chưa được công khai. Cứ để cho Nga Nhật xây dựng ĐHN ở chính quốc vì họ làm chủ được công nghệ này và chẳng phải chính Nhật Bản là nước chủ yếu nhập khẩu năng lượng mà vẫn là một nước công nghiệp phát triển hàng đầu đó sao? Còn chuyện chào hàng, bán hàng và mua hàng thì rõ ràng chúng ta đang nắm lưới, nguy cơ đứt tay có thể xảy ra bất cứ lúc nào. Ham thì ham thật, nhưng thôi cứ đi cày dành dụm tiết kiệm, khi nào có đủ tiền thì mua cho chắc ăn!

3- Gs Nguyễn Minh thuyết – Cựu đại biểu Quốc hội:

- Khá nhiều quốc gia đã đình chỉ, tiến tới gỡ bỏ các nhà máy ĐHN. Không có lý do gì mà chúng ta cứ cố kết làm một việc đi ngược lại xu hướng chung của khoa học kỹ thuật thế giới như vậy, mà những khả năng xảy ra mất an toàn cũng rất dễ.

- Chúng tôi nghĩ rằng cần thay đổi tư duy. Nếu những gì đã đưa ra trong nghị quyết của Quốc hội, của Đảng, bây giờ so sánh với thực tế có những điều không phù hợp nữa, thì mình có thể thay đổi.

Nếu vị Đại biểu Quốc hội nào cũng công tâm như Gs Nguyễn Minh Thuyết thì đất nước này mới có cơ may tồn tại và phát triển. Chúng ta đã nhập nhiều thứ xa xỉ không phù hợp với nhu cầu tiêu dùng khi đất nước còn nghèo. Nhập máy móc lỗi thời của các nước phế thải tạo thêm gánh nặng như một tệ nạn xã hội. Cần phải thay đổi tư duy thôi, nhưng thay đổi là một cụm từ rất khó định nghĩa và tư duy là một hiện tượng siêu hình rất khó nắm bắt. Đành nhờ Trời Phật!

4- Gs Nguyễn Khắc Nhân – nguyên cố vấn chiến lược của Tập đoàn Điện tử Pháp Electricité:

- Bây giờ không có gì là muộn, muốn dừng là dừng ngay chớ có cái gì đâu. Bao giờ đã xây rồi, lúc đó anh tháo gỡ một nhà máy đã chạy anh sẽ tốn kém hàng chục tỷ đôla. Anh tốn ba, bốn, năm chục năm mới tháo gỡ xong.

- Bây giờ vẫn còn thì giờ để rút lui, và tôi xin cam đoan là Chính phủ thế nào cũng rút lui. Không thể nào đi tiếp được, bởi vì đi tiếp nó sẽ

là Fukushima đấy!

Ừ cũng chỉ mới là dự định làm ăn lớn, nhưng nhiều người can quá nên chắc phải suy nghĩ lại cho thấu tình đạt lý. Nhưng nếu vì một lý do nào đó Chính phủ không thể rút lui thì làm sao?! Dĩ nhiên không một ai dù có đạo đức chân tu hay tài năng xuất chúng gì đi nữa cũng không ngăn lại được. Nói như ông Putin hồi còn là ở KGB khi nhận chỉ thị của cấp trên: Lệnh là Luật, cứ thế mà làm không phải bàn cãi. Một lò gaz bếp với cấu tạo đơn giản thôi nhưng nếu sử dụng không đúng cách vẫn bị xì nổ gây án mạng nói chi vận hành một nhà máy ĐHN. Cho nên những nghi vấn lo lắng của người Chăm là tất nhiên vì họ đang sống trong vùng phủ sóng hạt nhân tầm bán kính 30km chưa kể những nhà máy khác sẽ nối nhau mọc lên trong tương lai và nếu có sự cố sẽ gây phản ứng dây chuyền không lường được. Hội chứng tâm lý “*bất an*” thường trực dẫn đến khủng hoảng tinh thần là điều không tránh khỏi! Tôi rất cảm thông với bức xúc của Kiều Dung khi thắc mắc tại sao không đặt ĐHN ở nơi khác mà là Ninh Thuận quê mình. “*Chính phủ có quyết định trên với lý do: đây là vùng ít cư dân, có thêm lục địa vững chắc và thuận tiện cho vận chuyển phục vụ vận hành nhà máy*” (theo Inrasara). Mới nghe cũng có lý, nếu có sự cố thì vùng ít dân cư này chỉ chết có vài trăm ngàn; còn nếu đặt ở Hà Nội hoặc Sài Gòn thì tổn thất có thể lên vài triệu.

Thêm một thông tin thú vị: có một quan chức đầu ngành triệu tập một số trí thức Chăm phủ dụ: các anh chị đừng nghe kẻ địch tuyên truyền xuyên tạc chủ trương chính sách của Nhà nước. Nếu rủi ro có sự cố thì Chăm chết chỉ có một trăm ngàn, còn Kinh thì đến năm trăm ngàn hy sinh. Một tỷ số quá chênh lệch! Ngặt nỗi dân số Chăm (ở tỉnh này) chỉ có chừng ấy, chết hết thì coi như tiết nòi trong khi thế giới đang nỗ lực bảo tồn những động vật quý hiếm có nguy cơ tuyệt chủng. Cũng không nên đem sinh mạng người Kinh Ninh Thuận ra đánh cược vì ai cũng là người cho dù sống ở đâu, làm gì, đang vui hay buồn?! Có thêm lục địa vững chắc và thuận tiện cho vận chuyển thì xem ra ĐHN chỉ có thể trụ trì ở miền đất này, còn nơi khác thì không đủ điều kiện! Khía cạnh này, tôi nghĩ hơi khác Inrasara. Nhân mạng phải được đặt lên hàng đầu, không phải con người thiếu hụt mà phải là con người lành lặn để làm người. Vì một khi xì hoặc nổ thì một số người sẽ bỏ xác tại chỗ, một số không đui thì chột không cụt thì què. Số còn lại may mắn thoát chết thì cũng nhiễm xạ với những mầm bệnh tiềm ẩn. Cứ cho là di dời kịp thời thì họ sẽ sống như thế nào nơi vùng đất mới? Họ sẽ bỏ lại Tháp, Kut, Ghur... bỏ lại tổ tiên làng mạc quê hương đã thành miền đất chết đồng nghĩa với bỏ lại nghi lễ tôn giáo, phong tục tập quán ngàn đời. Di dời dân dành chỗ cho thủy điện có chuẩn bị trước còn gặp nhiều

khó khăn bất cập nói chi đến cấp cứu sơ tán hàng trăm ngàn dân trong mưa bụi phóng xạ thì không đáng lo mới là chuyện lạ!

Tìm câu trả lời thỏa đáng cho những bất cập bất an đã nêu, tôi rất tâm đắc với mấy vần thơ (lúc đầu sôi lửa bỏng thế này mà còn thơ thì quả là siêu, Chăm nghệ sĩ có khác!) của Ma Kaiapa:

Ngày mai 11-3... Panduranga khải hoàn! Mơ ước là thế nói làm gì chứ.

Chúng ta luôn được vỗ vỗ rồi cho về

Luôn được tôn trọng mời tham dự tham quan lan man

Luôn được hỏi han trong tâm thế phải chấp nhận

Nói làm gì chứ?

Ừ nói làm gì chứ, im lặng là vàng! Há miệng mắc quai thôi thì ngậm miệng ăn tiền là thượng sách. Không trách thế hệ trẻ Chăm như Kiều Dung có quyền “*nghi ngờ*”. Bờn kí ức về vụ 23 tiến sĩ viết cuốn sách miệt thị dân tộc Chăm đã có đơn khiếu kiện với nhiều chữ ký của thân hào nhân sĩ Chăm nhưng tác dụng chỉ như nước đổ đầu vịt, vẫn còn chưa xa.

“Giả sử: Nếu người Chăm chúng tôi nhất định không chấp nhận làm lò hạt nhân này, các anh sẽ làm gì? Câu trả lời là: chúng tôi sẽ cố gắng giải thích để đồng bào hiểu, vì đây là dự án mang lại ích lợi cho đồng bào” (dẫn Inrasara).

Tôi không hiểu người Chăm hưởng lợi được gì nhưng tai họa mai sau không thể lường nổi. Xem ra vị tiến sĩ phụ trách Dự án này cũng không hiểu gì nhiều hơn đồng bào, chắc chỉ nghe người ta nói rồi nhai lại cho trơn tru. Nói chung người Chăm không có lý do gì để chống ĐHN, chỉ vì ĐHN ở sát bên và thường trực đe dọa sự tồn vong của họ và cả cho bao thế hệ con cháu của họ. Trong quá khứ, họ đã nhiều lần phải sống trong nỗi sợ hãi này nên ngày nay không cần thiết phải lặp lại những sai lầm của lịch sử. Tổ tiên họ đã có công khai phá miền đất này cho chúng ta được thừa hưởng hôm nay, cho nên phải ghi nhận trân trọng và dành cho họ một khoảng trời để thở. Họ là người bản địa nên rất cần được hỏi ý kiến một cách công khai và dân chủ và họ có quyền chọn lựa cuộc sống của riêng mình. Một cuộc trưng cầu dân ý là cần thiết và phải có những giải pháp cụ thể. Ví dụ: nếu ai sợ chết hay không đồng ý thì di dời họ đến lục địa khác nếu có nước nào đồng ý tiếp nhận theo chính sách nhân đạo. Nói như vậy không có nghĩa là ai cũng chống đối, cũng có nhiều người Chăm ủng hộ triệt để. Nếu con mắt quáng gà của tôi nhìn thấy vận mệnh Chăm nằm lọt thỏm trong nồi hạt nhân thì nhiều người khác lại phần khích hô hào ĐHN trong trái tim người Chăm và sẵn sàng làm nguyên liệu để đốt lò. Cũng không nên làm khó cho Đại biểu Quốc hội Chăm hay hy vọng vào một ai đó có

chức năng thẩm quyền vì nếu có trách nhiệm họ đã lên tiếng từ lâu dù trong vô vọng. Chỉ là một tiếng kêu cứu cho người đời sau không oán trách tại sao lúc đó cha ông họ không một phản đối hay trần tình?!

Tối qua tôi gặp cơn ác mộng kinh hoàng, có lẽ tôi bị ám ảnh quá nhiều về hiểm họa hạt nhân nên tôi thấy bão lửa từ Hiroshima hay Fukushima gì đó với nhiều xác chết dị hình. Viễn cảnh hạt nhân còn liên quan đến chiến tranh từ Iran, Bắc Triều Tiên hay một nước nào đó lấy hạt nhân làm vũ khí răn đe dưới chiêu bài hòa bình. Tôi rùng mình tỉnh dậy trong hơi thở gấp và tim đập mạnh, hình như tôi đã la lên lúc đầu còn ú ớ nhưng rồi cũng thét thành lời:

- *Trời biển ơi cứu tôi với, cứu Chấm tôi với!*

Bạn chú bác mà y ơi, tôi đã kêu cứu rồi đó, dù chỉ trong giấc mơ!

Theo: Inrasara.com

Sơ kết phản ứng của đồng bào Chấm về Dự án Nhà máy Điện hạt nhân ở Ninh Thuận

Inrasara: 24-03-2012

<http://inrasara.com/2012/03/24/inrasara-s%C6%A1-k%E1%BA%BFt-ph%E1%BA%A3n-%E1%BB%A9ng-c%E1%BB%A7a-d%E1%BB%93ng-bao-cham-v%E1%BB%81-d%E1%BB%B1-an-nha-may-di%E1%BB%87n-h%E1%BA%A1t-nhan-%E1%BB%9F-ninh-thu%E1%BA%ADn/>

Nhân kỉ niệm một năm thảm họa hạt nhân Fukushima, “chủ đề” được nêu ra thảo luận không mục đích nào hơn đánh động ý thức cộng đồng Chấm [và Kinh] ở Ninh Thuận về sinh mạng mình, đời sống tinh thần và tâm linh mình trong xã hội Việt Nam hiện đại. Sau 10 trích dẫn tư liệu, bài viết hay bài trả lời phỏng vấn cùng hơn trăm phản hồi của độc giả từ các nơi gửi đến, chủ đề đã thu hút được công luận nói lên được tiếng nói của mình với đầy đủ ý thức trách nhiệm của một công dân mà không phạm vào khối đoàn kết dân tộc và tình cảm anh chị em giữa cộng đồng. Đó là các đóng góp trực tiếp, thẳng thắn và thực tế giúp bộ phận trách nhiệm tham khảo để nhìn lại vấn đề.

Chủ đề cần được sơ kết giai đoạn 1. Inrasara.com tạm dừng chủ đề ở đây. Hẹn gặp lại quý bà con, anh chị em và bạn đọc ở phần 2 khi có thông tin mới. **Inrasara**

Từ ngày 10-3-2012 đến 24-3-2012, có 9 bài đã đăng:

1. Một năm sau thảm họa Fukushima: Ý kiến của trí thức VN về chương trình Nhà máy Điện hạt nhân ở Ninh Thuận
2. Bất an về điện hạt nhân lan rộng, Inrasara trả lời phỏng vấn *BBC.vietnamese*, 10-3-2012
3. Inrasara đối thoại với độc giả xung quanh dự án Nhà máy Điện Hạt nhân ở Ninh Thuận
4. Trà Vigia: Chăm trong lò hạt nhân
5. Vài lời trần tình của Inrasara
6. Palei Krong: 3 tiếng kêu cứu của 3 con thú bị thương
7. Ý kiến chuyên gia
8. Paka Jatrang: Trí thức Chăm và sự phản biện xã hội
9. Thêm một cảnh báo về Nhà máy Điện hạt nhân
10. Inrasara: 'Tuyên truyền một chiều e sẽ phản tác dụng' (chưa đăng)

1- Khởi sự từ chuẩn bị kỉ niệm một năm thảm họa hạt nhân Fukushima 11-3-2012, tôi trích đăng ý kiến ý kiến của Gs Nguyễn Khắc Nhẫn – nguyên Cố vấn chiến lược của Tập đoàn Điện tử Pháp Electricité de France, ý kiến của Cựu Đại biểu Quốc hội, Gs Nguyễn Minh Thuyết; đăng nguyên bài của nhà văn Nguyễn Ngọc và Gs Phạm Duy Hiền, nguyên Viện trưởng Viện nguyên tử Đà Lạt.

Điểm nhấn:

“Bây giờ không có gì là muộn. Muốn dừng thì dừng ngay, chứ có cái gì đâu. Bao giờ đã xây rồi, lúc đó anh tháo gỡ một nhà máy đã chạy, anh sẽ tốn kém hàng chục tỷ (đô-la), anh tốn ba, bốn, năm chục năm mới tháo gỡ xong.

*“Hiện chưa làm gì hết, năm 2014 mới bắt đầu xây, mới chỉ thỏa thuận trên nguyên tắc thôi, chứ đã ký kết mua bán xong gì đâu mà không cho rút lui. **Bây giờ vẫn còn thì giờ để rút lui và tôi xin cam đoan là Chính phủ thế nào cũng rút lui. Không thể nào đi tiếp được, bởi vì đi tiếp thì nó sẽ là Fukushima đấy.**”*

2- Tiếp theo là bài trả lời phỏng vấn của Inrasara trên *BBC*: “Bất an về điện hạt nhân lan rộng”, phát vào buổi tối 10-3 và đăng lại trên *BBC.vietnamese* cùng ngày. Bài này được nhiều trang mạng link. Ở đây, tôi ứng khẩu trả lời trực tiếp các câu hỏi của phóng viên Đài *BBC* xung quanh vấn đề Dự án ĐHN và nói lên nỗi bất an của cộng đồng cũng như sự im lặng của giới trí thức Chăm. Cạnh đó là ý kiến riêng của Inrasara. Bài phỏng vấn được đăng lại trên *Inrasara.com*, 12-3-2012 đã tạo phản ứng dây chuyền.

Sau đó tôi nhận được 50 ý kiến phản hồi khác nhau từ độc giả ở khắp nơi gửi đến. Đa phần ý kiến này không được đăng lên.

3- “Inrasara đối thoại với độc giả xung quanh dự án Nhà máy Điện Hạt nhân ở Ninh Thuận”, đăng *Inrasara.com*, 15-3-2012. Bài này đăng ở *Tienve.org* (Úc) cùng ngày. Tôi hệ thống các câu hỏi rời rạc thành 6 đề mục và tuần tự giải đáp. Đoạn quan trọng:

“Xưa, vương quốc Champa gồm 4 khu vực địa lý – lịch sử khác nhau. Pangdurangga (gồm Ninh Thuận và Bình Thuận ngày nay) là khu vực cực nam của đất nước. Người Chăm Ninh Thuận cư trú ở mảnh đất này hơn 2.000 năm,. Ngoài 2 cụm tháp Po Rome và Po Klaung Girai bà con lên hành lễ hàng năm, còn có cả trăm di tích văn hóa – tín ngưỡng khác đang được thờ phụng. Có thể khẳng định đây là vùng đất văn vật và tâm linh sâu đậm nhất của dân tộc Chăm xưa và nay.

Khi có họa hạt nhân, 30km bán kính bao gồm cả 2 cụm tháp thiêng trên sẽ thuộc vùng cấm. Các nhà khoa học cho biết, phải mất vài thập kỉ mới có thể rửa sạch nhiễm xạ (nếu con người quyết tâm tẩy rửa). Không ai dám lai vãng, tháp sẽ thành tháp hoang (*Bimong bhaw*), và hàng trăm *Kut* hay *Ghur* (nghĩa trang tộc mẫu trong làng) cũng sẽ thành hoang (*jwa*)! Hoang, chỉ khi *Bimong* và *Kut*, *Ghur* không còn ai cúng tế, thờ phụng. Đó là hiện tượng không có bất kì người Chăm nào tưởng tượng nổi nó xảy ra lúc mình còn sống.”

“Điều cần nhấn mạnh là với đồng bào Chăm, mỗi sáng thức dậy nhìn thấy Nhà máy Điện hạt nhân đang chạy, lo lắng cho tương lai bấp bênh – hỏi làm sao họ có thể an cư lạc nghiệp. Cạnh đó và hơn thế, cả một vùng đất linh truyền đời với bao nhiêu tháp, đền, *Kut*, *Ghur*... luôn trong nguy cơ trở thành vùng đất *hoang* theo ám ảnh tâm hồn họ, họ không bắt an mới là chuyện lạ.

Yếu tố văn hóa truyền thống và đời sống tâm linh của cả bộ phận lớn một dân tộc không là yếu tố quan trọng sao? Theo tôi, đây là câu hỏi mag tính quyết định.”

Về giải pháp:

“Riêng cá nhân tôi, sắp tới tôi sẽ có thư riêng gửi tới Đại biểu Quốc hội người Chăm, và cả Đại biểu Quốc hội tỉnh Ninh Thuận. Các vị Đại biểu này sẽ trực tiếp với cử tri, khi đó việc trưng cầu dân ý cần được nêu ra trước nhất. Nhưng làm sao kết quả của trưng cầu dân ý khả tín nhất? Thứ nhất, cơ quan hữu quan cần cung cấp đầy đủ thông tin về dự án tới đồng bào; thứ hai, cho bà con hiểu rõ về ý thức dân chủ, về quyền tự quyết của một công dân trách nhiệm; cuối cùng là tạo không khí cởi mở để người Chăm và dân Ninh Thuận có thể thể hiện chính kiến của mình mà không vướng một trở ngại nào bất kì.”

Bài này với nhiều ý kiến phản hồi đã được *Boxit.vn* đăng lại ngày 22-3-2012.

4- Do độc giả và bà con có nhiều phản ứng hơi quá đà, nên tôi với

tư cách chủ trang web và người khơi mào câu chuyện, có vài “lưu ý” để các phản hồi tập trung hơn vào đề tài: đảm bảo tinh thần đoàn kết các dân tộc Việt Nam, không phê phán cá nhân, không phân rẽ giới học thức Chăm, từ đó ý kiến có khả năng mang lại hiệu quả tích cực.

5- Tiếp đó, Trà Vigia viết “Chăm trong lò hạt nhân” đăng trên *Inrasara.com*, 18-3-2012. Đây là phản ứng “cực chẳng đã” của nhà văn nông dân này. Cay đắng, trào lộng và bất lực. Anh viết:

“Thêm một thông tin thú vị, có một quan chức đầu ngành triệu tập một số trí thức Chăm phủ dụ: các anh chị đừng nghe kẻ địch tuyên truyền xuyên tạc chủ trương chính sách của Nhà nước. Nếu rủi ro có sự cố thì Chăm chết chỉ có một trăm ngàn, còn Kinh thì đến năm trăm ngàn hy sinh. Một tỷ số quá chênh lệch! Ngặt nỗi dân số Chăm (ở tỉnh này) chỉ có chừng ấy, chết hết thì coi như tiết nòi trong khi thế giới đang nỗ lực bảo tồn những động vật quý hiếm có nguy cơ tuyệt chủng. Cũng không nên đem sinh mạng người Kinh Ninh Thuận ra đánh cược vì ai cũng là người cho dù sống ở đâu, làm gì, đang vui hay buồn?! Chăm sẽ sống như thế nào nơi vùng đất mới? Họ sẽ bỏ lại Tháp, Kut, Ghur... bỏ lại tổ tiên làng mạc quê hương đã thành miền đất chết đồng nghĩa với bỏ lại nghi lễ tôn giáo, phong tục tập quán ngàn đời. Di dời dân dành chỗ cho thủy điện có chuẩn bị trước còn gặp nhiều khó khăn bất cập nói chi đến cấp cứu sơ tán hàng trăm ngàn dân trong mưa bụi phóng xạ thì không đáng lo mới là chuyện lạ!”

Bài của Trà đã được trang mạng xã hội *Anhbasam* đưa lên trang nhất, sau đó rất nhiều mạng ngoài lề khác đăng lại đã tạo hiệu ứng đặc biệt.

6- “Tư liệu và ý kiến chuyên gia”. Tôi đưa thông tin ngắn về Chernobyl – 26-4-1986 và Fukushima – 11-3-2011. Sau đó là trích dẫn bài Gs Nguyễn Khắc Nhẫn trả lời phỏng vấn Đài *RFA*: “Không thể để Ninh Thuận trở thành Fukushima”. Vị giáo sư này đã tổng kết như sau:

- Về xuất xứ lò hạt nhân: 2 nước để xảy ra thảm họa hạt nhân tội tệ nhất lịch sử nhân loại là Nga và Nhật lại đi xuất khẩu hạt nhân qua Việt Nam.
- Về vấn đề nhân mạng: *không có gì là đảm bảo hết.*
- Về bản thân lò hạt nhân: *không có lò phản ứng nào an toàn được.*
- Về lợi ích kinh tế: *bài toán kinh tế rất phức tạp và kinh phí khổng lồ.*
- Về năng lượng thay thế: *Điện hạt nhân Việt Nam sẽ đắt hơn năng lượng tái tạo.*

7- Với bài “3 tiếng kêu cứu của 3 con thú bị thương”, Palei Krong chia sẻ với 3 tác giả Chăm về Dự án ĐHN mà anh cho là “3 đoạn chữ nghĩa hay nhưt. Nó gây xúc động mãnh liệt nhưt, bằng 3 cách thức hoàn toàn khác nhau, được viết bởi ba đứa con Chăm trong ba vị thế khác nhau”. Anh kết: “Trọn gói dân tộc Chăm đang trong nôi hạt nhân,

khoán trắng cho sự may rủi”. Bài viết ngắn nhưng gây xúc động mạnh.

8- Đề ủng hộ chủ đề, tác giả trẻ Paka Jatrang có tiểu luận ngắn: “Trí thức Chăm và sự phản biện xã hội”, *Inrasara.com*, 22-3-2012. Bài viết đầy thiện chí, nhiệt tình dù còn nhiều bất cập, nhưng đã đánh trúng vấn đề nóng ảnh hưởng trực tiếp đến sinh mệnh cả cộng đồng và nền văn hóa của một dân tộc. Nó xuất hiện đúng lúc và rất cần thiết.

9- “Thêm một cảnh báo về Nhà máy Điện hạt nhân”.

Văn hóa an toàn trong xã hội Việt Nam là... rất kém. Đó là kết luận của nhiều chuyên gia và trí thức trong và ngoài nước (mới nhất, Đập thủy điện Sông Tranh 2 là ví dụ). Ông Đào Tiến Khoa, Viện Khoa học & Kỹ thuật hạt nhân, dẫn chứng Yanko Yanev, giám đốc chương trình trí thức hạt nhân của IAEA, khẳng định rằng ĐHN phải được đặt chắc chắn trên một kiềng 3 chân:

- Lòng tin của cộng đồng vào ĐHN
- Trách nhiệm cao nhất trong sử dụng và vận hành ĐHN
- Trí thức hạt nhân luôn được duy trì và phát triển.

Cho đến nay chúng ta vẫn chưa xây dựng và củng cố được chân kiềng đầu tiên, chân kiềng 2 cũng chỉ tồn tại hình thức trong giấy tờ, công văn liên quan tới ĐHN, còn chân kiềng 3 thì vô cùng yếu kém. Rồi ông kết luận:

“Rất đáng lo là hiện nay chúng ta gần như ở trong tình thế bị động phải tin vào những cam kết an toàn của nhà thầu nước ngoài cho lò phản ứng nhà máy ĐHN Ninh Thuận mà không có cơ sở phản biện quốc tế độc lập nào cũng như thiếu trình độ trí thức hạt nhân nội lực đủ mạnh để có thể hiểu và nắm được các chi tiết kỹ thuật của lò phản ứng do nhà thầu đưa ra, đánh giá được độ an toàn của nó”.

10- Sau cùng là bài trả lời phỏng vấn báo chí trong nước (chưa đăng): “Inrasara: Tuyên truyền một chiều e sẽ phản tác dụng”. Ở đây, tôi sẽ nêu đầy đủ và cụ thể quan điểm của mình về Dự án này.

Từ một vụ nứt đập thủy điện

Song Chi

Người Việt, 26-03-2012

Trong tuần qua, báo chí và dư luận lên cơn sốt vì vụ nứt đập thủy điện sông Tranh 2, thuộc tỉnh Quảng Nam.

Những bức hình chụp trên các tờ báo cho thấy những vết nứt lớn,

nước tuôn tràn như suối. Ngoài ra còn có những vết nứt nhỏ, từ đó nước rò rỉ thấm qua thân đập.

Khi báo chí vừa đăng tải vụ nứt đập, ban quản lý thủy điện sông Tranh 2 lên tiếng cho rằng những vết nứt trên không gây nguy hiểm, còn cho biết thêm đã phát hiện vết nứt, rò rỉ trên thân đập từ cuối năm ngoái!

Ông Trần Văn Hải, trưởng ban quản lý dự án thủy điện 3, chủ đầu tư dự án thủy điện sông Tranh 2 đã có công văn ngày 19 tháng 3 khẳng định: Công trình thủy điện sông Tranh 2 (huyện Bắc Trà My, tỉnh Quảng Nam) vẫn hoạt động ổn định và an toàn.

Tuy trả lời như vậy, nhưng mặt khác, chủ đầu tư vẫn cho thuê người đi trám, bịt các điểm rò rỉ theo một cách thức rất là... thủ công.

Trong khi 'ban quản lý', chủ đầu tư trả lời rất "vô tư" như vậy thì các chuyên gia lại tỏ ra vô cùng lo ngại.

Báo VNExpress: "Trong khi ban quản lý công trình vẫn giữ quan điểm nứt khe nhiệt là bình thường thì các chuyên gia về đập, thủy lợi, địa chất đều khẳng định tình trạng đập thủy điện sông Tranh 2 nứt, rò nước là bất thường, tối kỵ." (Bài "Nứt đập thủy điện là tối kỵ")

Điều làm các chuyên gia lo ngại nhất là thủy điện sông Tranh 2 nằm trên đới đứt gãy đang hoạt động mạnh. Nếu không khẩn cấp khắc phục ngay vết nứt thì thảm họa sẽ khôn lường. Viễn ảnh về vụ vỡ đập với hàng trăm triệu mét khối nước ở độ cao 100 mét so với vùng hạ lưu đổ tràn xuống khiến người dân và cả chính quyền huyện, xã chung quanh khu vực đập thủy điện muốn lên "con số".

Chỉ riêng việc xả lũ của các đập thủy điện vào mùa lũ hàng năm khiến "lũ chồng lũ" cũng đã đủ gây tai họa cho người dân trong vùng, khiến con số tử vong, nhà cửa tài sản bị hủy hoại tăng lên nhiều, nói gì đến chuyện vỡ đập.

Trước phản ứng của dư luận, cuối cùng ông Trần Văn Hải cũng phải thừa nhận "Đúng là đập có vấn đề về lỗi kỹ thuật, còn phương án khắc phục các lỗi kỹ thuật này như thế nào thì hiện EVN đang lên kế hoạch triển khai". ("Chủ đầu tư thừa nhận lỗi kỹ thuật tại thủy điện sông Tranh", báo Dân Trí)

Người dân thì có lạ gì chất lượng các công trình "khủng" cũng như cung cách làm ăn vô trách nhiệm, "tiền thầy bỏ túi, sống chết mặc bay" của các doanh nghiệp nhà nước, các quan chức ở VN từ bao lâu nay.

Lại nghĩ đến chuyện khai thác bauxite và xây dựng các nhà máy điện hạt nhân ở Việt Nam.

Vụ khai thác bauxite ở Tây Nguyên, hàng trăm hàng ngàn chuyên gia, nhà khoa học, nhà kinh tế, nhà văn hóa, trí thức nhân sĩ cho đến người dân thường đang sống trong và ngoài nước đã lên tiếng phản

đổi.

Biết bao nhiêu ý kiến phân tích thấu tình đạt lý, đầy tính thuyết phục về mặt chuyên môn đã được đưa ra trước một dự án mà về mọi mặt từ văn hóa, môi trường, tác động đối với vùng Tây Nguyên và đời sống các dân tộc thiểu số cho đến an ninh quốc phòng đều là thiệt hại. Thậm chí ngay cả góc độ kinh tế mà nhà thầu và những ai ủng hộ dự án cố đưa ra để phản bác cũng được nhiều chuyên gia phân tích cho rằng khả năng lỗ nhiều hơn lời.

Thế nhưng nhà nước VN vẫn cứ nhất quyết làm cho bằng được.

Ngay cả khi thảm họa bùn đỏ xảy ra vào tháng 10-2010 ở Hungary-một quốc gia có kinh nghiệm hàng chục năm trong công nghệ khai thác và chế biến bauxite, có nền khoa học hiện đại có thể xử lý tốt vấn đề môi trường hơn Việt Nam rất nhiều.

Mặc, những người ủng hộ dự án vẫn cứ nhắm mắt bịt tai đường ta ta cứ đi.

Thậm chí trả lời báo chí lúc bấy giờ, Bộ trưởng Bộ Tài nguyên Môi trường Phạm Khải Nguyên còn khẳng định hồ bùn đỏ ở Tây Nguyên là an toàn: “Tuy nhiên, vì chưa vận hành nên chúng tôi mới khẳng định sự an toàn trên lý thuyết và chạy mô hình...”! (báo Lao Động “Tôi khẳng định hồ bùn đỏ ở Tây Nguyên an toàn”)

Hay vụ xây dựng nhà máy điện hạt nhân cũng vậy. Mặc cho những ý kiến phản biện về việc có nên triển khai xây dựng nhà máy điện hạt nhân hay nên tìm kiếm những biện pháp an toàn khác như năng lượng mặt trời, hay sức gió. Mặc cho thảm họa tại nhà máy điện hạt nhân Fukushima xảy ra vào tháng 3 năm 2011, ở ngay Nhật Bản, một quốc gia vốn là “ông lớn” trong lĩnh vực sản xuất điện hạt nhân.

Sau khi thảm họa xảy ra, rất nhiều quốc gia trên thế giới đã xem xét đến việc đóng cửa hàng loạt các nhà máy điện hạt nhân. Còn ngay trên đất Nhật Bản, điện hạt nhân có nhiều khả năng bị thu hẹp lại, thậm chí, có thể biến mất hoàn toàn. Nước này hiện đang lên kế hoạch xây dựng các nhà máy điện năng lượng tái tạo.

“Theo một cuộc điều tra mới được thực hiện ở Nhật Bản sau kỷ niệm một năm xảy ra thảm họa động đất sóng thần, 80% người dân nước này muốn giảm dần, thậm chí loại bỏ sự phụ thuộc vào năng lượng hạt nhân.” (“80% người dân Nhật Bản ủng hộ từ bỏ điện hạt nhân”, VietnamPlus)

Trong khi đó Việt Nam vẫn tiếp tục khẳng định việc tiến hành triển khai không phải một, hai mà nhiều nhà máy điện hạt nhân!

Ngay tại tỉnh Ninh Thuận, không có một cuộc trưng cầu dân ý nào đối với người dân khi mà nhà máy điện hạt nhân đầu tiên của Việt Nam sẽ được triển khai tại đây. Nhưng nhà thơ Inrasara, nhà thơ Trà Viglia

thì đã lên tiếng bày tỏ lo ngại cho sự an toàn của cộng đồng người Chăm hiện tại và cả cho bao thế hệ con cháu của họ.

“Tổ tiên họ đã có công khai phá miền đất này cho chúng ta được thừa hưởng hôm nay, cho nên phải ghi nhận trân trọng và dành cho họ một khoảng trời để thở. Họ là người bản địa nên rất cần được hỏi ý kiến một cách công khai và dân chủ và họ có quyền chọn lựa cuộc sống của riêng mình. Một cuộc trưng cầu dân ý là cần thiết và phải có những giải pháp cụ thể.” (Trà Vigia-“Chăm trong lò hạt nhân”)

Những tai họa như đã từng xảy ra ở Hungary, Nhật Bản liệu có xảy ra ở Việt Nam? Khả năng rất cao là có thể, bởi Việt Nam có rất nhiều vấn đề như khả năng đảm bảo an toàn thấp kém, tham nhũng tràn lan và thiếu minh bạch.

Nếu một thảm họa bùng nổ xảy ra ở Tây Nguyên, hay nổ nhà máy điện hạt nhân ở Ninh Thuận, hoặc là vỡ đập thủy điện ở Quảng Nam, thiệt hại về mọi mặt chắc chắn sẽ lớn hơn rất nhiều so với tai họa xảy ra tại các nước Hungary hay Nhật Bản. Bởi các nước này dù sao cũng có trình độ kỹ thuật cao hơn, chính phủ của họ đặc biệt là Nhật Bản hết lòng vì người dân.

Nhưng... mọi phản biện cũng chỉ là nước đổ đầu vịt mà thôi.

Người ta phải tự hỏi vì sao cái nhà nước này không bao giờ chịu học lấy những bài học cay đắng từ thảm họa của các nước khác, không bao giờ chịu lắng nghe những lời nói đúng của nhân dân và kể cả những góp ý chân tình của bạn bè thế giới?

Người ta không tin là họ quá tự tin, quá chủ quan đến mức không thấy được những cái mà nhiều người đã chỉ ra cho họ thấy.

Chỉ có mấy cách trả lời: Hoặc là họ quá tham lam nên chỉ nghĩ đến những cái lợi cho mình và phe nhóm, từ những món tiền bôi trơn, tiền hoa hồng, tiền “lại quả” và đủ thứ tiền rút ruột công trình sẽ chảy vào túi họ. Hai, họ tàn ác vô lương tâm đến nỗi biết thiệt hại/tai hại nhưng vẫn cứ làm, dân chết mặc dân.

Ba, nói như ngôn ngữ của chính nhà nước Việt Nam là phải có cái bọn lực lượng thù địch nào đó quyết tâm mượn tay các quan chức lãnh đạo Việt Nam để tàn phá đất nước này, giết hại dân tộc này. Mà bọn thù địch đó là ai, từ hướng Tây hay hướng Bắc, cứ ngấm cho kỹ thì thấy ngay thôi.

Chỉ thương cho người dân Việt Nam, chưa đủ khổ trước đủ thứ tai họa hàng ngày từ tai nạn giao thông, nạn ô nhiễm môi trường, thực phẩm mất vệ sinh... hay sao mà còn phải sống với những thảm họa diệt chủng treo lơ lửng trên đầu như thế này!

Song Chi

Hại... nhân dân!

VietTuSaiGon blog 26-03-2012

<http://www.rfvietnam.com/node/1116>

Nhìn cách mà nhà cầm quyền Việt Nam ứng xử với việc nứt đập thủy điện Sông Tranh 2 và thờ ơ trước lời khẩn cầu của người Chăm trước việc dừng xây dựng nhà máy điện hạt nhân thì đủ thấy sự vô cảm và quyết hại nhân dân là như thế nào.

Cái tâm lý “thà hi sinh tất cả” trong thời chiến vẫn còn hiển hiện trong đầu óc của nhà cầm quyền cấp cao, nên với họ, 40 ngàn nhân khẩu của huyện Bắc Trà My (Quảng Nam) và hàng nghìn gia đình ở các huyện Tiên Phước, Hiệp Đức, Thăng Bình, Nông Sơn... nơi có dòng Sông Tranh 2 chảy qua, có bị trôi đi, có hề gì. Bởi công trình mà họ xây dựng và muốn nhìn nó như “đỉnh cao muôn trượng”, thành tích đó sao có thể bị đổ sông đổ biển bởi tiếng khóc, sự lo lắng của người dân, dù thực tế, rất có thể nó sẽ bị chảy đổ nếu đập lở. Khu vực này cũng có nguy cơ bị động đất, vì đã từng như thế.

Khi mùa mưa bão bắt đầu, Việt Nam không cần đọc lại Giông Tố hay Vỡ Đê của các cây bút phê phán cách đây gần thế kỷ, mà sẽ mục kích “đại vỡ đê” thời hiện tại.

Cũng như người Chăm, theo điều tra dân số của người Pháp hồi đầu thế kỷ 20 thì họ có khoảng 1 triệu người tại Việt Nam. Hiện nay, nếu tính hết số người Chăm cư ngụ tại Campuchia, Việt Nam, Malaysia, Thái Lan và Hoa Kỳ thì họ có khoảng 400 ngàn. Riêng tại Việt Nam, theo Ủy ban Dân tộc Chính phủ Việt Nam, năm 2008 họ có khoảng hơn 145 ngàn người, xếp thứ 14. **Nhà máy điện hạt nhân xây dựng, nếu gặp sự cố, thì chắc chắn “sẽ giúp” giảm bớt số người Chăm đáng kể, bởi khu vực Ninh Thuận - Bình Thuận họ có gần 100 ngàn người** (Ninh Thuận hơn 66 ngàn, Bình Thuận hơn 32 ngàn, chiếm khoảng 68% tổng số người Chăm ở Việt Nam).

Theo kiến nghị hoãn phê chuẩn Hiệp định ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement), thì **giữa năm 2011, Quốc hội nước Đức đã buộc 8 nhà máy điện hạt nhân ngừng hoạt động, 9 nhà máy còn lại phải đóng cửa chậm nhất đến năm 2022**. Vậy thì Việt Nam tại sao lại thích xây dựng nhà máy này? Đành rằng năng lượng là chuyện cấp thiết, nhưng với những nước theo đuổi về khoa học như Việt Nam, việc tinh táo theo dõi diễn tiến chung về nguy cơ khoa học cũng quan trọng như việc vùi vàng biển đất nước thành các bãi rác công nghệ thứ cấp của nhân loại. Thử hình dung mà xem, **trong bối cảnh nhà máy điện hạt nhân đang là nguy cơ của toàn thế giới, tự nhiên có một công**

ty bán được cho Việt Nam một nhà máy, thu về bội tiền, thì họ mừng vui cỡ nào. Bởi không bán cho những nước hám bệnh thành tích, thích đi tắt đón đầu như Việt Nam thì biết bán cho ai đây?

Theo ông Trần Sơn Lâm, Nguyên Trưởng phòng Phân tích đồng vị - Địa niên biểu hạt nhân, Giám đốc Trung tâm Chuyển giao công nghệ - Viện Địa chất và Khoáng sản Bộ Công nghiệp thì: “Để xây dựng nhà máy điện hạt nhân có công suất 1.000 MW, dự kiến kinh phí ta phải vay theo lãi suất thương mại là trên dưới 5 tỷ đô-la Mỹ (theo quy định của quốc tế không dùng vốn ODA để xây dựng nhà máy điện hạt nhân). Với lãi suất trên dưới 3%/năm, sau khi tiếp nhận, nếu xảy ra một sự cố cần khắc phục và phải thay thế một cụm chi tiết nào đấy phải dừng hoạt động, tính toán cho thấy một tháng ta cũng phải trả lãi cho khoản vay trên khoảng 12,5 triệu đô-la Mỹ chưa kể phải trả tiền lương cho công nhân và chuyên gia để bảo hành và duy trì nhà máy”.

Với số tiền như ông này nói thì cũng không khác chi dự án khai thác bô-xít, trên giấy tờ thì tưởng dễ ăn, có lãi, nhưng **càng đi sâu vào thực tế khai thác thì Việt Nam càng nặng nợ ngân hàng, nặng nợ môi trường và gây tội ác với nhân dân.**

Cũng ông này nói thêm: “Theo tính toán của các nhà khoa học, trữ lượng của các mỏ urani trên thế giới cũng đang cạn kiệt dần và chỉ đủ dùng cho các nhà máy điện hạt nhân trong vòng 50-60 năm nữa nếu không tái tạo được nhiên liệu hạt nhân đã qua sử dụng. [...] Một kịch bản là nếu ta chưa đủ khả năng vận hành nhà máy kể từ thời điểm ‘chìa khóa trao tay’, ta phải thuê tối thiểu khoảng từ 700-1.000 cán bộ kỹ thuật, lương bình quân của mỗi người là 7.000 đô-la Mỹ thì tổng tiền lương phải chi trả hàng tháng sẽ là 4,9-7 triệu đô-la Mỹ, việc này sẽ đưa giá thành điện lên rất cao”.

Có lẽ Việt Nam không xây dựng nhà máy điện hạt nhân vì lợi ích kinh tế, mà **chủ yếu là để phô trương cái thanh thế hão, chạy theo thành tích ảo.** Cũng giống việc xây dựng đường dây 500kv Bắc - Nam để khắc phục sự thiếu điện ở miền Trung và miền Nam trước đây, thế nhưng, khi vừa đi vào hoạt động thì điện lại tiếp tục thiếu, vì họ quên tính nhu cầu sẽ chạy theo khả năng cung cấp. Khi nhà nhà thiếu điện thì người dân không trông chờ vào điện, khi tạm đủ điện thì nhu cầu thật mới thể hiện, thành ra thiếu nghiêm trọng hơn. Đó là chưa nói chi phí bảo trì đường dây này hàng năm còn bị lên án là nhiều gấp 2 lần tiền bán điện!? Hệ lụy và nợ nần nay ai chịu, tất nhiên người dân chứ không thể là công ty điện lực.

Cắt nghĩa lý do tại sao nhà cầm quyền Việt Nam liên tục thích hại dân thì thật khó trả lời trong một bài viết ngắn, của một người. Nhưng có lẽ nổi trội nhất là nguyên do bởi họ “ngu và liều”, mà nói như phương

ngũ ngày nay: “nhiệt tình cộng đốt nát thành ra phá hoại”.

Nhà cầm quyền Việt Nam vốn có xuất thân thấp và đến nay cũng chưa mấy được cải thiện, ấy là một thực tế hiển nhiên, không cần chứng minh. Khi nhà cầm quyền (tạm gọi với từ) “ngu” thì **họ có muốn người dân của mình “khôn” hay không, chắc không hoặc rất khó, vì dân “khôn” làm sao cai trị.** Nên về giáo dục, mấy chục năm qua họ rất kiên trì với **chìa khóa “ngu dân”**, dân biết chữ mà không biết nghĩa, hoặc không hành xử theo nghĩa tốt đẹp của chữ. Người Việt có tố chất để học trở thành khôn ngoan, được việc, cứ nhìn ra các môi trường giáo dục quốc tế thì sẽ thấy, ở đó người Việt rất khá, nhưng ở Việt Nam thì trì trệ, vì đó là chủ trương và chính sách.

Chính sách ngu dân trong giáo dục - nơi hiện có khoảng 25 triệu người đi học - sẽ rất hiệu quả khi đi song song với sự toàn trị và độc quyền. Quyền lợi của quốc gia không còn là chuyện của nhân dân, mà chỉ là của một nhóm nhỏ quyền lợi nơi đảng cầm quyền.

Vi bị “ngu dân” nên không biết quyền của mình; vì đói nghèo phải lo ăn từng bữa... nên khó lo nghĩ xa, người dân như quần quanh trong vô ốc đói nghèo của mình. Rõ ràng, ngoài nỗi lo sợ vỡ đập, 40 ngàn hộ dân ở Bắc Trà My chẳng biết phải đấu tranh như thế nào, biểu tình bày tỏ ý kiến cũng không. **100 ngàn người Chăm thì càng khó hơn, khi họ bị xếp vào vấn đề dân tộc thiểu số, sự trả thù của nhà cầm quyền càng dã man hơn. Nên chỉ còn mỗi nỗi sợ.**

Cho nên, với những người ở bên ngoài Việt Nam, họ sẽ không hiểu tại sao nhà cầm quyền ít ỏi và có trình độ hạn chế như thế mà vẫn làm hại gần 90 triệu dân. Trong khi thực tế trong nước cho thấy chuyện này không khó ắt nghĩa, vì từ mấy thập niên trước, nhà cầm quyền đã có chủ trương ngu dân hóa 100% nên cố tình đưa ra các phương cách giáo dục kinh khủng, không chịu sửa đổi theo hướng tiến bộ, khoa học. Không phải nhà cầm quyền không biết giáo dục của mình đang sai phương pháp và không phải họ thiếu cách để sửa, mà cố tình không sửa, vì sợ ảnh hưởng đến quyền lợi độc quyền của mình. Với họ, dân khôn thiệt là hiểm nguy.

Cho nên, với những sự cố như nứt đập Sông Tranh 2, xây dựng nhà máy điện hạt nhân, hay cướp đất ở Tiên Lãng... ta đừng vội cho đó là đỉnh điểm của băng hoại, bởi **cao hơn cả và thặng chót hơn cả là tư tưởng hại nhân dân của nhà cầm quyền.** Như một sự “cộng nghiệp”, nếu người dân không ý thức về sự tự thay đổi mình thì chắc chắn những hiện tượng bề nổi như vừa nêu không thiên giảm, và viễn ảnh bị đọa đầy chung thì chỉ còn ở thì tương lai gần.

VietTuSaiGon's blog

<http://www.rfvietnam.com/node/1116>

Điện hạt nhân và giấc mơ Phù Đổng

Đồng Chuông Tử, 20-04-2012

<http://boxitvn.blogspot.com/2012/04/ien-hat-nhan-va-giac-mo-phu-ong.html>

Ngày nay, hình ảnh chú bé Gióng yêu nước, khi nghe tin có chiến sự, thoát chốc biết nói, vươn vai lớn dậy, xung phong ra trận diệt giặc Ân năm xưa, đã trở thành một tấm gương sáng chói, sức nước tiếng thơm hào khí tuổi trẻ muôn đời.

Ông được nhân dân suy tôn là 1 trong 4 vị thánh quan trọng trong tín ngưỡng dân gian của nước Việt. Hào khí linh thiêng đó, xứng đáng là biểu tượng bất tử, được trân kính và cần kíp phát huy trong tình hình kinh tế-văn hóa-xã hội hiện nay.

Mặt khác, chúng ta đang sống trong một “thế giới phẳng”, nền tảng hàm lượng tri thức cao và trình độ khoa học thực nghiệm ngày càng tạo được uy tín lớn. Song song đấy, vẫn còn tồn đọng đâu đó những ao hồ mờ sương, đồng vọng âm thanh nhiều loài ếch nhái, ễnh ương... lại cứ tưởng mình là đại dương bao la, xanh thẳm.

Mơ thành gã lớn

Trước khi có dự án xây dựng điện hạt nhân (ĐHN) ở Ninh Thuận quy mô hoành tráng, huy động nguồn lực xã hội cực kì khổng lồ so với mặt bằng dân sinh hiện nay, thì cả nước chỉ có một Viện hạt nhân Đà Lạt nhỏ bé như lòng bàn tay, tồn tại từ trước năm 1975 đến nay. Với quy mô viện, người dân có thể hình dung cơ bản được diện tích và công suất, đội ngũ nhân sự và trình độ của nó. Bao năm qua, hình dáng Viện hạt nhân Đà Lạt của Việt Nam ví như thuở chú bé Gióng còn chưa biết nói biết cười.

Đến khi nhóm lợi ích siêu cấp bắt tay với các công ty làm hạt nhân ở Nga, Nhật trở về. Nhóm này cấp tốc tổ chức hội nghị/hội thảo bàn tròn bàn vuông để đại diện các công ty hạt nhân kia “thuyết trình” với mấy “bác lớn”. Những chuyên gia thuyết trình tầm cỡ quốc tế ấy cả đời chỉ biết làm nhiệm vụ rót mật vào tai, đã trình ra vô vàn những vấn đề đại sự riết róng của quốc gia sẽ đương đầu trong nay mai. Và để giải quyết nó, không còn cách nào khác là “lựa chọn ĐHN của chúng tôi vừa an toàn tuyệt đối vừa đảm bảo sức khỏe điện quốc gia của các bạn”. Mấy bác lớn nghe sững quá, gật đầu cái rụp. Thế là xong, xem như thương vụ 90% thành công. Bỏ ra 5% công sức nữa cho phiên trình dự án lên Quốc hội, đã được dọn đường từ trước. Còn 5% cuối cùng là thao tác tổ chức đi khảo sát, để dễ bề viện dẫn có (dân cư ít ỏi, kết cấu địa chất

phù hợp...) nhằm kiếm nơi đáp dự án. Đồng thời, nhanh chóng đẩy mạnh lộ trình tuyên truyền “một chiều tốt đẹp” xuống người dân.

Trong lúc các công ty đó đang “căng đầu” tính toán các khoản chia hoa hồng cho nhóm môi giới-nhóm lợi ích siêu cấp mang một vỏ bọc sang trọng. Đây là nhóm tư bản mới, “ăn trên ngồi chốc”, chỉ quan hệ với những lãnh đạo cấp cao trong guồng máy quyền lực nhà nước. Và dĩ nhiên, chúng có khả năng chi phối nền kinh tế thị trường ở Việt Nam nhờ vào các mối quan hệ đặc biệt đó. Vả lại, nếu có xảy ra thảm họa, thì hình bóng chúng đã lặn mất tăm hơi.

Rõ ràng đây thuần là một vụ làm ăn buôn bán, không hơn không kém. Nước ta thì tận năm 1986 mới mở cửa, chắc chắn những mảnh chước thương trường không bằng người ta. Nhất là khả năng chào hàng, văn hóa doanh nghiệp, ứng biến với những tình tiết phức tạp phát sinh,...

"Không có gì như ĐHN mà lợi và hại lại đi sóng đôi với nhau như vậy. Lợi thì có chừng mực, còn mức độ thiệt hại to lớn vô cùng, di chứng dai dẳng, đắp mồ cả một vùng rộng lớn nếu xảy ra sự cố. "

Nhưng cũng nên nhớ thêm, ngay cả Nhật và Nga, hai nước giàu có, ý thức tác phong công nghiệp hàng đầu mà những rủi ro trong quản lí, điều hành nhà máy điện hạt nhân vẫn còn nóng hổi. Họ đem công nghệ ấy đến nước ta vì vấp phải sự không đồng tình, ủng hộ từ chính nước họ, do người dân các nước ấy đã “khiếp vía” hậu quả nhãn tiền.

Không có gì như ĐHN mà lợi và hại lại đi sóng đôi với nhau như vậy. Lợi thì có chừng mực, còn mức độ thiệt hại to lớn vô cùng, di chứng dai dẳng, đắp mồ cả một vùng rộng lớn nếu xảy ra sự cố. Bài học Chernobyl và Fukushima vẫn còn mới mẻ nguyên xi ra đó.

Chưa nói ở Ninh Thuận, nơi ấy còn có tộc người Chăm bản địa đang tập trung sinh sống đông đúc, có truyền thống văn hóa lâu đời, nhiều đền tháp hiện hữu cho tín ngưỡng-tôn giáo vẫn còn hoạt động. Gây bất an, khốn đốn cho người sắc tộc thiểu số, nền tâm linh ngàn đời của họ là tội lỗi lớn không thể dung thứ được, vi phạm nhiều điều mục của Hiến chương Liên Hiệp Quốc cũng như những Công ước quốc tế mà Việt Nam tham gia, kí kết.

Trần trở và tìm hướng đi mới để phát triển năng lượng, giúp đất nước thoát tình trạng nghèo đói hiện nay là mục tiêu phấn đấu tốt đẹp. Tuy nhiên, xét về nhân sự chất lượng cao, trình độ công nghệ và ý thức kỉ luật trong công việc, chúng ta đều thiếu và yếu. Chúng ta lại vừa dễ hao hụt, mất mát quá lớn ở nhiều vụ, như vụ PMU18, vụ Vinashin, vụ EVN... Nay chúng ta lại tiếp tục huy động nguồn vốn kèch sù vào ĐHN, trong khi thành quả, người dân thụ hưởng chưa đáng là bao so với tiền

của, công sức bỏ ra. Mà một khoản nợ lớn đã sừng sững mọc lên trước mặt như ngọn núi lòng chảo chôn què nhà, chắn mùi mưa lành gió mát, đùn tụ nắng lửa khô giòn, rát bỏng da người.

Chúng ta có quyền mơ ước, điều đó không ai cấm cản. Nhưng truyền thuyết về chàng Thánh Gióng yêu nước và anh hùng, sức mạnh và phép thuật, vừa là sự thật lịch sử được phóng đại, vừa là giấc mơ cứu thế của nhân dân nhiều đời hứng chịu chiến tranh loạn lạc, sinh li tử biệt. Chắc chắn trong mỗi chúng ta, ai ai cũng mang hào khí Phù Đổng, sẵn sàng ra trận khi có họa ngoại bang.

Nhưng ngày nay chúng ta đang sống trong thời bình, xây dựng và phát triển đất nước là mục tiêu duy nhất và hàng đầu. Chúng ta cần những thương gia có tâm có đức, nhà nghiên cứu khoa học biết xắn tay áo, ống quần đi thực địa nhiều hơn nhằm đưa ra những ý tưởng khoa học, dự án phù hợp, áp dụng cho từng vùng đất đặc thù trên cả nước. Chứ chúng ta không cần những thương gia bất chấp nhân mạng con người để trục lợi, nhà khoa học sa-lông, chỉ quan tâm đến chế độ nóng lạnh của máy điều hòa cơ quan và triển miên hội họp, xét bỏ chức vụ.

Vừa làm hạt nhân vừa đào tạo nhân sự

Riêng ở Việt Nam, khi dự án ĐHN ở Ninh Thuận được Quốc hội thông qua, người ta mới hỏi hã đi đào tạo thêm nhân sự. Vừa đào tạo đại trà cho kịp tiến độ, vừa mời các công ty đầu thầu cho có lệ, vì thực ra như trên đã nói, nhóm lợi ích đã tác động dàn xếp đầu ra đầy từ lâu. Chỉ còn dư luận chân chính là cản trở bước đi của họ mà thôi.

"Không ở đâu như Việt Nam, một dự án lớn và quan trọng bậc nhất như ĐHN mà tiếng nói, vai trò của người dân cũng như trí thức mờ nhạt, thậm chí thờ ơ, lãnh đạm với thời cuộc một cách lạ lùng, khó hiểu như vậy."

Nếu nhìn ra các nước không thấy nước nào làm như vậy, chỉ có Việt Nam mới này nọ cách làm việc bóp xóp, sự sự vô ngại. Thật tâm để làm dự án này, chính phủ phải hoạch định chính sách con người và đưa nó vào chương trình học tập ở các bậc học trung học, đại học, sau đại học từ vài chục năm trước, chứ không phải phù một cái là làm ngay được. Còn cam kết an toàn này tuyệt đối nọ chỉ là một lời hứa hão, hứa suông mà người dân đã "chán ngấy" ở các phiên trả lời chất vấn của các đại biểu Quốc hội hằng bao năm nay.

Không ở đâu như Việt Nam, một dự án lớn và quan trọng bậc nhất như ĐHN mà tiếng nói, vai trò của người dân cũng như trí thức mờ nhạt, thậm chí thờ ơ, lãnh đạm với thời cuộc một cách lạ lùng, khó hiểu như vậy. Chỉ khổ thân những tuyên truyền viên, ngày ngày rì rả đọc nói,

nhưng khi được hỏi về kiến thức cơ bản của ĐHN thì bỗng dâm ra ù ù cạc cạc.

Tình hình chung của nước ta bao nhiêu năm qua là vừa làm vừa học. Nhưng xin ghi nhớ giùm, đây là ĐHN, không phải chuyện đùa. Không phải chúng ta cứ đầu tư tiền bạc vào nó, nếu làm chưa tốt thì chúng ta rút kinh nghiệm ở những dự án khác. Nó không giống những dự án luật, cứ điều chỉnh, bổ sung, thay đổi xoành xoạch được. Một khi tác phong công nghiệp anh chưa ý thức lắm, học trò vừa rời ghế nhà trường kiến thức chỉ thuần lí thuyết chưa ổn định, có họa rò rỉ phóng xạ là lẽ đương nhiên.

Đồng Chuông Từ

Nguồn: *bbc.co.uk*

Được đăng bởi *bauxitevn* vào lúc 06:11

Thư Phản đối chính phủ Nhật và Nga viện trợ để xây nhà máy điện nguyên tử tại VN **21-05-2012**

Thư phản đối gửi chính phủ Nhật

Việt Nam, ngày 21 Tháng 5 Năm 2012

Kính gửi:

Ngài Thủ tướng Nhật Bản Yoshihiko Noda

Văn phòng Nội các, Chính phủ Nhật Bản.

1-6-1 Nagatacho

Chiyoda-ku, Tokyo 100-8914 JAPAN

Email: Kanteihp-info@cas.go.jp

Đồng kính gửi:

- Ngài Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản Koichiro Gemba

Kasumigaseki 2-2-1, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8919, Japan

- Ngài Đại sứ Nhật Bản tại Việt Nam: Yasuaki Tanizaki

27 Liễu Giai, Hà Nội. Email: soumuhan@vnn.vn

YÊU CẦU CHÍNH PHỦ NHẬT BẢN HỦY DỰ ÁN TÀI TRỢ NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN Ở VIỆT NAM

Kính thưa Ngài Thủ tướng,

Ngài Bộ trưởng Bộ Ngoại giao,

Ngài Đại sứ,

Chúng tôi - những người Việt Nam ở trong và ngoài nước quan

tâm đến vận mệnh của đất nước chúng tôi, gửi thư này để phản đối việc Nhật Bản cho vay xây nhà máy điện hạt nhân tại Việt Nam. Chúng tôi khẩn thiết đề nghị các Ngài và Chính phủ Nhật lập tức rút lại hành động mà chúng tôi cho là có tính chất phân biệt chủng tộc, vô trách nhiệm, ích kỷ và thiếu đạo lý này.

Ngày 04 tháng 5 năm 2012, công ty Hokkaido Electric Power cho ngưng hoạt động nhà máy cuối cùng trong tổng số 54 nhà máy điện hạt nhân tại Nhật Bản, tạm thời chấm dứt sản xuất điện hạt nhân trên toàn nước Nhật.

Quyết định trên của Chính phủ Nhật Bản có được là do hậu quả của vụ tai nạn gần như đạt tới giới hạn của nổ hạt nhân (meltdown) và phát tán phóng xạ vô cùng nguy hiểm từ 4 lò phản ứng hạt nhân của nhà máy điện hạt nhân tại Fukushima Daiichi vào không khí và nước, sau trận động đất và sóng thần kinh hoàng tại đây ngày 11 tháng 3 năm 2011.

Thảm họa hạt nhân Fukushima ảnh hưởng nghiêm trọng đến hàng triệu người Nhật gần nhà máy và tỏa rộng trên bán kính gần 100 cây số, với hậu quả trước mắt và rất lâu dài cho cả nước Nhật. Thảm họa này chỉ thấp hơn vụ nổ nhà máy điện hạt nhân Chernobyl năm 1986, cướp đi sinh mạng hàng ngàn người Liên Xô, hủy hoại cuộc sống của nhiều triệu người tại Ukraina và Nga, di hại nhiều thế hệ, gây ô nhiễm phóng xạ đến cả vùng Bắc Âu rộng lớn.

Nhật Bản, với trình độ kỹ thuật tiên tiến hàng đầu thế giới và những qui định an toàn hết sức gắt gao, tưởng chừng sẽ chẳng bao giờ xảy ra bất cứ trục trặc dù rất nhỏ nào với nhà máy điện hạt nhân. Nhưng thực tế, thảm họa kinh hoàng vẫn xảy ra ở Fukushima, khiến người Nhật không thể không cực kỳ lo lắng cho vận mệnh sống còn.

Trước đòi hỏi cấp thiết và thực tế của dân chúng, Quốc hội và Chính phủ Nhật đã hành động kịp thời, quyết liệt và đúng đắn, mọi nhà máy điện hạt nhân phải ngưng hoạt động, chấm dứt việc xây thêm nhà máy điện hạt nhân mới. Đức và Thụy Sĩ đang khẩn trương loại bỏ toàn bộ nhà máy điện hạt nhân đang hoạt động. Mỹ đã ngưng xây thêm nhà máy điện hạt nhân mới từ năm 1979, sau tai nạn nổ một phần lò phản ứng hạch tâm (partial meltdown) tại nhà máy Three Mile Island, tương tự như thảm họa Fukushima. Nhiều nước khác dứt khoát tẩy chay điện hạt nhân.

Nhật Bản đã đóng cửa toàn bộ nhà máy hạt nhân tại Nhật. Không gì biện minh được việc Chính phủ Nhật Bản lại tài trợ, cho phép các công ty Nhật bán trang thiết bị, hay xây dựng nhà máy điện hạt nhân tại các nước khác trên thế giới. Những người có lương tri không thể hiểu nổi việc làm nghịch lý mới đây của Chính phủ Nhật Bản là cho Việt Nam

vay 10 tỷ USD, một số tiền khổng lồ tương đương một phần mười tổng sản lượng quốc gia mà toàn dân Việt Nam sẽ phải gánh chịu trong nhiều năm, để xây nhà máy điện hạt nhân tại tỉnh Ninh Thuận.

Đây là một hành động thiếu trách nhiệm và đi ngược với đạo lý của chính quyền Nhật Bản đối với đất nước và dân chúng Việt Nam. Nếu chính quyền Nhật Bản đã ngưng hoạt động tất cả 54 nhà máy điện nguyên tử ở Nhật Bản, thì chính quyền Nhật Bản không được trợ giúp tài chính và cùng lúc giao các công ty của Nhật Bản xây nhà máy điện nguyên tử tại các nước khác.

Lẽ nào chỉ có tính mạng người Nhật mới đáng bảo trọng, còn người Việt thì không? Lẽ nào lại đặt lợi nhuận của các công ty chế tạo thiết bị và nhà máy điện hạt nhân của Nhật Bản lên trên an nguy của đất nước và người dân Việt Nam?

Nhiều thập kỷ qua, cách ứng xử của chính quyền và dân chúng Nhật Bản luôn được thế giới nể trọng, như biểu trưng của tinh thần trách nhiệm, đạo lý và cao thượng. Nhưng với chủ trương xuất khẩu nhà máy điện hạt nhân sang Việt Nam, một nước đang ở trình độ khoa học kỹ thuật và điều kiện an toàn còn rất sơ khai và sự hiểu biết của đại đa số dân chúng còn rất non kém về mối nguy có thể di hại cho con người trong nhiều thế hệ do nhà máy điện hạt nhân gây ra, Chính phủ Nhật Bản đang làm tổn hại nặng nề hình ảnh nước Nhật trong con mắt nhân dân Việt Nam và thế giới.

Chúng tôi hy vọng các Ngài, với lương tri và trách nhiệm, có được quyết định kịp thời và đúng đắn để Việt Nam tránh được hiểm họa hạt nhân, gìn giữ và phát huy tinh hữu nghị đặc biệt giữa hai dân tộc từng được dày công vun đắp qua nhiều thập kỷ.

Chúng tôi nóng lòng mong đợi thư phúc đáp của Ngài.

Xin gửi đến Ngài lời chào trân trọng.

Thay mặt những người Việt Nam quan tâm:

Giáo sư Nguyễn Thế Hùng,

Tiến sĩ Nguyễn Xuân Diện,

Kỹ sư Nguyễn Hùng,

Email: hungthuoc@yahoo.com

Danh Sách 469 người ký tên đính kèm:

Thư phản đối gửi chính phủ Nga

Việt Nam, ngày 21 Tháng 5 Năm 2012

Kính gửi:

Ngài Tổng thống Nga Vladimir Putin

23, Ilyinka Street, Moscow, 103132
Ngài Thủ tướng Nga Dmitry Medvedev
Government House
2 Krasnopresnenskaya, Naberezhnaya, Moscow 103274

Đồng kính gửi:

- Ngài Bộ trưởng Ngoại giao Nga Sergey Viktorovich Lavrov
32/34 Smolenskaya-Sennaya pl., 119200, Moscow G-200. (dip@mid.ru)
- Ngài Đại sứ Nga tại Việt Nam Andrey Kovtun
191 La Thanh Street, Hanoi Vietnam. (rusemb.vietnam@gmail.com)

**YÊU CẦU CHÍNH PHỦ NGA HỦY DỰ ÁN TÀI TRỢ
NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN Ở VIỆT NAM**

Kính thưa Ngài Tổng Thống
Ngài Thủ Tướng,
Ngài Bộ trưởng Ngoại giao,
Ngài Đại sứ,

Chúng tôi - những người Việt Nam ở trong và ngoài nước quan tâm đến vận mệnh của đất nước chúng tôi, gửi thư này để phản đối việc Nga cho vay 160 tỷ RUB (5 tỷ USD) xây nhà máy điện hạt nhân tại Việt Nam. Chúng tôi khẩn thiết đề nghị các Ngài và Chính phủ Nga lập tức rút lại hành động mà chúng tôi cho là có tính chất thiếu trách nhiệm và thiếu đạo lý này.

Nước Nga với nhiều kinh nghiệm về kỹ thuật hạt nhân đặc biệt về vận hành nhà máy phát điện hạt nhân, tưởng chừng sẽ chẳng bao giờ xảy ra bất cứ trục trặc dù rất nhỏ nào với nhà máy điện hạt nhân. Nhưng thực tế cho thấy thảm họa nhà máy điện hạt nhân tại Nga vẫn thường xuyên xảy ra, giết hại hàng vạn người, ảnh hưởng sức khỏe của hàng triệu người dân qua nhiều thế hệ. Chính nước Nga cũng không thể tự mình khắc phục các tai nạn hạt nhân mà phải cần sự giúp đỡ từ nhiều nước, tốn kém nhiều trăm triệu USD. Dưới đây chỉ một vài tai nạn xảy ra tại các nhà máy điện hạt nhân tại Nga mà công luận được biết đến, trong số rất nhiều tai nạn không được chính quyền thông báo và bị giữ bí mật trong thời kỳ chế độ cộng sản.

28-04-1986: Thảm họa nhà máy điện hạt nhân Chernobyl tại Ukraine. Tai nạn nổ hạt nhân nóng chảy toàn phần “complete meltdown” là tai nạn hạt nhân tồi tệ nhất trong lịch sử. Cuộc tranh đấu nhằm giới hạn sự lan nhiễm phóng xạ thêm nhiều hơn, và để ngăn chặn thảm họa lan rộng khủng khiếp hơn, phải cần đến hơn 500.000 nhân viên và tốn khoảng 10 tỷ RUB (300 triệu USD). Sự thiệt hại về thân thể thì rất tệ hại, ảnh hưởng đến nhiều thế hệ. Số trường hợp người chết vì ung thư do phóng xạ hạt nhân gây ra đã lên đến nhiều trăm ngàn người. Thảm họa

Chernobyl làm cho nhiều triệu người bị tiếp xúc với các chất phóng xạ độc hại với gần một triệu người bị chết trước tuổi vì cancer từ năm 1986 đến 2004. http://en.wikipedia.org/wiki/Chernobyl_disaster

24-03-1992: Tai nạn hạt nhân xảy ra tại nhà máy điện hạt nhân Leningrad (St Petersburg) tại Sosnovy Bor gần St. Petersburg, Russia. Một số lượng lớn chất phóng xạ Iodine thoát ra không khí. Nhà máy này đã từng xảy nhiều tai nạn hạt nhân từ năm 1975 cho đến gần đây nhất với tai nạn hạt nhân vào tháng Tám 2009. http://en.wikipedia.org/wiki/Leningrad_Nuclear_Power_Plant

Ngày 05-11-2004: Một tai nạn hạt nhân tại nhà máy điện hạt nhân Balakovskaya tại Saratov, miền trung nước Nga. Tai nạn này đã làm nhiễm độc phóng xạ nhiều vùng như Samaravà Saransk cách nhà máy gần 300km. Các sinh hoạt buôn bán bị ngăn cấm và dân chúng được lệnh ở trong nhà và đóng kín tất cả cửa sổ. <http://www.commondreams.org/headlines04/1105-20.htm>

22-07-2010: Nhà máy điện nguyên tử Kursk tại Kurchatov, một lò phản ứng hạt nhân bị tai nạn gần như bị nóng chảy toàn phần. Giới chức Nga đã ngăn chặn việc đưa tin tai nạn này cho đến khi nhân viên của nhà máy báo tin tai nạn ra ngoài. http://www.bellona.org/articles/articles_2010/kurskNPP_safety_24

Các quốc gia tiên tiến khác có nhà máy điện hạt nhân cũng xảy ra thảm họa hạt nhân tương tự như Nga.

Ngày 04-05-2011 Nhật Bản đã tạm ngừng hoạt động tất cả 54 nhà máy điện hạt nhân sau vụ nổ hạt nhân gần như nóng chảy toàn phần của 4 lò phản ứng hạt nhân tại nhà máy Fukushima ngày 11-03-2011, sau trận động đất mạnh và sóng thần tại vùng Fukushima.

Đức và Thụy Sĩ đang khẩn trương loại bỏ toàn bộ nhà máy điện hạt nhân đang hoạt động. Mỹ đã ngừng xây thêm nhà máy điện hạt nhân mới từ năm 1979, sau tai nạn nổ một phần lò phản ứng hạch tâm (partial meltdown) tại nhà máy Three Mile Island, tương tự như thảm họa Kuchushima. Nhiều nước khác dứt khoát tẩy chay điện hạt nhân.

Việt Nam là một quốc gia với khả năng khoa học kỹ thuật trình độ của nước chậm tiến, với tiêu chuẩn an toàn vận hành kỹ thuật của các nhà máy yếu kém nói chi đến kỹ thuật bảo vệ an toàn hạt nhân. Người dân hoàn toàn thiếu hiểu biết về những nguy hiểm và tai hại do nhiễm độc phóng xạ ảnh hưởng đến sức khỏe con người, lan truyền qua nhiều thế hệ. Việt Nam đương nhiên là một trong những nước không có kinh nghiệm gì về điều hành nhà máy phát điện hạt nhân. Nhà máy điện hạt nhân tại Việt Nam đương nhiên sẽ dẫn đến mối hiểm họa tai nạn hạt nhân. Dân chúng Việt Nam sẽ phải đối mặt với một tương lai bấp bênh, mạng sống của hàng triệu người dân Việt Nam và nhiều thế hệ nối tiếp

phải trực tiếp đối mặt với mối hiểm nguy phóng xạ hạt nhân vô hình.

Chúng tôi kêu gọi chính quyền Nga hành động có trách nhiệm của một nước văn minh tiến bộ mẫu mực, đặt sự an nguy của nhân loại trên những lợi lộc trước mắt về tài chính, ngừng ngay chương trình xuất khẩu nhà máy điện hạt nhân đến Việt Nam.

Chúng tôi hy vọng các Ngài, với lương tri và trách nhiệm, có được quyết định kịp thời và đúng đắn để Việt Nam tránh được mối họa tai nạn hạt nhân, gìn giữ và phát huy tình hữu nghị đặc biệt giữa hai dân tộc từng được dày công vun đắp qua nhiều thập kỷ.

Chúng tôi nóng lòng mong đợi thư phúc đáp của ngài.

Xin gửi đến các Ngài lời chào trân trọng.

Thay mặt những người Việt Nam quan tâm:

Giáo sư Nguyễn Thế Hùng,

Tiến sĩ Nguyễn Xuân Diện,

Kỹ sư Nguyễn Hùng,

Email: hungthuoc@yahoo.com

Danh Sách 469 người ký tên đính kèm:

Ngày 23-05-2012

Kính thưa quý anh chị tham gia cùng ký tên thư phản đối Nhật Bản,

Xin báo anh chị rằng thư phản đối Nhật Bản cho Việt Nam vay tiền xây nhà máy điện hạt nhân đã được gửi cho Toà Đại sứ Nhật Bản tại Hà Nội, Thủ tướng và Bộ trưởng Ngoại giao Nhật Bản tại Tokyo, trưa ngày 21-05-2012 theo như dự trù ban đầu.

Tiếp theo, chúng tôi cũng đã gửi thư phản đối chính phủ Nga cho Việt Nam vay tiền xây nhà máy điện hạt nhân đến Toà Đại sứ Nga tại Hà Nội, Tổng thống, Thủ tướng Nga, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Nga tại Moscow.

Ngoài ra từ ngoài nước, chúng tôi cũng đã gửi tiếp những lá thư tương tự cho Nhật Bản và Nga để bảo đảm những lá thư này đến được các cấp chính quyền của Nhật Bản và Nga.

Chúng tôi không thể báo tin này ngay ngày 21-05-2012 sau khi thư được gửi đi vì muốn những lá thư gửi đi từ trong nước được thông suốt.

Anh chị cũng có thể tự mình bỏ chút ít thời gian copy lại lá thư hay viết một lá thư khác theo ý của cá nhân, hay viết vài hàng đơn giản rồi gửi đi. Trong nước gửi cho toà đại sứ Nhật và Nga tại Hà Nội. Anh chị sống tại Nhật và Nga và các nước thì gửi đến Tổng thống, Thủ tướng tại Nhật, Nga... Chi phí tem thư cứ xem như là món tiền nhỏ chúng ta đóng góp cho quê nhà. Càng có nhiều thư gửi cho Nhật và Nga thì càng tạo thêm nhiều áp lực với các nước này, trong khi chúng ta không thể

chính thức phản đối ngay tại trong nước như tại các nước tự do trên thế giới. Chúng tôi xung phong đứng ra làm thống kê số người gửi thư phản đối chiến dịch lâu dài này.

Một thí dụ cho lời phản đối Việt Anh gắn bên dưới hay anh chị có đề nghị hay hơn. Xin anh chị rành tiếng Nhật và Nga giúp cho phản tiếng Nhật, Nga:

"CHÚNG TÔI KHÔNG MUỐN CÓ NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN TẠI Ở BẤT CỨ NƠI NÀO TẠI VIỆT NAM – CHÚNG TÔI CỰC LỰC PHẢN ĐỐI NHẬT BẢN, NGA CHO VAY TIỀN VÀ BÁN THIẾT BỊ XÂY NHÀ MÁY ĐIỆN HẠT NHÂN CHO VIỆT NAM – CHÚNG TÔI YÊU CẦU NGỪNG NGAY KẾ HOẠCH XÂY NHÀ MÁY ĐIỆN NGUYÊN TỬ TẠI VIỆT NAM – CHÚNG TÔI KHÔNG MUỐN CÓ CHERNOBYL, FUKUSHIMA TẠI VIỆT NAM".

"WE DO NOT WANT TO HAVE A NUCLEAR POWER PLANT ANYWHERE IN VIETNAM – WE STRONGLY OPPOSE JAPAN, RUSSIA ON LENDING MONEY, SELLING EQUIPMENTS AND CONSTRUCTING NUCLEAR POWER PLANTS IN VIETNAM – WE DEMAND AN IMMEDIATE STOPPING OF THE PLAN TO BUILD NUCLEAR POWER PLANTS IN VIETNAM – WE DO NOT WANT CHERNOBYL, FUKUSHIMA IN VIETNAM"

Anh chị đón đọc tin tức trên các trang mạng cộng đồng.

Thân kính

Nguyễn Thế Hùng, Nguyễn Xuân Điện, Nguyễn Hùng

Cựu thủ tướng Nhật khuyến cáo từ bỏ điện hạt nhân

Đức Tâm RFI Thứ hai 28-05-2012

Ngày hôm nay, 28/05/2012, ông Naoto Kan, người đảm trách chức vụ thủ tướng khi xảy ra thảm họa hạt nhân Fukushima, đã ra điều trần trước một ủy ban điều tra độc lập của Nghị viện. Cựu thủ tướng Nhật Bản thừa nhận trách nhiệm của Nhà nước trong thảm kịch này và cho rằng giải pháp an toàn nhất là từ bỏ điện hạt nhân.

Thảm họa hạt nhân Fukushima đã xảy ra, sau khi nước Nhật phải hứng chịu một trận động đất và sóng thần kinh hoàng, ngày 11-03-2011. Ủy ban điều tra của Nghị viện muốn làm rõ trách nhiệm của thủ

tướng Naoto Kan và chính phủ của ông trong việc kiểm soát, xử lý cuộc khủng hoảng này.

Cựu thủ tướng Nhật tuyên bố: "*Tai nạn hạt nhân xảy ra trong một nhà máy điện nguyên tử mà hoạt động của nó thuộc phạm vi chính sách quốc gia. Do vậy, trách nhiệm trước tiên là thuộc về Nhà nước*". Ông nói thêm: "*Là người lãnh đạo đất nước lúc xảy ra tai nạn, tôi thành thật xin lỗi vì đã không ngăn chặn được tai nạn này*". Sau khi nhận lỗi, cựu thủ tướng Nhật cũng cố gắng giải thích, biện minh cho các quyết định của mình, nhưng ông cũng phải thừa nhận là nhiều biện pháp đã được đưa ra chậm trễ.

Ủy ban điều tra đã đặt ra nhiều câu hỏi như về chuyến thăm nhà máy điện hạt nhân Fukushima của thủ tướng Kan vào ngày 12-03, về việc thông gió khu lò hạt nhân chậm trễ, phun nước biển làm nguội lò, về ý định của tập đoàn khai thác TEPCO muốn bỏ mặc nhà máy đang lâm nạn và có nguy cơ bị nổ, về thông tin nói rằng Nhật Bản từ chối sự trợ giúp kỹ thuật của Mỹ v.v...

Các câu trả lời, giải thích của ông Naoto Kan cho thấy một sự thật phũ phàng: Trong những giờ đầu, ngày đầu xảy ra tai nạn, thủ tướng không có thông tin chi tiết và rõ ràng. Ông phải đến hiện trường thì mới có thể ra các quyết định đối phó với khủng hoảng. Thủ tướng hỏi vì sao tiến độ xử lý chậm, ai cũng trả lời là không biết. Đích thân thủ tướng Nhật phải ra lệnh cho lãnh đạo TEPCO không cho phép rút hết nhân viên ra khỏi hiện trường và do vậy, đến ngày 15-03, tức là 4 ngày sau thảm họa, chính phủ mới thành lập một bộ phận chuyên trách chỉ đạo giải quyết tai nạn.

Liên quan đến việc sơ tán người dân trong vòng bán kính 3km, rồi 10 km và cuối cùng là 20km, cựu thủ tướng Nhật khẳng định rằng các quyết định của ông dựa theo ý kiến của nhóm chuyên gia mà những người này lại thường không đồng ý với nhau.

Sự rối loạn trong quản lý tai nạn còn thể hiện rõ khi cựu thủ tướng Nhật thừa nhận là cho đến khi từ chức vào tháng Tám năm ngoái, ông vẫn không có được đầy đủ thông tin, các ý kiến và đề xuất. Ông Naoto Kan nêu ví dụ là hôm qua, lần đầu tiên, ông nghe thấy cựu phát ngôn viên chính phủ, khi ra điều trần, nói rằng Cơ quan An toàn Hạt nhân từ chối sự trợ giúp kỹ thuật của Mỹ, trong khi ông lại là người chủ trương đón nhận mọi hình thức giúp đỡ.

Một năm sau thảm họa Fukushima, tất cả 54 lò phản ứng nguyên tử của Nhật Bản đều ngừng hoạt động và xứ hoa anh đào đang xem xét lại chính sách điện hạt nhân.

Chính vì vậy, cuộc điều trần của cựu thủ tướng Nhật Bản biến thành một diễn đàn chống điện hạt nhân. Mở đầu, ông Naoto Kan nói:

«Với kinh nghiệm vụ 11 tháng 3, tôi đã hiểu rằng cách tư duy của tôi, lòng tin của tôi đối với việc khai thác năng lượng nguyên tử là không đúng». Kết thúc phần trình bày, cựu thủ tướng Nhật Bản tuyên bố: **«Năng lượng hạt nhân an toàn nhất khi chúng ta không phụ thuộc vào nó. Nói một cách khác, cần phải tổng khử năng lượng nguyên tử đi».**

Xin chờ một phút. Có phải bà đến từ Nhật Bản không?
